

342, 1208

๕๔๒ ก

๖.๓

สมรรถภาพของผู้บริหารในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

ปริญญานิพนธ์

ของ

ชรัตน์ ลินธุสอาด

- 7 ๔๔. 2537.

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

กันยายน 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

188280

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....พร อภิรัตน์.....ประธาน

(รศ.กาญจนา ศรีภาพสินธุ์)

.....สุกัญญา คิยะสุวรรณ.....กรรมการ

(ผศ.สุกัญญา คิยะสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบ

.....พร อภิรัตน์.....ประธาน

(รศ.กาญจนา ศรีภาพสินธุ์)

.....สุกัญญา คิยะสุวรรณ.....กรรมการ

(ผศ.สุกัญญา คิยะสุวรรณ)

.....สุวิทย์ จรุง.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ว่าที่ร้อยตรี จรุง มุ่งการนา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....สม 571 -.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๓๐ เดือน กันยายน พ.ศ. 2536

ประกาศขอบคุณ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของท่านรองศาสตราจารย์ กาญจนา ศรีกาพลินธุ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภัฏญา ตียะสุวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช และว่าที่ร้อยตรีจรูญ มุ่งการนา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ อาจารย์เคโซ บุญศักดิ์ อาจารย์เบญจลักษณ์ สุขโคกกิจ อาจารย์ปราณี ปราบริปู และอาจารย์ศรีประภา สำนัพันธ์ ที่ให้ความกรุณา เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือและแนะนำในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ หัวหน้าการ ประถมศึกษาทุกอำเภอ และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ที่ให้ความช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณอาจารย์มาลี อาษาเสียมย์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอเมืองสมุทรปราการ ที่ให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยเสมอ

ขอขอบคุณ คุณสมจิตร ลินธสอาด ที่ได้ให้การช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ คณะครู - อาจารย์โรงเรียนวัดราชบุรกีโพธิ์ทอง โรงเรียน ป้อมพระจุลจอมเกล้า ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

คุณค่าอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา- มารดา ครู-อาจารย์ ที่มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้การศึกษาแก่ผู้วิจัย

ชรัตน์ ลินธสอาด

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	คำนำ	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	การนิเทศการศึกษา	8
	การนิเทศภายในโรงเรียน	13
	ผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศภายในโรงเรียน	16
	การนิเทศแบบคลินิก	25
	ปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศการศึกษา	36
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
	สมมติฐานการวิจัย	46
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	47
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	49
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ	50
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	51

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	160
จุดมุ่งหมายของการค้นคว้า	160
วิธีดำเนินการวิจัย	160
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	160
การเก็บรวบรวมข้อมูล	161
การวิเคราะห์ข้อมูล	161
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	161
อภิปรายผล	163
ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้	171
บรรณานุกรม	173
ภาคผนวก	179
ประวัติย่อของผู้วิจัย	196

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนซึ่งได้จากการสุ่มประชากรจากโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด	48
2	แสดงกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนซึ่งได้จากการสุ่มประชากรจากโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ..	49
3	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในการจัด ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนโดยสุ่มทั้ง 4 ชั้น ตามทัศนะ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่าย	57
4	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนแต่ละขนาด ทั้ง 3 ขนาด ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละชั้น ทั้ง 4 ชั้น โดยสุ่มตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน	59
5	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดต่าง ๆ ขนาดในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในการจัดดำเนินการ นิเทศภายในโรงเรียน ชั้นเตรียมการ ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ..	62
6	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ทั้ง 3 ขนาด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในการจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน ชั้นวางแผน ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	69
7	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทั้ง 3 ขนาด สำนักงานสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียนชั้นปฏิบัติการ ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	77
8	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ขนาด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน ชั้นประเมินผล ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	87

9	แสดงการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดในการจัด ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นเตรียมการ ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน	94
10	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ในการจัด ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นวางแผน ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน	100
11	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาดในการจัด ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นปฏิบัติการ ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน	108
12	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดในการจัด ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นประเมินผล ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน	118
13	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด ในการจัด ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นเตรียมการ ตามทัศนะของครู	124
14	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด ในการจัด ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นวางแผน ตามทัศนะของครูผู้สอน	131
15	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 3 ขนาด ในการจัด ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นปฏิบัติงาน ตามทัศนะของครูผู้สอน	139
16	แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ในการจัด ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นประเมินผล ตามทัศนะของครูผู้สอน ...	149
17	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ในการจัด ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประเมินศึกษา จานแนกตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน	155

18	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน แต่ละขนาด เป็นรายคู่ ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน	156
19	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการจัด ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนตาม ทัศนะของครูผู้สอน	157
20	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน จำแนก ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	158
21	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ในการจัด ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน แต่ละขนาดเป็นรายคู่ ตามทัศนะของกลุ่ม ตัวอย่างทั้งหมด	159

ภูมิหลัง

การศึกษาระดับประถมศึกษา มีความสำคัญเป็นเบื้องต้นในการพัฒนาเยาวชนของชาติ ให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคม ตามบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และงานสำคัญที่สามารถจะแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับโรงเรียนประถมศึกษาให้ก้าวหน้าไปได้นั้น ได้แก่ การนิเทศการศึกษาที่เป็นการกระทำร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน อันได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ต่าง ๆ ตลอดจนครูอาจารย์ที่โรงเรียนเลือกและแต่งตั้งขึ้น (อาคม จันทรสุนทร. 2527 : 1)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2527 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ประกาศนโยบายเร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษา โดยกำหนดมาตรการสำคัญให้หน่วยงานทุกระดับดำเนินการ 3 ประการ ได้แก่ มาตรการในการประเมินคุณภาพนักเรียน มาตรการในการกำกับและนิเทศ และมาตรการในการบริหาร โดยเชื่อว่ามาตรการดังกล่าวจะทำให้ได้ทราบสภาพผลผลิตนักเรียน จุดเด่น จุดด้อย ของการจัดการศึกษา และยังเป็นตัวบ่งชี้ได้ดี ในการพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเพื่อให้อุณหภูมิสูงขึ้นในอนาคต (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. 2533 : 1) อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์โครงการปรับปรุงและการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2529 ก็ยังพบว่าโรงเรียนต่าง ๆ ยังมีปัญหาการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาอยู่อีกมาก ซึ่งปัญหาเหล่านั้นมีสาเหตุมาจากหลายประการเรียงลำดับความสำคัญดังนี้

1. ด้านการบริหาร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนยังขาดการนิเทศภายในโรงเรียน ขาดการวางแผน และประสานงาน ปฏิบัติงานธุรการมากเกินไป ผู้บริหารโรงเรียนไม่สอนและไม่อยู่โรงเรียน และยังพบว่า มีความสนใจงานวิชาการน้อย

2. ด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูยังไม่เข้าใจวิธีสอนและขาดเทคนิคการสอน ครูไม่รับผิดชอบต่องานในหน้าที่ เช่น การเตรียมการสอน การสอนซ่อมเสริม การปฏิบัติตามระเบียบวัดผล ครูไม่สอนตามคู่มือ และแผนการสอน ตลอดจนครูขาดขวัญและกำลังใจในด้านการปฏิบัติงาน สำหรับนักเรียนพบว่า มีปัญหาในเรื่องขาดความพร้อมทางการเรียน เศรษฐกิจไม่อำนวย และนักเรียนมาเรียนไม่สม่ำเสมอ ส่วนในเรื่องสื่อการเรียนการสอนก็พบว่า โรงเรียนขาดเอกสาร วัสดุหลักสูตร เช่น คู่มือการสอน แผนการสอนในทุกกลุ่มประสบการณ์ และขาดในทุกชั้นเรียนอีกด้วย

3. ด้านการนิเทศการศึกษา ปรากฏว่าการนิเทศการศึกษายังไม่มีระบบ และทำได้ไม่ทั่วถึง ไม่ได้มุ่งการนิเทศในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง (หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 2 - 3)

ดังนั้นคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้มีแนวความคิดว่าควรมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยจะต้องช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการนิเทศการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 10) สำหรับผู้บริหารโรงเรียนนั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดใด สังกัดหน่วยใดและตั้งอยู่ที่ไหนก็ควรจะต้องมีความรับผิดชอบ ในด้านการบริหารและการนิเทศภายในควบคู่กันไปเสมอ ดังคำที่ว่า "๕ ที่ใดมีการนิเทศติดตามผลอย่างใกล้ชิด จริงจังสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดเวลา งานของหน่วยงานนั้นย่อมก้าวหน้าไปไกล แต่ถ้าแห่งใดมีการติดตามเพียงเล็กน้อยหรือไม่ค่อยปฏิบัติงานในที่นั้นย่อมจะด้อยกว่า" (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 6)

โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการเป็นโรงเรียนอีกท้องที่หนึ่งที่มีปัญหาในการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการที่โรงเรียนต่าง ๆ พยายามพัฒนาการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นเวลานานแล้ว แต่กระนั้นก็ยังปรากฏว่า แม้ในปีการศึกษา 2533 นี้ จังหวัดสมุทรปราการ ยังมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตกชั้น ร้อยละ 10.27 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอัตราเฉลี่ยการตกชั้นถึงร้อยละ 5.20 (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. 2534 : 10 - 11) นอกจากนี้ยังปรากฏว่านักเรียนที่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาของจังหวัดนี้ ก็ยังไม่มีคุณภาพ

น่าพอใจนัก ในหลายประเด็นตามความมุ่งหมายของหลักสูตร เช่น ในเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจในตนเองและธรรมชาติแวดล้อม ความสามารถในการปฏิบัติงานการรักษาสุขภาพของตนเองและครอบครัวได้อย่างมีเหตุผลด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์" การมีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย การมีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น มีทักษะพื้นฐานในการทำงานด้วยตนเองและทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างเป็นสุข การมีนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมภายในบ้านและในชุมชนอย่างทันเหตุการณ์อันจะเป็นผลทำให้เป็นคนที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่เหมาะสมตลอดจนสามารถอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดีในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคม (กรมวิชาการ, 2533 : 21) ซึ่งในการที่จะพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนใด ๆ ก็ตามให้ดำเนินไปด้วยดี เพื่อให้สามารถผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพดังกล่าวให้แก่สังคมได้นั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนากระบวนการและวิธีการนิเทศการศึกษาที่ใช้ในโรงเรียนให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องเป็นผู้ได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรกให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้โรงเรียนมีความเจริญก้าวหน้าในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนได้อย่างแท้จริง และเกิดประสิทธิผลเหมาะสมกับสภาพความต้องการของโรงเรียนในปัจจุบัน

จากปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่ในจังหวัดสมุทรปราการดังกล่าวแล้วประกอบกับการมองเห็นถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการจึงมีความสนใจที่จะศึกษา สมรรถภาพในการจัดการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ให้มีความรู้ความสามารถ ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการบริหารงานวิชาการ และสามารถทำการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพ และให้บรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดนี้ให้ได้มากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ จำนวนตามขนาดโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถภาพผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอันจะเป็นผลทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตเนื้อหาและวิชาการ

ในการศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนครั้งนี้ จะมุ่งศึกษาความรู้และความสามารถของผู้บริหารใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นประเมินผล และจะศึกษาโดยวิธีสอบถามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

2. ประชากร ประชากรที่จะศึกษาวิจัยประกอบด้วยบุคลากร 2 ฝ่าย คือ

2.1 ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

จำนวน 289 คน

2.2 ครู - อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
จำนวน 2,957 คน

รวมประชากรทั้งสิ้น 3,246 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มประชากร
ทั้ง 2 กลุ่ม ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สมุทรปราการ 165 คน

3.2 กลุ่มครู - อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
341 คน

รวมทั้งสิ้น 506 คน

4. ตัวแปร มี 2 ประเภท

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

4.1.1 สถานภาพของบุคลากร แยกออกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน และ
ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

4.1.2 ขนาดโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียน
ขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการดำเนินการ
นิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความรู้
ความเข้าใจตลอดจนความสามารถในการจัดการและดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนและ
งานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ด้วยหลักการและวิธีการนิเทศ
การศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การเตรียมการ การวางแผน การปฏิบัติการ และ
การประเมินผลการนิเทศ อันจะมีผลทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี
ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

1.1 การเตรียมการนิเทศ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายก่อนที่จะเริ่มดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน อันได้แก่ การให้ความรู้ความเข้าใจ เรื่องความสำคัญ ประโยชน์ ตลอดจนหลักการและวิธีการนิเทศการศึกษาแก่บุคลากรทุกฝ่าย การสร้าง หรือแสวงหาผู้นำในการนิเทศภายในโรงเรียน การตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดให้มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ทราบความเคลื่อนไหวของงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา การสร้างขวัญกำลังใจและการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีเพื่อให้เกิดความร่วมมือด้วยดีจากบุคลากรทุกฝ่าย เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ราบรื่น และประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

1.2 การวางแผนนิเทศ หมายถึง การที่ผู้บริหารสามารถจัดดำเนินการให้บุคลากรภายในโรงเรียนร่วมกันสำรวจปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อนำมาจัดลำดับ เพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงโดยการพิจารณากำหนดความมุ่งหมาย นโยบาย ขั้นตอนการดำเนินงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนกำหนดเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการให้ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถจัดดำเนินการให้บุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 การประเมินผลการนิเทศ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถจัดดำเนินการให้บุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันติดตามดูผลของการนิเทศการศึกษาว่ามีคุณภาพ มีความก้าวหน้าตามจุดมุ่งหมายเพียงใด เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติการนิเทศให้ก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ช่วย ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

3. ครู หมายถึง ครูและอาจารย์ผู้ทำหน้าที่สอนประจำอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการจัดดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ดังนั้นจึงศึกษา หนังสือ ตำรา และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
4. การนิเทศแบบคลินิก
5. ปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศการศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษามีความหมายลักษณะซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

แฮร์ริส ได้ให้ความหมายเหล่านี้ว่า การนิเทศการศึกษา คือสิ่งที่บุคคลภายในโรงเรียนกระทำกับบุคคลและสิ่งของ เพื่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปในแนวทางที่ส่งเสริมให้บรรลุจุดหมายการจัดการเรียนการสอน (Harris. 1963 : 19) อายและ เนทเซอร์ กล่าวว่า การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโรงเรียนเน้นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนให้เกิดสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง (Eye and Nettzer. 1965 : 12) กู๊ด ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เป็นความพยายามของผู้ทำหน้าที่นิเทศที่จะช่วยในการให้คำแนะนำแก่ครูหรือผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ให้สามารถปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้ดีขึ้น ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านวิชาชีพช่วยพัฒนาความรู้ของครู (Good.

1975 : 539) นอกจากนี้ สเปียร์ กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครูโดยการทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ (Spears. 1976 ; 16)

สำหรับนักการศึกษาของไทยได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้หลายความหมายดังต่อไปนี้ สาย ภานุรัตน์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษา คือการดำเนินการให้ครูเจริญก้าวหน้าพึ่งตนเองได้แล้วนำผู้ที่พึ่งตนเอง ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมต่อไป (สาย ภานุรัตน์. 2517 : 25) พันส์ ทันทาคินทร์ ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศมีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การส่งเสริมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศไม่ใช่เป็นการบังคับหรือจับผิด การนิเทศเป็นการช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงตั้งอยู่บนรากฐานแห่งมนุษยสัมพันธ์อันดี (พันส์ ทันทาคินทร์. 2523 : 148) สำหรับ ชาอุชัย อาจิสมาจาร ได้ให้คำจำกัดความของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาคือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่ง ในการแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อปรับปรุงตัวเองและสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาที่พึงประสงค์ (ชาอุชัย อาจิสมาจาร. 2525 : 10) นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ได้เพิ่มเติมคำว่า การนิเทศการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นิเทศ เพื่อสนับสนุนปรับปรุงการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ที่จะส่งเสริมให้ครูสอนดีขึ้น (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. 2526 : 1) ส่วน สัจด์ อุทรานันท์ กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการทำงานร่วมกันของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาเพื่อผลสัมฤทธิ์สูงสุดของนักเรียน (สัจด์ อุทรานันท์. 2530 : 12)

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการร่วมมือประสานงานกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ในอันที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษานั้น ได้มีนักศึกษากำหนดไว้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

สัจด์ อุทรานันท์ ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศศึกษามีจุดมุ่งหมายสำคัญ 4 ประการ คือ เพื่อพัฒนาคน เพื่อพัฒนางาน เพื่อสร้างประสานสัมพันธ์ และเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ (สัจด์ อุทรานันท์. 2530 : 12)

ส่วนคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาเอาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาจะต้องเป็นงานที่มุ่งก่อให้เกิดสิ่งต่อไปนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับปรุงตนเองและกิจกรรมการเรียนการสอน
2. สามารถพัฒนาพฤติกรรมบุคลิกภาพและการสอนของครูให้ดีขึ้น
3. สนับสนุนความรู้ความสามารของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. กำกับควบคุม ติดตามผลการปฏิบัติงานของครูในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
5. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ (สำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 15)

สำหรับ บริกส์ และเจสแมน ได้สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้

4 ด้าน คือ

1. เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้นำของวิชาชีพ
2. เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของครู
4. เพื่อแนวทางให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับชุมชน (ชาร์รี่ ม็ยส์รี.

ม.ป.ป. : 47 - 48 ; อ้างอิงมาจาก Brigg and Jestman. n.d.)

จากแนวความคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปความมุ่งหมายของการนิเทศ การศึกษาได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มุ่งส่งเสริมช่วยเหลือประสานงานด้านวิชาการ ภายในโรงเรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตร เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อ ส่งเสริมให้เกิดการรักษาคณะภาพการศึกษาในโรงเรียน ช่วยให้ปรับปรุงและประเมินผลการเรียน

การสอน ตลอดจนช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพครู การนิเทศการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยมุ่งพัฒนาคนให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ความจำเป็นและความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญยิ่งในกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียน รายละเอียดของความสำคัญของการนิเทศศึกษานั้นมีผู้กล่าวไว้หลายประการ

สุพิชญา อีระกุล กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนต่าง ๆ จำเป็นจะต้องมีการนิเทศการศึกษาเนื่องจาก

1. สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะทำให้โรงเรียนจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงปรับปรุง การศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย ซึ่งในเรื่องนี้การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้งแม้แนวคิดในเรื่องการเรียนการสอนก็เกิดขึ้นใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษา จะช่วยให้ครูมีความรู้ความก้าวหน้าในการจัดการเรียนการสอนได้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. ในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้นนั้น จำเป็นที่ครูจะต้องได้รับการชี้แนะหรือนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญ โดยเฉพาะจึงทำให้แก้ปัญหาได้สำเร็จลุล่วงไปได้

4. การศึกษาของประเทศจะไม่ได้มาตรฐาน หากไม่มีการช่วยเหลือดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา (สุพิชญา อีระกุล กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร 2524 : 25)

ส่วน ภิญไธ สุภาร ได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้ว่า

1. การนิเทศการศึกษา ทำให้วิชาชีพทางการศึกษาเจริญงอกงาม ทำให้ครูอาจารย์ได้พัฒนาตนเองขึ้น มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีประสิทธิภาพในการทำงานการศึกษามากยิ่งขึ้น

2. การนิเทศการศึกษาทำให้เกิดการปรับปรุงและเกิดการเลือกเอาสิ่งที่ดีที่สุดมาเป็น
วัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. การนิเทศการศึกษาทำให้เกิดการปรับปรุงวิธีสอนให้การศึกษาดียิ่งขึ้น

4. การนิเทศการศึกษาช่วยให้มีการวัดผลและประเมินผลการศึกษาดีขึ้น

(กัญไผ่ สาธ. 2523 : 46 - 47)

สำหรับ ชาอุทัย อาจารย์ ได้ชี้เหตุผลความสำคัญและความจำเป็นในการนิเทศ
การศึกษาไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต้องใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
เนื่องจากการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน ยุ่งยากและเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายเป็น
จำนวนมากที่มีความแตกต่างกัน ประกอบกับการศึกษามีการขยายตัวอย่างมากจึงจำเป็นต้อง
ให้ความช่วยเหลือครูอย่างใกล้ชิดด้วยการนิเทศการศึกษาย้อย่างสม่ำเสมอ

2. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อความเจริญของงานในวิชาชีพของครู แม้ครู
จะได้รับการศึกษาและฝึกความเป็นครูมาแล้วเป็นอย่างดีแต่ครูก็ยังจะต้องปรับปรุงและพัฒนาวิชาชีพ
ของตนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอในขณะทำงาน

3. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือในการเตรียมการสอน
เนื่องจากครูมีภาระงานที่ต้องปฏิบัติงานค่อนข้างหนักมักจะ ไม่มีเวลามากพอที่จะเตรียมการสอน
ได้อย่างดีในทุกครั้งที่ทำการสอน การนิเทศการศึกษาจึงสามารถช่วยลดภาระของครูได้ดังกล่าว

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการที่ทำให้ครู เป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ
จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีอยู่ ทำให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ
ข้อแนะนำที่ได้จากการวิเคราะห์การอภิปราย และจากการค้นพบตลอดจนการวิจัยในเรื่องที่มีความ
จำเป็นต่อการเติบโตดังกล่าว ทำให้การนิเทศการศึกษากลายเป็นงานสำคัญที่มีผลทำให้ครูมีความ
เจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของตนได้เป็นอย่างดี

5. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตยที่
ใช้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์ และยังสามารถรวมพลังทุก ๆ คนให้ร่วมมือในกระบวนการพัฒนา
การศึกษาได้อย่างดีอีกด้วย (ชาอุทัย อาจารย์. 2525 : 5)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า นอกจากโรงเรียนจำเป็นจะต้องจัดให้มีการนิเทศการศึกษาเพื่อจัด
ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอแล้ว โรงเรียนยังจำเป็นจะต้อง
ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา
อีกด้วย

การนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการนิเทศที่มุ่งเน้นการดำเนินงานร่วมกันของบุคลากร
ในโรงเรียน ในอันที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ก้าวหน้า สืบพันธ์ เกตุทัต. ได้ให้ความหมาย
การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนว่า เป็นการนิเทศการศึกษาโดยอาศัยบุคลากรภายใน
โรงเรียนเป็นผู้นิเทศ ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งผู้มีความรู้ความ
สามารถ ความชำนาญ ตลอดจนมีประสบการณ์สอนเฉพาะสาขาวิชา บุคลากรเหล่านี้จะต้องมีความ
สามารถทำการนิเทศครูในรูปแบบของการเป็นที่เลี้ยง การปรึกษางานในหมู่คณะ การให้ความรู้
เพิ่มเติมโดยถือหลักของการฝึกฝนปฏิบัติงานให้มีผลสำเร็จด้วยดี (สลิปพันธ์ เกตุทัต.
2518 : 132)

ส่วน อาคม จันทสุนทร ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความหมายว่า
เป็นการจัดนิเทศบุคลากรภายในโรงเรียน โดยบุคลากรภายในโรงเรียนด้วยกันเอง ซึ่งผู้นิเทศ
ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสายวิชา และหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ที่โรงเรียนคัดเลือก
และแต่งตั้ง (อาคม จันทสุนทร. 2527 : ภาคผนวก 25) นอกจากนี้ สัจด์ อุทรานันท์
ยังได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ว่าเป็นกระบวนการทำงานของผู้บริหาร
โรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของครู และบุคลากรภายใน
โรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน (สัจด์ อุทรานันท์.
2530 : 108)

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของการ
นิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้ว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ
ซึ่งเป็นบุคลากรภายในโรงเรียนด้วยกัน ในการพัฒนาคุณภาพ การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 1)

ความเป็นมาของการนิเทศภายในโรงเรียน

ปัจจุบันงานนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญมากขึ้นเพราะเหตุจากความเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่เกิดมากขึ้น ทั้งการเปลี่ยนแปลงภายนอกระบบการศึกษา เช่น มีการพัฒนาความรู้ด้านต่าง ๆ มากขึ้นประชากรเพิ่มขึ้น ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น สำหรับมีการเปลี่ยนแปลงภายในระบบของการศึกษานั้นได้แก่ การที่อาชีพครูมีลักษณะเป็นวิชาชีพมากขึ้น ครูมีความชำนาญเฉพาะด้านมากขึ้น มีการพัฒนาหลักสูตรเน้นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และความขยายตัวในด้านขนาดของโรงเรียน จำนวนนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงมีความจำเป็นต่อโรงเรียนเพิ่มขึ้น เพื่อช่วยให้โรงเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ การนิเทศภายในโรงเรียน เกิดจากการนิเทศการศึกษาโดยศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร การศึกษาไม่เพียงพอ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดระบบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยการนิเทศโดยบุคลากรภายในโรงเรียนด้วยตนเอง ซึ่งผู้นิเทศอาจได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าหมวดต่าง ๆ ที่โรงเรียนคัดเลือกและแต่งตั้ง (ฉลอง ปิ่นทอง. 2527 : 14)

นอกจากนี้ สัจด์ อุทรานันท์ ยังได้กล่าวถึง ความเป็นมาของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า เกิดจากการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนต่าง ๆ โดยอาศัยศึกษานิเทศก์จากภายนอกโรงเรียนเป็นไปอย่างล่าช้า และไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากไม่สามารถติดตามให้การนิเทศดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอได้ ประกอบกับในช่วงระยะหลังบุคลากรในโรงเรียนต่าง ๆ มีความรู้สูงขึ้น จึงเห็นควรให้บุคลากรในโรงเรียนต่าง ๆ ดำเนินการนิเทศกันเอง เป็นการแบ่งเบาภาระของศึกษานิเทศก์ ซึ่งอยู่นอกโรงเรียน และเป็นการเร่งพัฒนาคุณภาพบุคลากรประจำการให้เป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้นอีกด้วย (สัจด์ อุทรานันท์. 2530 : 109)

ความจำเป็นและความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน

จะเห็นได้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียน มีกระบวนการและรายละเอียดที่สำคัญยิ่ง และมีความจำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนต่าง ๆ เป็นอันมาก หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. การพัฒนาการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญ กระบวนการสำคัญดังกล่าว ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งผู้บริหารจะต้องเน้นความสำคัญกระบวนการเหล่านี้ โดยเท่าเทียมกัน จะเน้นเฉพาะกระบวนการหนึ่ง กระบวนการใดไม่ได้
2. ภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียน คือ บริหารงานที่รับผิดชอบหรืองานในหน้าที่ ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพตาม ภาระหน้าที่ดังกล่าวผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องนิเทศงานทุกงานโดยเฉพาะงานการสอนของครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีสอนให้มีคุณภาพซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. ภายในโรงเรียนมักจะมีครูที่มีประสบการณ์ และมีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน ดังนั้นประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานการเรียนการสอนจะแตกต่างกัน การนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยลดช่องว่างดังกล่าวและยังทำให้การปฏิบัติงานการเรียนการสอนของครูทุกคนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตามโดยธรรมชาติมักจะมีปัญหาเกิดขึ้น หากเป็นหน่วยงานใหญ่ ปัญหาย่อมจะมีมากในโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยครูและนักเรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน การป้องกันหรือการลดปัญหาดังกล่าว ให้น้อยลงนั้นทางหนึ่งที่จะทำ ได้แก่ การนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนสามารถใช้กลยุทธ์ดังกล่าวในการป้องกันและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

นอกจากนี้ สัจ จูทรานันท์ ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด ไม่สนองความต้องการในการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ โดยทั่วไป
2. สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกันจึงเป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอกโรงเรียนจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้ การสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก
3. ในสภาพปัจจุบันบุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะร่วมกันพัฒนาตนเองได้และบางคนยังมีความชำนาญในเฉพาะสาขาอีกด้วย จึงสมควรจะใช้ทรัพยากรบุคคลเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์มากที่สุดและยังเป็นการยอมรับซึ่งกันและกันอีกด้วย
4. การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการตอบสนองกับปรัชญา หลักการและวิธีการของการนิเทศสมัยใหม่มากที่สุด ซึ่งการนิเทศสมัยใหม่จะเกิดขึ้นได้โดยร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ให้มีคนคอยชี้แนะให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา (สัจ จูทรานันท์, 2530 : 116 - 117)

จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ในหน่วยงานหรือสถาบันจำเป็นต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนเอาไว้ เพื่อผู้ปฏิบัติจะได้ทราบแน่ชัดว่าจะดำเนินการนั้น ๆ ไปเพื่ออะไร คณะกรรมการประเมินศึกษาแห่งชาติได้กำหนดจุดมุ่งหมาย ของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงตนเองและกิจกรรมการเรียนการสอน
2. สามารถพัฒนาพฤติกรรม บุคลิกภาพ และการสอนของครูให้ดีขึ้น
3. สนับสนุนความรู้ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. กำกับควบคุม ติดตามผลการปฏิบัติของครูในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
5. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันเป็นคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529 : 15)

ไมเนอร์ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือครูให้เข้าใจเด็กดีขึ้น
2. เพื่อช่วยพัฒนาครูให้เกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ
3. เพื่อช่วยครูในการจัดหาและเลือกวัสดุอุปกรณ์นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน
4. ช่วยให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอนได้ดีขึ้น
5. สร้างความเป็นผู้นำให้แก่ครูโดยนำเอาความรู้พิเศษและประสบการณ์ของเขามา

ใช้ให้เกิดประโยชน์

6. ช่วยให้ครูรู้จักการประเมินผลการเรียนของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ
7. กระตุ้นให้ครูรู้จักประเมินผลงานของตัวเอง
8. ช่วยให้ครูมีความรู้สึกว่าได้บรรลุผลสำเร็จมีความอบอุ่นใจ ปลอดภัย และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

9. กระตุ้นให้ครูร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตรปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น
10. ช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

(Minor. 1964 : 27 - 31)

หลักการ วิธีการกระบวนการนิเทศการศึกษา

หลักการนิเทศการศึกษาเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้บริหารการศึกษาประสบผลสำเร็จในการช่วยให้ครูและโรงเรียนตลอดจนนักเรียนให้มีแต่ความก้าวหน้า สดุด อุดรานันท์. ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 3 หลักการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

หลักการที่ 2 การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียนแต่การดำเนินการจะต้องทำโดยผ่าน "ตัวกลาง" คือครูและบุคลากรทางการศึกษา

หลักการที่ 3 การนิเทศการศึกษานับบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกันซึ่งหมายถึงว่าทุกฝ่ายจะต้องยอมรับซึ่งกันและกันจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทผู้นิเทศ

และครูในฐานะผู้นำผู้ตามให้เป็นเพื่อนร่วมงานที่มีความรับผิดชอบต่อผลงานร่วมกัน

(สัจ จูฑานันท์. 2530 : 16 - 17)

สุพิชญา อีระกุล กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร (อีระกุล) วรุตบางกุล ได้เสนอแนะหลักการนิเทศการศึกษาไว้ว่า งานนิเทศการศึกษาที่จะบรรลุสำเร็จได้จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นงานส่งเสริมให้ครูรู้จักช่วยและพึ่งตนเอง
2. เป็นงานช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเองสามารถที่จะวิเคราะห์ และแยกแยะปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง
3. ต้องทราบความต้องการของครูแล้ว วางแผนการนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น
4. มีการศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของครูและทำความเข้าใจปัญหานั้น ๆ แล้วจึงพิจารณาหาทางแก้ไข
5. เป็นงานชักจูงให้ครูช่วยกันแยกแยะวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน
6. ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้ครูได้ให้ความคิดและกระทำเองให้มากที่สุด
7. มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครูแล้วมาพิจารณาาร่วมกัน
8. เป็นการช่วยกันจัดหาแหล่งวิทยาการ อุปกรณ์การสอนตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้แก่ครู
9. ช่วยจัดหาเอกสารหนังสือและตำราต่าง ๆ ให้แก่ครู
10. ช่วยให้ครูรู้จักจัดหาหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ขาดแคลนด้วยตนเอง โดยใช้วัสดุในท้องถิ่นที่มีอยู่
11. หาทางให้โรงเรียนและชุมชน และหน่วยงานใกล้เคียง มีความสัมพันธ์และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
12. ต้องยอมรับนับถือบุคลากรที่ร่วมงานในโรงเรียนนั้น ๆ และแสดงให้เห็นว่าเขามีความสำคัญในสถานศึกษานั้นด้วย

13. ช่วยให้ผู้ครูได้แสดงกิจกรรมและผลงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ
 14. ผู้บริหารโรงเรียนและครูจะต้องทำความเข้าใจในส่วนที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของกันและกัน
 15. จะต้องมีการช่วยกันประสานงานระหว่างโรงเรียนกับองค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 16. มีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เห็นว่ามิใช่ประโยชน์และมาทำการวิเคราะห์วิจัย
 17. ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ของการศึกษาอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อจะได้ดำเนินการนิเทศให้บรรลุเป้าหมาย (สุพิชญา อีระกุล กาตุจนา ศรีกาฬสินธุ์ และ วิจิตร (อีระกุล) วรุตบางกุล. 2524 : 36 - 38)
- สำหรับ ขาตุชัย อาจินสมาจาร ได้รวบรวมหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้
1. การนิเทศการศึกษาต้องสัมพันธ์กับการบริหาร การนิเทศกับการบริหารที่สัมพันธ์กัน เหมือนกัน คือจะต้องเป็นการสร้างสรรค์สภาพที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน
 2. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาหรือวิถีชีวิตในสังคม
จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย นโยบายและแผน จะต้องถูกตรวจสอบโดยวิถีทางปรัชญาให้สอดคล้องกับชีวิตและชุมชน
 3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ กิจกรรม แผน วิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ควรตั้งอยู่บนเจตนคติและวิธีการทางวิทยาศาสตร์
 4. การนิเทศการศึกษาเป็นประชาธิปไตย เป็นเรื่องของความร่วมมือ ซึ่งทุกคนมีสิทธิ์ที่จะทำประโยชน์
 5. การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างสรรค์ซึ่งจะต้องส่งเสริมให้ทุกคนแสดงออกอย่างเสรีโดยให้มีส่วนร่วมในการอภิปรายเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ
 6. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าและความเจริญของงานของครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
 7. การนิเทศการศึกษาควรมีลักษณะเป็นวิชาชีพอื่น ๆ ที่จะต้องมีการประเมินตนเอง อยู่เสมอทั้งในด้านเป้าหมายและจุดประสงค์ (ขาตุชัย อาจินสมาจาร. 2525 : 16 - 18)

นอกจากนี้ เบอร์ตัน และบรัคเนอร์ ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา (Theoretically sound) คือเป็นไปตามค่านิยม ความเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ ควรมีการวิวัฒนาการทั้งด้านเครื่องมือและกลวิธี โดยมีจุดมุ่งหมายและนโยบายที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific) คือเป็นไปอย่างมีลำดับ เป็นระเบียบกระบวนการทำงานมีการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างถูกต้องและเชื่อถือได้

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic) คือ ทุกฝ่ายจะต้องเคารพซึ่งกันและกันต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม และใช้อำนาจน้อยที่สุด

4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative) คือ แสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล ส่งเสริมให้แสดงออก และพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงานมากที่สุด (Burton and Bruckner. 1965 : 71 - 72)

การนิเทศภายในโรงเรียนจำเป็นต้องมีหลักการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในเรื่องนี้ มาร์ค สตูบส์ และคิง สตูบส์ ได้เสนอหลักการนิเทศภายในโรงเรียนในแง่มุมที่น่าสนใจไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่รับผิดชอบ
2. การนิเทศการศึกษาเป็นการบริการ ซึ่งครูผู้สอนหรือครูผู้รับการนิเทศเป็นผู้ให้บริการ
3. การนิเทศการศึกษา จะต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของครูและโรงเรียน
4. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ความคิดเจตคติและความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ
5. การนิเทศการศึกษาจะต้องพยายามหาแนวทาง ให้ครูที่เกี่ยวข้องศึกษางานวิจัยและนำผลมาปฏิบัติใช้มากขึ้น

6. การนิเทศการศึกษาจะต้องมีลักษณะช่วยสร้างสรรค์เจตคติและความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน
7. การนิเทศการศึกษา ช่วยในการจัดและการบริการกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน
8. การนิเทศการศึกษาขึ้นอยู่กับครูและผู้บริหารการศึกษาในและนอกโรงเรียน
9. การนิเทศการศึกษาควรมีงบประมาณประจำปีสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร
10. โครงการนิเทศการศึกษาควรได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร
11. โครงการนิเทศการศึกษาควรได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย
12. การนิเทศการศึกษาควรมีส่วนเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาใหม่ ๆ และมีส่วนสนับสนุนและนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ

13. ควรมีโครงการประเมินผลการนิเทศโดยผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องภายนอก
โครงการ (Stoops and Stoops. 1978 : 5 - 6)

นอกจากนี้ อาย ได้เสนอแนะหลักการนิเทศการศึกษาโดยเน้นหลักประชาธิปไตย 3 ประการ คือ การเคารพ และยอมรับทั้งความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การกำหนดหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน และการแบ่งงานควรคำนึงถึงความสามารถและความพอใจของแต่ละบุคคล (Eye. 1971 : 52)

กระบวนการนิเทศ เป็นการวางแผน ลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนต่อเนื่องตลอดเวลา โดยยึดหลักการพัฒนาคุณภาพของงานตามหลักวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แฮร์ริส (Harris) ได้เสนอกระบวนการนิเทศไว้ดังนี้

Planning Process (p) หมายถึง การคิดวางแผนงานที่จะทำในอนาคตก่อนหลัง การกำหนดตารางปฏิบัติงาน การจัดทำโครงการ การคาดคะเนผลในการทำงานรวมทั้งการปรับปรุงแผนการทำงานให้ดีขึ้น

Organizing Process (o) หมายถึง การแบ่งงาน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดหาทรัพยากร การสร้างเกณฑ์ในการทำงาน การประสานงาน การสร้างความสัมพันธ์ของงาน การมอบหมายอำนาจหน้าที่รวมทั้งการพัฒนานโยบายต่าง ๆ

Leading Process (L) หมายถึง การแสดงบทบาทในฐานะผู้นำ ประสิทธิภาพในการตัดสินใจ การให้คำปรึกษาหารือ การใช้แรงจูงใจ การสื่อความหมาย การคิดริเริ่ม การสร้างบรรยากาศในการคิดริเริ่ม ตลอดจนการนำในการสาธิต การเผยแพร่ทางวิชาการ และการสาธิตวิชาการแก่ชุมชน เช่น การจัดสัปดาห์เกษตร สัปดาห์วัฒนธรรม เป็นต้น ย่อมขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำเป็นสำคัญ

Controlling Process (C) หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การแก้ไขการทำงานที่ไม่ถูกต้อง การว่ากล่าวตักเตือนในสิ่งที่ผิดพลาด การกำหนดระเบียบในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

Assessing Process (A) หมายถึง การประเมินผลการปฏิบัติงาน การวัดผลการปฏิบัติงาน และการทำการวิจัยผลงาน (ชารี มณีศรี, 2530 : 7)

ส่วน สัจจ อุทรานันท์ ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ว่า ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนนิเทศ (Planning - P) เป็นขั้นบริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ทำการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการจำเป็นต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนหรือขั้นตอนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะดำเนินการ

ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน (Informing - I) เป็นขั้นของการให้ความรู้ความเข้าใจ เนื่องจากการดำเนินการต้องอาศัยความรู้และหลักวิชากับต้องมีขั้นตอนจึงจะได้ผลงานออกมามีคุณภาพ

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงาน (Doing - D) ประกอบด้วยการปฏิบัติงานใน 3 ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ และการสนับสนุนการนิเทศ โดยลงมือปฏิบัติงานตามความสามารถให้มีคุณภาพตามกำหนดเวลา และมีการสนับสนุนในวัสดุอุปกรณ์ จะช่วยให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างได้ผลดี

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญกำลังใจ (Reinforcing - R) เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ สร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศให้มีความมั่นใจ และบังเกิดความพอใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จด้วยดี

ขั้นที่ 5 การประเมินผลและรายงานผล (Evaluating - E) ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศทำการประเมินผล หากพบปัญหาอุปสรรคที่ดำเนินการไปแล้ว จะต้องพยายามปรับปรุงแก้ไข ซึ่งอาจจะทำได้โดยให้ความรู้ในสิ่งที่ปัญหาอีกครั้ง จนพบว่าประสบผลสำเร็จ (สังัดอุทรานันท์. 2530 : 86 - 87)

สำหรับกระบวนการนิเทศภายในตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยยึดหลักวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ อาจศึกษาได้หลายวิธี เช่น วิจัย การประเมินความต้องการ การใช้สื่อ เครื่องมือต่าง ๆ การสัมภาษณ์ เพื่อค้นหา ปัญหา เป็นต้น

ขั้นที่ 2 การวางแผนและกำหนดทางเลือก ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจะเป็นข้อกำหนดให้เกิดการวางแผน และกำหนดทางเลือกในการแก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ และตามสภาพที่ต้องการหรือความปรารถนาในอนาคตได้ ข้อที่ควรคำนึงประกอบด้วย การเตรียมการ การวางแผน การประสานแผน การนำแผนไปปฏิบัติ ทรัพยากรและการประเมินผล

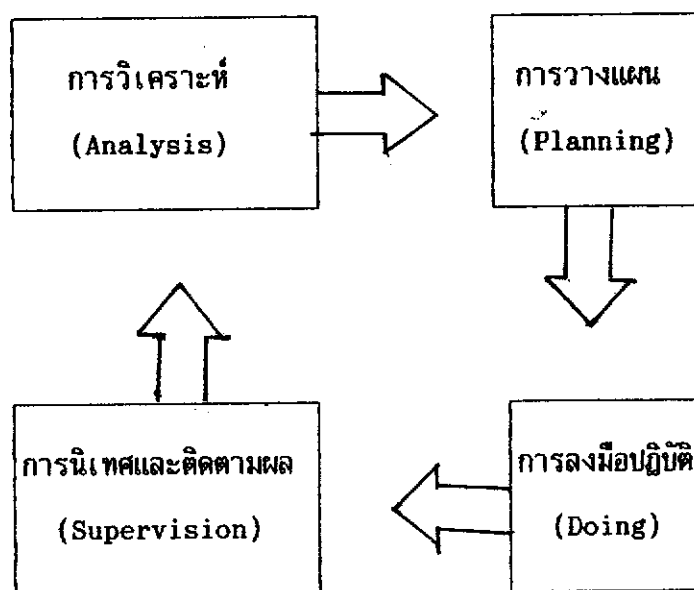
ขั้นที่ 3 การสร้างสื่อ เครื่องมือ และการพัฒนาวิธีการสื่อในการนิเทศ หมายถึงสิ่งที่ช่วยในการปฏิบัติงานนิเทศเพื่อแก้ไขการทำงานของครูตลอดจนช่วยให้การนิเทศเพื่อแก้ไขปัญหา การทำงานของครูตลอดจนช่วยในการทำงานระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น โปรแกรมสำเร็จรูป ซดสไลด์ แถบบันทึกภาพ วิทยู เครื่องสไลด์ แถบบันทึกภาพ วิทยูเครื่องฉายสไลด์ เป็นต้น เครื่องมือการนิเทศ ได้แก่สิ่งที่ใช้ในการตรวจสอบ เช่น แบบสอบถาม แบบทดสอบ แบบสำรวจแบบประเมินค่า แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ อาจทำการนิเทศโดยตรง โดยศึกษานิเทศก์ออกปฏิบัติงานด้วยตนเองหรือออกมาร่วมปฏิบัติกับประธานกลุ่มโรงเรียน และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน การนิเทศทางอ้อม ได้แก่ การนิเทศด้วยการใช้สื่อ และเครื่องมือพิเศษต่าง ๆ เช่น ชุดการสอน ชุดการอบรม เป็นต้น การดำเนินการปฏิบัติการนิเทศ วิธีปฏิบัติประกอบด้วย ประชุมผู้เกี่ยวข้อง และคณะทำงาน กำหนดงานที่ปฏิบัติ แบ่งงานรับผิดชอบทำความเข้าใจสื่อและเครื่องมือร่วมกันจัด

ระบบการเก็บข้อมูล การนิเทศตามโครงการ การพบปะทบทวนปฏิบัติงานตามขั้นตอน สรุปผล การปฏิบัติงานนิเทศตามโครงการและการนำข้อมูลไปดำเนินการต่อไป

· ขั้นที่ 5 การประเมินผลและรายงาน คือ การจัดหาและรวบรวมข้อมูลนำมาพิจารณา วิเคราะห์สำหรับปรับปรุงแก้ไขและการตัดสินใจในการปฏิบัติต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 56)

การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ครอบคลุมงานนิเทศการศึกษาและงานนิเทศทั่วไป จุดหมายอยู่ที่ผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนที่ได้มาตรฐานมีคุณภาพสูงตอบสนองจุดหมาย ของหลักสูตร อุทัย บุญประเสริฐ ขโลมใจ กิงคารวัฒน์ ได้เสนอรูปแบบ (Model) กระบวนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน 4 ขั้นตอน ดังแผนภูมิดังนี้

1. การวิเคราะห์กำหนดปัญหาและการเตรียมการ (Analysis) เป็นการวิเคราะห์ รายละเอียดของงาน ค้นหาปัญหา เพื่อสนองความต้องการในการพัฒนาที่กำหนดขึ้นเพื่อให้งาน คืบคลาน ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2. การวางแผน (Planning) ในขั้นนี้การนำเอาปัญหาและความต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์ ในขั้นต้นเข้าสู่กระบวนการวางแผน เพื่อได้แนวทางที่ดีที่เหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติในช่วงเวลาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ และต้องตอบสนองปัญหาและความต้องการในการพัฒนาที่ได้ผ่านการวิเคราะห์ห้อย่างเป็นระบบระเบียบมาแล้ว

3. การลงมือปฏิบัติ (Doing) เพื่อให้เกิดผลตามความต้องการ เป็นเรื่องของการปฏิบัติตามแนวทางและแบบแผน ซึ่งได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ ลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ตามขั้นตอน

4. การนิเทศติดตามผล (Supervision) หมายถึง การติดตามดูแลช่วยเหลือให้บุคลากรปฏิบัติการในเรื่องที่มอบหมายให้ประสบผลสำเร็จด้วยดี เป็นการช่วยเหลือสนับสนุนบุคลากรให้สามารถทำงานบรรลุผลสำเร็จ (อุทัย บุญประเสริฐ ขโลมใจ กิงคารวัฒน์. 2528 : 76 - 79)

จากแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษา จะเห็นได้ว่า การดำเนินการนิเทศอย่างเป็นกระบวนการ ย่อมจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบ เป็นขั้นตอน ซึ่งย่อมจะช่วยให้การนิเทศประสบผลสำเร็จได้ง่ายและแน่นอนมากขึ้น หากผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญและไม่สนใจที่จัดการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอนจริงจัง การนิเทศภายในโรงเรียนก็จะประสบอุปสรรคตั้งแต่เริ่มต้น

ผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญมากในการจัดการศึกษา การศึกษาของโรงเรียนจะก้าวหน้าหรือล้าหลังย่อมขึ้นอยู่กับการบริหาร ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีส่วนผลักดันให้การศึกษาเจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่มีหยุดยั้ง โดยต้องให้ทุกฝ่ายมีความตั้งใจ มีความพยายามในการทำงานของตนอย่างเต็มเวลา และในเวลาเดียวกันผู้บริหารโรงเรียนก็เป็นผู้มีส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้การนิเทศภายในโรงเรียนบรรลุผลเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการสอนทั้งมวล สำหรับความรับผิดชอบในด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนแบ่งเป็นหัวข้อได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้แต่ละคนหาการสอนให้ได้ผลดีและช่วยส่งเสริมให้ผู้มีความเจริญงอกงามในอาชีพ
 2. เป็นผู้ประสานงานและให้บริการแก่ครูทุกคนในด้านการสอน คือต้องช่วยเหลือครูในด้านเนื้อหาที่จะสอน วิธีการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการวัดผล
 3. ทำหน้าที่เป็นวิทยากรที่ดีของครูในทุกโอกาส สามารถให้คำปรึกษาหารือและแนะนำแหล่งวิทยากรที่เหมาะสมแก่ครู
 4. รับผิดชอบการประเมินผลการเรียนการสอนและโปรแกรมของโรงเรียนทั้งหมด (ฉลอง ปิ่นทอง. 2527 : 15)
- ส่วน ไวส์ และโลเวล ได้กล่าวถึงครูใหญ่ในฐานะผู้นำ โดยสรุปว่าต้องมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. บทบาทในหน้าที่มนุษยสัมพันธ์
2. บทบาทในฐานะผู้นำ
3. บทบาทในการจัดและการดำเนินงานในหน่วยงาน
4. บทบาทในการคัดเลือกและการใช้ประโยชน์จากบุคลากร
5. บทบาทในการสร้างขวัญของครู
6. บทบาทในการพัฒนาบุคลากร (Wile and Lovell. 1967 : 65)

สำหรับ สจัด อุทรานันท์ ได้กล่าวบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการนิเทศการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. ร่วมวางแผนการจัดการนิเทศการศึกษาร่วมกับผู้นำนิเทศและผู้บริหารนิเทศและควรอยู่ในฐานะประธานคณะกรรมการจะมีความเหมาะสมมากที่สุด
2. เป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินการนิเทศการศึกษา โดยการให้บริการและสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
3. สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา โดยเยี่ยมเยียนดูการทำงาน การสอบถาม เพื่อแสดงความสนใจหรือห่วงใยต่อคณะผู้ทำงาน โดยการทะนุบำรุง

ขวัญด้วยการพิจารณาให้ความชอบเป็นพิเศษอีกด้วย (สังค อุทรานันท์. 2529 :

41 - 42)

และ สุขุม สวาสดิ์ ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนควรจัดให้มีการสำรวจและค้นพบความสามารถพิเศษของครูและส่งเสริมความสามารถนั้น ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับงานนิเทศ การศึกษานั้นพอจะประมวลได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเมื่องานที่ควรจะทำดังนี้

1. ช่วยเหลือครูทางด้านวิชาการและด้านบริการ
2. ช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาส่วนตัว
3. ช่วยสร้างขวัญของคณะครูในโรงเรียน

1. การช่วยเหลือครูทางด้านวิชาการและด้านบริการ อาจกระทำได้โดยบรมนิเทศ ครูใหม่ การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน สังเกตการสอนโดยการเยี่ยมชั้นเรียน และการนิเทศ ด้วยการให้คำปรึกษาหารือ เป็นรายบุคคลหรือหมู่คณะ

2. ช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาส่วนตัว ในเรื่องนี้ผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นกันเอง และมีมนุษยสัมพันธ์ กับบุคลากรทุกฝ่ายจนสามารถทำให้ทุกคนมีความกล้าที่จะรับทุกภัยทั้งใน ด้านส่วนตัวและปัญหาในการทำงานและเพื่อให้การนิเทศครูเป็นรายบุคคลนี้ได้ผล ผู้บริหาร โรงเรียนควรจัดเวลาครูได้พบปรึกษาหารือข้อข้องใจและให้ความช่วยเหลือได้ทันทั่วทั้ง

3. การสร้างขวัญครูในโรงเรียน ผู้บริหารควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. ช่วยให้ครูมีความรู้ทางวิชาการทางการบริหารและดำเนินการสอนอย่าง เพียงพอ และควรจัดสภาพของการทำงานที่ดี มีความสะดวกสบายและความเป็นสุขตลอดจน จัดสวัสดิการต่าง ๆ ที่ดีแก่ครูทุกคน

2. ช่วยให้ครูมีความอบอุ่นใจ ให้ครูทุกคนรู้สึกทำงานแล้วมีความ ก้าวหน้าในการทำงาน

3. สร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้แก่ครู ทำให้ครูมีความรู้สึกทำงานแล้วมีความ สำคัญ เป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะโดยยอมรับทั้งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจน มีความยุติธรรมในการมอบหมายให้ดำเนินงานต่าง ๆ (สุขุม สวาสดิ์. 2528 : 18 - 19)

จะเห็นได้ว่าในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำ และคอยช่วยเหลือประสานงานตลอดจนให้คำปรึกษาหารือแก่ครู ในเรื่องส่วนตัวและในหน้าที่การงาน ในบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและให้กำลังใจพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาได้มากขึ้น ในการนี้โรงเรียนควรมีการกำกับติดตามดูแลพัฒนาการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ โดยการจัดการนิเทศขึ้นในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการจัดควรพิจารณาเลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของครูและให้เป็นกิจกรรมที่มีผลต่อการปรับปรุงคุณภาพการสอนได้อย่างแท้จริง

แฮร์ริส (Harris) ได้เสนอกิจกรรมสำหรับการนิเทศไว้ 23 ชนิด ได้แก่

1. การบรรยาย (Lecturing)
2. การบรรยายที่มีสื่อประกอบ (Visualized Lecturing)
3. การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม (Panel Presenting)
4. การดูภาพยนตร์โทรทัศน์ (Viewing Film or Television)
5. การฟังเทป วิทยุ และจานเสียง (Listening to Tape Radio or Recording)
6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุและเครื่องมือต่าง ๆ (Exhibiting materials and Equipment)
7. การสังเกตภายในห้องเรียน (Observing in classroom)
8. การสาธิต (Demonstrating)
9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงการ (Structrued Interviewing)
10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused Interviewing)
11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Non - direct Interviewing)

12. การอภิปราย (Discussing)
13. การอ่าน (Reading)
14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคำนวณ (Analyzing and Calculating)
15. การระดมสมอง (Brainstorming)
16. การบันทึกวีดีโอเทป และถ่ายภาพ (Videotaping and Photograph)
17. การจัดทำเครื่องมือและข้อสอบ (Instrumenting and Testing)
18. การประชุมกลุ่มย่อย (Buss Session)
19. การพาไปทัศนศึกษา (Field Trip)
20. การเยี่ยมเยียน (Intervisiting)
21. บทบาทสมมติ (Role Playing)
22. การเขียน (Writing)
23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guide Practice) (Harris. 1985

70 - 86)

ส่วน จุลอง ปิ่นทอง ก็ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมการนิเทศที่สำคัญมีหลายอย่างดังนี้

1. การบรรจุครูใหม่จัดขึ้นเพื่อให้ครูได้ปรับตัวเข้ากับสถานศึกษาได้ดีขึ้น
2. การจัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน จัดขึ้นเพื่อชี้แจงโครงการต่าง ๆ และแผนงานใหม่ ที่จะปฏิบัติในภาคเรียนตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา
3. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน เป็นวิธีที่ผู้บริหารจำเป็นต้องหาโอกาส เข้าไปสังเกตการสอนของครู เพื่อหาทางช่วยเหลือ แก้ไขการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าในโอกาสต่อไป
4. การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อนำผลมาแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน
5. การสาธิตการสอน ให้โอกาสครูที่มีความรู้ความสามารถสาธิตการสอน ให้ครูผู้อื่นได้รู้แล้วนำไปปฏิบัติ
6. การนิเทศด้วยการให้คำปรึกษาหารือ เป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่ นำปัญหาส่วนตัวปัญหาล้วนร่วมกันแก้ปัญหาล้วนนำผลไปปฏิบัติ เพื่อประสิทธิภาพการทำงานร่วมกัน

7. การจัดประชุมปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในอาชีพให้กับครูส่วนใหญ่การประชุมอบรมมักจะจัดให้ทันระหว่างปิดภาคฤดูร้อน โดยการจัดให้มีการบรรยายหรืออภิปรายทางวิชาการ

8. การจัดสัมมนาครูเกี่ยวกับการสอนการพัฒนาการของเด็ก การใช้สื่อ อุปกรณ์ และกิจกรรมอื่น ๆ

9. การจัดนิเทศเป็นคณะ ได้แก่ การที่ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวดวิชาครูวิชาการ ร่วมกันวางแผน เพื่อแก้ไขปัญหาในการเรียนการสอนร่วมกัน อาจมีการเชิญผู้ที่มีความรู้มาให้คำปรึกษาหารือด้วยก็ได้

10. การพาไปฝึกงาน เป็นการส่งครูเฉพาะสาขาวิชา ไปพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านมากขึ้น (ฉลอง ปิ่นทอง. 2527 : 15 - 16)

นอกจากนี้ อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์ ได้เสนอประเภทกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียนได้ดังต่อไปนี้

1. การเยี่ยมเยียนและการสังเกตการณ์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน มีการเตรียมการ และมีการปรึกษาหารือหลังการเยี่ยมเยียนสังเกตการณ์

2. การให้คำปรึกษาหารือเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม การนิเทศติดตามผลคำร้องขอหรือการนิเทศแบบคลินิค

3. การส่งผู้ชำนาญหรือผู้มีประสบการณ์สูงกว่าเฉพาะเรื่อง ไปพบปะแลกเปลี่ยนและร่วมมือในการให้คำปรึกษาหารือ

4. การจัดให้มีการเยี่ยมเยียนกันเองในแวดวงงานเดียวกัน จากผู้อื่น แหล่งอื่น ซึ่งปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน

5. การประชุมโดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น การประชุมปรึกษาหารือ การประชุมอภิปราย การประชุมระดมความคิด การประชุมแบบรับฟังคำบรรยาย การประชุมประจำปีประจำปีระจางวด การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น

6. การสาธิตวิธีการปฏิบัติเฉพาะเรื่อง เฉพาะวิธี

7. การนิเทศโดยการเผยแพร่ผ่านอุปกรณ์และเครื่องมือทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เอกสารเผยแพร่ คู่มือ นิตยสาร นิตยสาร บัณฑิต นิตยสาร เทปเสียง วีดีโอเทป ภาพยนตร์ เป็นต้น

8. การส่งผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนไปศึกษา ไปฝึกอบรม หรือปฏิบัติในโครงการต่าง ๆ

9. การที่มีส่วนร่วมในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนในลักษณะผู้ร่วมงาน หรือคณะทำงาน แล้วให้เขียนรายงานไปพร้อมกับการปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ ภายใต้การแนะนำของหัวหน้าคณะ หรือผู้บริหารโรงเรียน (อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์. 2528 : 173 - 179)

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอกิจกรรมสำหรับในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไว้ว่า มีอยู่หลายวิธี การประชุมการสังเกตการสอน การศึกษาเอกสารหรือตำรา การให้คำปรึกษาหารือ การสนทนาทางวิชาการ การสาธิตการพาไปศึกษานอกสถานที่ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 20 - 29)

นอกจากนี้ นิพนธ์ ไทยพานิช ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศในชุดเอกสารฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ว่า การนิเทศประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาการจัดตำราการสอน
2. การจัดทบทวนแผนการสอน
3. การพัฒนาการแบ่งชั้น แบ่งกลุ่มนักเรียน
4. การนิเทศการสอนในชั้น
5. การพัฒนาการประเมินผลการศึกษาในห้องเรียน
6. การพัฒนาห้องสมุด หนังสือประกอบการเรียน
7. การปรับปรุง พัฒนางานสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ
8. การประชุมเสริมความรู้แก่ครู
9. การใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนการสอน
10. การจัดโครงการสอนซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพ
11. การประชุมครูทางวิชาการ
12. การจัดให้ครูได้ศึกษาเอกสารและตำรา

13. การจัดสอนเพื่อให้เด็กได้เรียนเก่ง
14. การให้คำปรึกษาหารือ
15. การสนทนาวิชาการ
16. การสาธิตการสอน
17. การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติม
18. การพาไปทัศนศึกษานอกสถานที่
19. การส่งเสริมให้ครูทดลอง วิจัยวิธีสอนใหม่ ๆ
20. การจัดทำอุปกรณ์การสอน (คลังอุปกรณ์การสอน)
21. การจัดทำสักร่าง วิเคราะห์ข้อสอบ (สร้างคลังข้อสอบ)
22. การจัดทำแบบสำรวจความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง
23. การจัดอบรมปฐมนิเทศครูใหม่
24. การศึกษาแผน คู่มือครู และทำบันทึกการสอน
25. การจัดทำบันทึกใช้แบบฟอร์มต่าง ๆ ทางวิชาการ ป.01 ป.02
26. การจัดทำป้ายนิเทศการศึกษา
27. การจัดทำมุมหนังสือ หรือห้องสมุดทางวิชาการแก่ครู
28. การจัดทำรายงานการศึกษาของโรงเรียน
29. การส่งเสริมให้ครูประเมินการสอนของตนเอง
30. การจัดสัมมนา / การประชุมเชิงปฏิบัติการ
31. การสนับสนุนให้การศึกษาต่อ
32. การจัดประชุมครูก่อนเปิด / เปิดภาคเรียน (นิพนธ์ ไทยพานิช. 2530

126 - 127)

ส่วน สจัด อุทยานันท์ ได้แบ่งหมวดหมู่กิจกรรมการนิเทศการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม
ดังต่อไปนี้ คือ

1. กิจกรรมนิเทศเป็นผู้ปฏิบัติ ได้แก่
 1. การบรรยาย

2. การสาธิตการสอน
 3. การสังเกต
 4. การสัมภาษณ์
 5. การบันทึกข้อมูล
 6. การจัดทำเครื่องมือและทำการทดสอบ
 7. การวิเคราะห์
 8. การเขียน
2. กิจกรรมผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติร่วมกัน ได้แก่
 1. การประชุม
 2. การอภิปราย
 3. กิจกรรมผู้รับการนิเทศเป็นผู้ปฏิบัติ ได้แก่
 1. การฟัง
 2. การดู
 3. การอ่าน
 4. การเขียนเขียน
 5. การไปทัศนศึกษา
 6. การปฏิบัติตามคำแนะนำ
 7. บทบาทสมมุติ
 8. การนิเทศการ (สังค อุทรานันท์. 2530 : 91)

การเลือกจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ไม่ว่าจะเลือกกิจกรรมใดประเภทใด ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องไม่หลงทาง ไม่จัดกิจกรรมในลักษณะเพียงแค่จัดให้มีขึ้น หรือเห็นใครจัดกันเราก็จัดบ้าง อย่าจัดตามสมัยนิยม และอย่าให้เป็นการทำโดยไม่รู้ว่าจะทำอะไรดี

กล่าวโดยสรุปแล้ว กิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่จะใช้ในการพัฒนาการต่าง ๆ ของโรงเรียนนั้นผู้ร่วมการนิเทศจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนแน่นอน กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดจะต้องสามารถพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาหลักสูตรตลอดจนพัฒนาการผลิตการใช้อุปกรณ์ และการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนของครูให้ก้าวหน้าได้อย่างแท้จริง

สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนจะดำเนินการนิเทศให้ได้ผลจะต้องการดำเนินงานให้เป็นไปตามขั้นตอนและมีระบบระเบียบ ในการนี้ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถต้องเข้าใจรูปแบบของการนิเทศการศึกษาเพื่อนำไปใช้ดำเนินการให้เหมาะกับการพัฒนาบุคลากร

สุพิชญา อีระกุล กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร (อีระกุล) วรตบางกุล ได้แบ่งรูปแบบของการนิเทศออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การนิเทศเพื่อแก้ไข (Corrective Supervision) เป็นการนิเทศเพื่อมุ่งแก้ไขสิ่งที่บกพร่องหรือผิดพลาดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครู มีเทคนิคที่สำคัญ 4 ประการ คือ

- 1.1 ถ้าสิ่งบกพร่องนั้นเป็นสิ่งที่เล็กน้อยให้ผ่านไป
- 1.2 ถ้าสิ่งบกพร่องนั้นพอประมาณแต่ไม่ทำให้เกิดความเสียหาย ให้คอยติดตาม

พฤติกรรม

1.3 ถ้าสิ่งบกพร่องนั้นเป็นสิ่งที่เกิดความเสียหาย ให้หาทางบอกกล่าวให้รู้ตัวและช่วยแก้ไขในบางกรณี

- 1.4 ถ้าสิ่งนั้นบกพร่องทำให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต้องช่วยกันแก้ไขอย่าง

จริงจัง

2. การนิเทศเพื่อป้องกัน (Preventive Supervision) เป็นการนิเทศเพื่อป้องกันสิ่งผิดพลาดต่าง ๆ ไม่ให้เกิดขึ้น การเตรียมป้องกันนั้นอาจใช้เวลาน้อย อธิบายชี้แจงให้ครูได้เห็นและเข้าใจจริง ๆ ว่า เมื่อนำไปปฏิบัติแล้วจะสามารถป้องกันสิ่งผิดพลาด หรือ ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การนิเทศป้องกันมีหลักดังนี้

- 2.1 ช่วยให้ผู้คงระดับความเชื่อมั่นในตัวเองไว้อย่างแน่นแฟ้น
- 2.2 ช่วยให้ครูกล้าที่จะต่อสู้อุปสรรค
- 2.3 ช่วยให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนอัน

เป็นอาชีพชั้นสูง

3. การนิเทศเพื่อการก่อให้เกิด (Constructive Supervision) การนิเทศนี้มีลักษณะให้เกิดในอนาคตมากกว่าอดีต มุ่งหวังที่จะให้ครูพัฒนาทางด้านการเรียนการสอน

ส่งเสริมให้กำลังใจครู เพื่อให้เกิดความเต็มใจในการทำงาน แสวงหาวิธีปรับปรุงระเบียบวิธีสอนและวิธีทำงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

4. การนิเทศเพื่อการสร้างสรรค์ (Creative Supervision) เป็นการนิเทศที่ช่วยให้ครูได้ใช้ความรู้ความสามารถทั้ง 4 ด้านให้เต็มที่ ได้แก่ ด้านพลังความรู้ สติปัญญา พลังกาย และพลังใจของครู เพื่อประกอบเป็นสมรรถภาพ และความสามารถพิเศษ แล้วนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในการปฏิบัติงานให้ก้าวหน้าทั้งด้านหน้าที่การงานและตัวเองต่อไป ควรสนับสนุนในด้านความคิดค้น ประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ ความคิดสร้างสรรค์ในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นต้น (สุพิชญา อีระกุล กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ และวิจิตร (อีระกุล) วรุตบางกูร. 2524 : 33 - 35)

นอกจากนี้ แฮร์ริส ได้นำความคิดของ แคท มากล่าวไว้ว่าในการนิเทศภายในโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีสมรรถภาพในการนิเทศ โดยจะต้องมีทักษะของผู้นิเทศ 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) ประกอบด้วยทักษะในด้านการสัมภาษณ์ การสังเกต การนำอภิปราย และทักษะเกี่ยวกับบทบาทสมมติ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสำคัญยิ่งต่อผู้บริหารโรงเรียนและผู้นิเทศ ซึ่งมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยให้ผู้นิเทศสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้ปฏิบัติงานได้

2. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ได้แก่ ทักษะในด้านเกี่ยวกับการมอง การวิเคราะห์ การวินิจฉัย การสังเคราะห์ และการซักถาม ทักษะในด้านการคิดรวบยอด เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ชัดเจนและรอบคอบ ทักษะด้านนี้จะช่วยในการคาดคะเนเหตุการณ์ต่าง ๆ อันจะทำให้สามารถปฏิบัติงานต่อไปได้ด้วยความราบรื่น

3. ทักษะด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) ได้แก่ ทักษะการพูด การเขียน การอ่าน การฟัง การกำหนดหัวข้อโครงร่าง การสาธิต การเขียนแผนภูมิและการเป็นประธานในที่ประชุม เป็นต้น ทักษะด้านเทคนิควิธีเป็นทักษะเกี่ยวข้องกับการทำงานในลักษณะหรือรูปแบบ

ต่าง ๆ คนมีทักษะทางด้านเทคนิควิธีสูงย่อมสามารถเลือกใช้วิธีต่าง ๆ ให้เหมาะสมในการทำงาน (สังัด อุทรานันท์. 2530 : 309 - 310)

นอกจากนี้ สันต์ ธรรมบำรุง ยังได้กล่าวไว้ด้วยว่า ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้นำเทศ จะต้องมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับทำการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร จะต้องปฏิบัติการกิจร่วมกับครูเป็นผู้นำครูในทางพัฒนาการทางวิชาการ จึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ และฝึกฝนทักษะที่มีจำเป็นสำหรับการทำงานเป็นผู้นำเทศ ดังนั้นความรู้และทักษะที่มี จึงควรเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย
2. มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร
3. มีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา และเทคนิคการสอน
4. มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรและโครงการนิเทศ
5. มีทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
6. มีทักษะในการเป็นผู้นำ
7. มีทักษะในการใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน (สันต์ ธรรมบำรุง.

2526 : 1)

การนิเทศแบบคลินิค (Clinical Supervision)

นิพนธ์ ไทยพานิช ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศแบบคลินิค ของ โคแกน (Cogan) ไว้ว่า การนิเทศแบบคลินิค เป็นการนิเทศที่ใช้หลักเหตุผลและกำหนดแนวทางปฏิบัติ ที่ออกแบบเอาไว้ สำหรับปรับปรุงสมรรถภาพการสอนของครูในชั้นเรียน การดำเนินการนิเทศแบบคลินิคต้องอาศัยข้อมูล และสัมพันธภาพระหว่างครูกับผู้นำเทศจากพื้นฐานที่เป็นจริง วิธีดำเนินการและยุทธวิธีนั้นได้ออกแบบเอาไว้ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการเรียนการสอนโดยปรับปรุงการสอนของครูในชั้นเป็นหลักสำคัญ (นิพนธ์ ไทยพานิช. 2531 : 21 - 22)

นอกจากนี้ โกลด์ แฮมเมอร์ แอนเดอร์สัน และคราจิวิสกี้ ได้ให้ความหมายการนิเทศคลินิค ไว้ว่า จะต้องประกอบไปด้วยสัมพันธภาพอย่างจริงจังจริงจังโดยตรง ระหว่างครูกับ

ผู้ให้ และผู้รับ ซึ่งสัมพันธ์กันที่ครูและผู้ให้ได้ร่วมกันสร้างขึ้นมาจะต้องมุ่งให้เกิดความเชื่อถือซึ่งกันและกัน ด้วยวิธีสร้างจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ร่วมกัน มีการปฏิสัมพันธ์ที่กลมกลืนสอดคล้องต้องกัน และทั้งสองฝ่ายจะต้องสามารถรักษาเอาไว้ ซึ่งความเป็นตัวของตัวเองที่จะเพิ่มความอิสระในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และแสดงความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับวิธีการของการนิเทศที่จะนำมาปฏิบัติ ให้เกิดผลดีต่อการปรับปรุงการสอน (นิพนธ์ ไทยพานิช. 2531 : 22)

การนิเทศแบบคลินิก ตามรูปแบบของ โคแกน เป็นรูปแบบ (Model) ที่เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการตามขั้นตอนของการนิเทศที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งเรียกว่า วงจรของการนิเทศ (Cycle of Supervision) ซึ่งประกอบด้วย 8 วัฏภาค ดังต่อไปนี้

วัฏภาคที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ให้ (Establishing the Teacher Supervisor Relationship)

วัฏภาคที่ 2 การวางแผนร่วมกันกับครู (Planning with the Teacher)

วัฏภาคที่ 3 การวางแผนยุทธวิธีในการสังเกตการสอน (Planning the Strategy of Observation)

วัฏภาคที่ 4 การนิเทศการสอน (Instruction Observation)

วัฏภาคที่ 5 การวิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอน (Analyzing the Teaching - Learning)

วัฏภาคที่ 6 การวางแผนยุทธวิธีในการประชุมนิเทศ (Planning the Strategy of the Conference)

วัฏภาคที่ 7 การประชุมนิเทศ (The Conference)

วัฏภาคที่ 8 การวางแผนการสอนต่อเนื่อง (Renewed Planning)

(นิพนธ์ ไทยพานิช. 2531 : 124)

และในทัศนะของ ไกลด์ แฮมเมอร์ แอนเดอร์สัน และคราจิวิสกี ได้กำหนดกระบวนการนิเทศแบบคลินิกไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. การประชุมก่อนสังเกตการสอน
2. การสังเกตการสอน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสอน
4. การประชุมนิเทศ
5. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสอน (สังค อุทรานนท์. 2530 : 183)

หลักการ วิธีการในการดำเนินงานนิเทศแบบคลินิคในโรงเรียน

นิพนธ์ ไทยพานิช ได้เสนอหลัก และวิธีการดำเนินงานนิเทศแบบคลินิคไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในโครงการโดยตรงอย่างเต็มกำลังและทั่วถึงทุกคน
2. ส่งเสริมให้ครูฝึกหัดการสังเกตและการวิเคราะห์การสอน โดยใช้สิ่งต่อไปนี้เป็นเครื่องมือในการอบรม เช่น ภาพยนตร์ หรือ เครื่องบันทึกภาพ เรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน การนิเทศแบบจุลภาค (Micro Supervision) และการทบทวนแบบฝึกหัด การย่อการประมวล การสรุปคำอธิบาย เกี่ยวกับการเรียนการสอน
3. การส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับเวลา เกี่ยวกับผู้นิเทศจะเข้าไปในชั้นเรียน
4. ส่งเสริมให้ครูได้เข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศแบบคลินิครวมถึงงานวิจัยที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาความเจริญงอกงามในวิชาชีพการสอนของครู
5. การให้ความรู้ความเข้าใจถึงความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์จริยธรรม สิทธิทางอาชีพ และความรับผิดชอบของครู ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างผู้นิเทศคลินิค ครูผู้บริหาร โรงเรียน ครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการนา "การนิเทศแบบคลินิค" มาส่งเสริมการปฏิบัติในโรงเรียน
6. ส่งเสริมให้ครูมีความมั่นใจว่าเป็นโครงการที่สำคัญของโรงเรียน เพื่อให้ครูเกิดความเข้าใจ และมั่นใจว่าโครงการนิเทศแบบคลินิคเป็นโครงการที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการของโรงเรียน และจะจัดดำเนินการอย่างมีความต่อเนื่องและมีการตกลงถึงระยะเวลาในการจัดดำเนินการด้วย
7. บรรยากาศของการปฏิบัติการนิเทศแบบคลินิคจะต้องเป็นไปในลักษณะผู้ร่วมวิชาชีพ ซึ่งจะต้องสร้างขึ้นมาภายใต้สภาพแวดล้อมจากความคิดความเชื่อในลักษณะผู้ร่วมวิชาชีพและการ

ปฏิสัมพันธ์จะต้องไม่สร้างขึ้นมาจากสภาวะที่แวดล้อมไปด้วยการใช้ อำนาจ การจัดผิด การควบคุม เป็นต้น (นิพนธ์ ไทยพานิช. 2531 : 224 - 225)

การนิเทศแบบคลินิคเป็นการนำวิธีการนิเทศแบบมีระบบมาใช้ในการดำเนินงาน การวางแผน การรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถยึดหยุ่นได้ตามความเป็นจริง การนิเทศแบบคลินิคมีลักษณะพอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นการให้เกียรติและความเคารพเพื่อนร่วมงานไม่ว่าจะเป็นครู หรือ ผู้นิเทศ ในฐานะความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันในการปฏิบัติการณ์นิเทศร่วมกัน
2. เป็นการนิเทศที่มีบรรยากาศเป็นประชาธิปไตยที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง
3. เป็นไปในลักษณะผสมผสานให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูและโรงเรียน
4. เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน

ส่วนเรื่องการนำวิธีนิเทศแบบคลินิคมาใช้ในประเทศไทย ค่อนข้างจะเป็นเรื่องใหม่ ถึงแม้ว่าความคิดรวบยอดจะได้รับการพัฒนาขึ้นมาในประเทศสหรัฐอเมริกาแล้ว 20 ปีแล้วก็ตาม แต่ยังไม่ได้มาประยุกต์ใช้ในการนิเทศการสอนในวงการศึกษาในประเทศไทย อย่างไรก็ตามได้มีนักการศึกษาที่ให้ความสนใจ และได้เผยแพร่ในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบคลินิคในประเทศไทย ได้เขียนผลงานทางวิชาการน้อยมาก นิสิตนักศึกษาในสาขานี้เริ่มให้ความสนใจกันอย่างจริงจังในการนิเทศแบบคลินิค ในประมาณ 1 ปี ที่ผ่านมานี้ ส่วนสาขาวิชาที่เปิดใหม่เกี่ยวกับ "เทคนิคและทักษะการนิเทศการสอน" ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ยึดหลักการ และแนวความคิดรวบยอดของการนิเทศแบบคลินิค เป็นหัวใจในวิชาสาขานี้ นับเป็นอีกก้าวหนึ่งในการสนับสนุนและส่งเสริมการนิเทศแบบคลินิคในประเทศไทย

(นิพนธ์ ไทยพานิช. 2531 : 8)

อาจสรุปได้ว่าการนำวิธีการนิเทศแบบคลินิคมาใช้ในประเทศไทยนั้นเป็นเพียงการเริ่มต้นในกลุ่มของนิสิต นักศึกษาเท่านั้น ยังไม่ได้มีการนำไปเผยแพร่ในวงการศึกษาหรือในการเรียนการสอนในโรงเรียนทั่วไปมากนัก

ปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาในประเทศไทย แม้ว่าจะดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบมาไม่น้อยกว่าสองทศวรรษแล้วก็ตาม ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าการดำเนินงานได้บรรลุผลเท่าที่ควรเนื่องจากมีปัญหาต่าง ๆ หลายประการ ซึ่ง วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล ได้กล่าวถึงปัญหาบางอย่างในการนิเทศการศึกษา ไว้หลายอย่างด้วยกัน คือ

1. ครูบางคนไม่ยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ
2. ครูไม่สนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิธีสอนหรือเนื้อหาวิชาซึ่งเคยใช้มานานแล้ว
3. ครูบางคนไม่กล้าที่จะทดลองวิธีใหม่ ๆ
4. ครูบางคนขาดพื้นฐานทางวิชาการทักษะ จึงเกิดความไม่มั่นใจ
5. ครูบางคนมีชั่วโมงสอนหรืองานธุรการอื่นมากอยู่แล้ว
6. ครูขาดความสนใจเพราะวิธีการใหม่ที่ต้องใช้กินเวลานาน
7. ครูยึดมั่นในแนวคิดเดิม เช่น ต้องสนองตามหลักสูตรที่กำหนดให้จะเปลี่ยนแปลง

ไม่ได้

8. ผู้บริหารการศึกษา ไม่สนใจเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน
9. ผู้บริหารการศึกษา เห็นว่าที่ทำนั้นดีแล้ว
10. เด็กนักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียน เช่น เครื่องเขียน แบบเรียน
11. ผู้ปกครอง ไม่เข้าใจปัญหาทางโรงเรียน อาทิ เช่น การทำการบ้าน

สุขภาพนักเรียน อาหารการกินของนักเรียน (วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล. 2520 : 92 - 93)

นอกจากนี้ ชารี มณีศรี ยังได้กล่าวอีกว่างานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและหลักการต่าง ๆ มากมาย จึงทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการทำงานและการนิเทศต่อไปนี้

1. ปัญหาจากระบบการบริหารของการศึกษาไทย ความไม่เป็นเอกภาพของการจัดการศึกษาไทย มีผลทำให้เกิดปัญหามากมาย
2. ปัญหาปรัชญาการศึกษา แนวนโยบายของชาติมักเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุผลทางการเมือง

3. ปัญหาจากบุคลากร ปัญหาจากผู้ให้การนิเทศ เข้าใจว่าตนเองเป็นผู้ตรวจงาน ไม่คิดติดตามศิลปวิทยาการใหม่ ๆ ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ ขาดบุคลิกภาพ เป็นต้น ผู้รับการนิเทศ ไม่ยอมรับการนิเทศเทคนิคใหม่ ๆ ความไม่พร้อมของครู ปัญหาส่วนตัวของครู เช่น ครูอายุสูง ครูเกียจคร้านไม่อยากเพิ่มงาน

4. ปัญหาสภาพท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม โรงเรียนบางแห่งตั้งอยู่ไกล ทุกกันดาร

5. ปัญหาขาดงบประมาณ ด้านการประชุมสัมมนาครู การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ (ชารี มณีศรี. 2521 : 215 - 218)

นอกจากนี้ มณี พึ่งโต ได้สรุปปัญหาการนิเทศไว้ ดังนี้ 1. ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศ 2. ปัญหาเกี่ยวกับรับการนิเทศ 3. ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารการศึกษา 4. ปัญหาอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียน หลักสูตร เป็นต้น จากปัญหาดังกล่าว ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร เป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดของการนิเทศการศึกษา (มณี พึ่งโต. 2526 : 6)

ปัญหาและอุปสรรคการนิเทศการศึกษาพอสรุปได้ว่า ปัญหาบุคลากร งบประมาณ การติดตามผลประเมินผล ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน การยอมรับซึ่งกันและกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประชา สิกขปัญญา ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศ การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ โดยศึกษาจากทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน 138 คน และครูผู้สอน 350 คน ในปี พ.ศ. 2524 พบว่า

1. กระบวนการดำเนินการนิเทศการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าตนได้ปฏิบัติมาก แต่ครูผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติน้อย

2. ด้านกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าตนเองได้ปฏิบัติมากในการช่วยเหลือครูในด้านปรับตัว อุปกรณ์การสอน และการส่งเสริมค้ำจุนว่าทดลองแต่ครูมีความเห็นว่าผู้บริหารปฏิบัติน้อย ส่วนกิจกรรมด้านหลักสูตร การส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการประเมินผล ผู้บริหารเห็นว่าตนเองปฏิบัติบ้าง ถึงแม้ไม่มากนัก แต่ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารไม่ค่อยปฏิบัติ

3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ โรงเรียนขาดงบประมาณ รองลงไปได้แก่ โรงเรียนขาดอุปกรณ์การสอน ผู้บริหารระดับสูงไม่ให้ความสนใจ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านวิชาการของโรงเรียน ครูบางคนขาดความกระตือรือร้นในการปรับปรุงวิชาชีพของตน ผู้บริหารโรงเรียนมีงานด้านอื่นมาก จึงไม่มีเวลาปรับปรุงโรงเรียน และโรงเรียนขาดบุคลากรที่ทำกรนิเทศโดยเฉพาะ (ประชา ลิกขปัญญา. 2524 : บทคัดย่อ)

ชลอ จันทรกุล ได้พบจากการวิจัยเรื่อง บทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดตรัง ปี พ.ศ. 2524 พบว่าปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนนั้นมีระดับปานกลางทุกเรื่อง และการวิเคราะห์แบบสอบถามในลักษณะ ปลายเปิด ปัญหาที่สำคัญในการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนก็คือ การขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ รองลงไปก็คือ ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน (ชลอ จันทรกุล. 2524 : บทคัดย่อ)

นอกจากนี้ มาลี คล้ายชม ได้ศึกษาในเรื่อง การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ของจังหวัดอุดรธานี ในปี พ.ศ. 2524 ได้พบว่า ปัญหาการจัดการนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนมีดังนี้ คือ

1. ปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดและดำเนินการ ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ การขาด การติดตามผลงานที่ดำเนินไปแล้ว และอัตราส่วนของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศไม่ได้สัดส่วนกัน
2. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารไม่ได้คำนึงถึง ความสามารถเชิงวิชาการหรือการสอนในการนำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบและ การขาดแคลนอุปกรณ์สำหรับนักเรียน
3. ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร ได้แก่ ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ผู้นิเทศไม่มี เวลาให้เวลาคำแนะนำครูเท่าที่ควร และครูอาจารย์ไม่มีโอกาสสังเกตการสอนซึ่งกันและกัน (มาลี คล้ายชม. 2524 : บทคัดย่อ)

จากผลการวิจัยของ ชัชพงษ์ สุวรรณรักษ์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการความ ช่วยเหลือของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาจากผู้นิเทศ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดกาฬสินธุ์ ในปี พ.ศ. 2526 ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหากับงานวิชาการและต้องการความช่วยเหลือ การใช้หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน มากกว่าด้านอื่น ๆ (ชัชพงษ์ สุวรรณรักษ์. 2526 : บทคัดย่อ)

สุนทร ไคลมี ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการนิเทศการศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2527 ผลการศึกษาจากกลุ่ม ตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 435 คน ได้พบว่า

1. กระบวนการจัดการดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนมาก ได้ปฏิบัติตามขั้นตอน ต่าง ๆ 5 ขั้นตอนดังนี้

1.1 การวางแผน ผู้บริหารประชุมครูทั้งหมดเพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดโครง - การของโรงเรียนขึ้น แล้วผู้บริหารสั่งการให้ครูแต่ละคนเป็นผู้วางแผนดำเนินงานและจัดทำโครง - การมาเสนอผู้บริหาร เพื่ออนุมัติดำเนินการ ก่อนดำเนินงานให้มีการประชุมชี้แจง โครงงานเพื่อนำ ไปสู่การปฏิบัติ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบมีหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและปฏิบัติงาน

1.2 การสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ก่อนการปฏิบัติงานผู้บริหาร โรงเรียนได้มีการประชุม เพื่อสรุปหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

1.3 การดำเนินงาน ผู้บริหารเป็นผู้บริหารเป็นผู้ติดตามการปฏิบัติงานในลักษณะ ของการปรึกษาหารือเมื่อปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติงานการดำเนินการแก้ไขมี

2 ลักษณะ คือ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารมีการควบคุมการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีกำหนดปฏิทิน ปฏิบัติงานและผู้บริหารเป็นผู้ให้การสนับสนุนและบริการด้านวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

1.4 การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานโดยมีการเชยชมเป็นการส่วนตัว ชมเชยในที่ประชุม และการให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษหลังจากการปฏิบัติงานโครงการ เสร็จแล้ว

1.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการประเมิน ผลงานโดยไม่มีเครื่องมือในการประเมินผล แต่ใช้การสังเกตและสอบถามโดยไม่มีรูปแบบ สำหรับการประเมินประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการโดยไม่มีเครื่องมือใน การประเมิน แต่ใช้วิธีการประเมินจากผลการสรุปที่ได้จากการสังเกตและปฏิบัติงานเป็นระยะ

2. ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนในการจัดการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา มีโรงเรียนจำนวนมากระบุความต้องการคือ ปัจจัยด้านบุคลากรการจัดการในเรื่องคำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยเฉพาะการวางแผนการจัดดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยโรงเรียนมีความต้องการได้รับความแนะนำพร้อมกันเป็นกลุ่มใหญ่ก่อนที่จะดำเนินงานการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

3. ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีโรงเรียนจำนวนมากที่สุดระบุคือ ปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากรและการจัดการในเรื่องโรงเรียนที่ขาดแคลนวิทยากรและแหล่งวิชาการที่จะให้ความรู้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ในการจัดดำเนินงานของโรงเรียน โดยโรงเรียนระบุสาเหตุว่า เป็นเพราะวิทยากรหรือแหล่งวิชาการอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมากเกินไป สำหรับผลกระทบของปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการจัดการนิเทศการศึกษา ได้แก่ ไม่มีประสิทธิภาพดีพอ (สุนทร โคโลมี. 2527 : จ - ข)

วัชรินทร์ แสงศัพท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการณ์นิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ในปี พ.ศ. 2528 โดยศึกษาจากทัศนะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดดังกล่าว พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่มีสภาพการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและของครูที่มีต่อสภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นว่าการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีวุฒิปริญญาตรี กับโรงเรียนที่ผู้บริหารมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีสภาพไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นว่าการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (วัชรินทร์ แสงศัพท์, 2528 บทคัดย่อ)

อรันนท์ โพธิ์น่อทอง ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่อง ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียนของตนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในปี พ.ศ. 2530 กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนเทศบาลเขตการศึกษา 12 จำนวน 50 คน

ครูโรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 12 จำนวน 98 คน ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่องต่อไปนี้
 - 1.1 การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาสาธิตการสอนวิธีใหม่ ๆ แก่ครู
 - 1.2 การจัดสัมมนาการใช้หลักสูตรขึ้นในโรงเรียนทุกสิ้นปีการศึกษา
 2. ด้านการจัดและพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นใกล้เคียงกัน โดยเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติน้อยที่สุดในเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 การจัดให้มีการอบรมสัมมนา สาธิตและอื่น ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนใหม่อยู่เสมอ
 - 2.2 การจัดให้มีการศึกษาคูณในโรงเรียนและแหล่งวิทยาการอื่น ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน
 3. ด้านจัดสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นตรงกันว่าผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติเรื่องต่อไปนี้น้อยที่สุด คือ
 - 3.1 เชิญวิทยากรให้คำแนะนำเรื่องการสร้างสื่อการเรียนการสอนแก่ครู
 - 3.2 แนะนำแหล่งวัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียนและสื่อการสอนในห้องเรียนมาดัดแปลงประกอบการเรียนการสอน
 4. การประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นว่ากิจกรรมที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ
 - 4.1 การจัดให้มีคณะกรรมการการวิเคราะห์แบบทดสอบที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนเสมอ
 - 4.2 การจัดให้มีคณะกรรมการพิจารณาปัญหาที่เกิดจากการวัดผล
- (อรันท์ ไพธิน่อทอง. 2530 : 27)

สมพล ธงศิลา ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการนเทศการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ตามความคิดเห็นของครูผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาในเทศก้อาเภอ / กิ่งอำเภอ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรีสามารถปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนตามกระบวนการของสำนักงานการศึกษาแห่งชาติในเขตพื้นที่ปานกลางและผลการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก
2. สามารถปฏิบัติและได้ผลการปฏิบัติการนิเทศในชั้นการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ขึ้นวางแผนและกำหนดทางเลือก ขึ้นประเมินผล และการรายงานอยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนชั้นการสร้างสื่อเครื่องมือและชั้นปฏิบัติการนิเทศนั้นได้ผลปฏิบัติเขตพื้นที่ปานกลาง
3. ครู ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์อำเภอ / กิ่งอำเภอ มีความเห็นต่อการปฏิบัติ และผลการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมทั้งกระบวนการในทุกขั้นตอนไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในชั้นการสร้างสื่อเครื่องมือ (สมพล ธงศิลา. 2533 : บทคัดย่อ)

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ โดยจะศึกษาสมรรถภาพ ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการนิเทศการศึกษา และขั้นประเมินผลการนิเทศ ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามจุดหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจะดำเนินการตาม ขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
2. การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษามีทั้งสิ้น 3,426 คน ประกอบด้วยบุคคล
- 2 กลุ่ม คือ
 - 1.1 กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2535 ซึ่งมีทั้งหมด 289 คน
 - 1.2 กลุ่มครู ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2535 ซึ่งมีจำนวน 2,957 คน

2. กลุ่มประชากร ได้มาจากการสุ่มประชากรทั้ง 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มผู้บริหาร ได้มาโดยการสุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนจากข้อ 1.1 ซึ่งมีจำนวน 289 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างกระทำโดยใช้ตารางของเครจิจ์ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารจำนวนทั้งสิ้น 165 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ดังตารางแสดงขนาดกลุ่มประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนซึ่งได้จากการสุ่มประชากรจากโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด

ขนาดโรงเรียน	ประชากรผู้บริหาร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่	194	110
ขนาดกลาง	66	38
ขนาดเล็ก	29	17
รวม	289	165

2.2 กลุ่มครู ได้มาโดยการสุ่มประชากรครู จากข้อ 1.2 ซึ่งมีจำนวน 2,957 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างกระทำโดยใช้ตารางของ เครจิจ์ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 341 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ดังตารางแสดงกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตาราง 2 แสดงกลุ่มตัวอย่างครูซึ่งได้จากการสุ่มกลุ่มประชากรจากโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด

ขนาดโรงเรียน	ประชากร ~~ผู้บริหาร~~ กลุ่มครู	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดใหญ่	2,120	244
ขนาดกลาง	593	68
ขนาดเล็ก	244	29
รวม	2,957	341

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถภาพของ
ผู้บริหารโรงเรียนในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ
ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ และขั้นประเมินผลการนิเทศ ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบซึ่งถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการ
ของ (ลิเคิร์ต (Likert) คำถามชุดนี้มุ่งให้ผู้ตอบแสดงทัศนะเกี่ยวกับสมรรถภาพของผู้บริหาร
โรงเรียนในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการทั้ง 4 ขั้นตอน ดังกล่าวมาแล้ว

แบบสอบถามแต่ละข้อ มีตัวเลือกข้อละ 5 อันดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง
ค่อนข้างน้อย หรือน้อย และน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์ให้คะแนนแบบสอบถามดังนี้

มีสมรรถภาพมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มีสมรรถภาพมาก	ให้	4	คะแนน
มีสมรรถภาพปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีสมรรถภาพค่อนข้างน้อย	ให้	2	คะแนน
มีสมรรถภาพน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีขั้นตอนและวิธีการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษา หลักการ ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนจากหนังสือ เอกสารและวารสารต่าง ๆ
2. ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน
3. วางแผนในการสร้างเครื่องมือแต่ละตอน และกำหนดรูปแบบของเครื่องมือ
4. สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ประธานและกรรมการที่ปรึกษาการทําปริญญานิพนธ์ ตรวจสอบ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมเนื้อหา
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ผู้บริหาร 20 คน ครูผู้สอน 30 คน รวม 50 คน
7. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค 25% โดยการคำนวณหาค่า t-test พบว่า แบบสอบถามแต่ละข้อมีค่า t มากกว่า 1.75 แสดงว่าแบบสอบถามแต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูง
8. นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองแล้วและมีค่าอำนาจจำแนกมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 171) ได้ค่าความเชื่อมั่น .9871

9. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการศึกษา จะดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปถึง ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากคณะผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
2. ผู้วิจัย ขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ออกหนังสือ ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามแนบไปพร้อมกับแบบสอบถาม ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอๆ โดยขอให้หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอๆ ช่วยส่งต่อไปโรงเรียนในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและขอให้กลุ่มตัวอย่าง ส่งแบบสอบถามที่กรอกแล้วคืนมายังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอๆ ต้นสังกัด ภายในเวลาที่แจ้งไว้ในแบบสอบถาม ซึ่งทางสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอๆ ต่าง ๆ จะรวบรวมแบบสอบถามไว้ให้และผู้วิจัยจะเดินทางไปเก็บแบบสอบถามคืนมาด้วยตนเองเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามแล้วจะดำเนินการดังนี้

1. คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยวิธีหาค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แบบ Statistical Package for the Social Science (SPSS)
4. ประเมินสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนจากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยใช้เกณฑ์ประมาณค่า ของ เบสท์ (Best. 1978 : 74) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีสมรรถภาพน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีสมรรถภาพค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีสมรรถภาพปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีสมรรถภาพมาก
ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีสมรรถภาพมากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

(ชูศรี วงศ์ธนะ. 2530 : 40)

1.2 หาค่าความแปรปรวน ใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 63)

1.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

$\sum fx$ แทน ผลรวมความถี่ของคะแนนทั้งหมด

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 64)

2. สถิติสำหรับตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา

(Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronback)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแต่ละข้อ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 171)

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าแจกแจงแบบทีที่ใช้เป็นค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม

$\bar{X}_H$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ

s_H^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูง

s_L^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนคน (25% ของทั้งหมด) ในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนคน (25% ของทั้งหมด) ในกลุ่มต่ำ

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 185)

* 3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบความแตกต่างในสมรรถภาพของผู้บริหารในการจัดดำเนินการ
นี้เทศภายในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ด้วย ANOVA หรือ F-test โดย

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงของ F-distribution

MS_b แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 95)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในครั้งนี้
จะได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 2 ตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ในการจัด
ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ในการจัดดำเนินการ
นิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ทางสถิติ ซึ่งมีความหมายต่าง ๆ
ดังนี้

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

X แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

S² แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-distribution

SS แทน ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)

df แทน ค่าระดับความเป็นอิสระ (degree of freedom)

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1

วิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ
2. ขั้นวางแผน
3. ขั้นปฏิบัติการ
4. ขั้นประเมินผล

ในการแปลความหมายสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ใช้เกณฑ์การประเมินค่าตามความคิดเห็นของเบส์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีสมรรถภาพน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีสมรรถภาพค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีสมรรถภาพปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีสมรรถภาพมาก
ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีสมรรถภาพมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1

จะได้เสนอผลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมดในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ โดยสรุป 4 ขั้น ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายและกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2. ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่ายและกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำแนกตามขนาดโรงเรียน

3. ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแต่ละชั้นทั้ง 4 ชั้น เป็นรายข้อ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

4. ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนแต่ละชั้นทั้ง 4 ชั้น เป็นรายข้อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

5. ผลการวิเคราะห์สมรรถภาพการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้สอนแต่ละชั้นทั้ง 4 ชั้น เป็นรายข้อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนโดยสรุปทั้ง 4 ชั้น ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและกลุ่มตัวอย่างแต่ละฝ่าย

สมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียนในการจัด ดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียน	ทัศนะผู้บริหาร (N = 158)		ทัศนะครูผู้สอน (N = 324)		รวม (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ชั้นเตรียมการ	3.5243	.8959	3.4479	.9142	3.4729	.9083
2. ชั้นวางแผน	3.5499	.8950	3.3828	.9302	3.4383	.9219
3. ชั้นปฏิบัติการ	3.6102	.8668	3.3820	.9059	3.4566	.9021
4. ชั้นประเมินผล	3.5371	.8633	3.3527	.9049	3.4130	.8956
รวม	3.5553	.8802	3.3913	.9147	3.4452	.8974

จากตาราง 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทัศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน แต่ละชั้นและโดยสรุปรวมทุกชั้นอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับผู้บริหารโรงเรียน มีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละชั้นและโดยสรุปรวมทุกชั้นอยู่ในระดับมาก

ส่วนครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนในแต่ละชั้นและโดยสรุปรวมทุกชั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนแต่ละขนาดทั้ง 3 ขนาด
ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละชั้นทั้ง 4 ชั้น โดยสรุปตามทัศนะของผู้บริหาร
โรงเรียนและครูผู้สอน

สมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียนในการจัด ดำเนินการนิเทศ ภายใน	ในโรงเรียน ขนาดเล็ก		ในโรงเรียน ขนาดกลาง		ในโรงเรียน ขนาดใหญ่		ในโรงเรียน รวมทุกขนาด	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน								
ชั้นเตรียมการ	2.95	0.81	3.37	0.94	3.67	0.85	3.52	0.90
ชั้นวางแผน	3.17	0.86	3.36	0.90	3.68	0.87	3.55	0.88
ชั้นปฏิบัติการ	3.24	0.84	3.36	0.98	3.76	0.81	3.61	0.87
ชั้นประเมินผล	3.03	0.82	3.34	0.90	3.69	0.81	3.54	0.86
รวม	3.12	0.83	3.36	0.93	3.70	0.84	3.56	0.86
ทัศนะของครูผู้สอน								
ชั้นเตรียมการ	3.17	0.88	3.48	0.93	3.47	0.91	3.45	0.91
ชั้นวางแผน	3.06	0.85	3.39	0.91	3.42	0.94	3.38	0.93
ชั้นปฏิบัติการ	3.17	0.80	3.43	0.85	3.40	0.93	3.38	0.91
ชั้นประเมินผล	3.16	0.84	3.37	0.85	3.37	0.92	3.35	0.90
รวม	3.14	0.84	3.42	0.89	3.42	0.93	3.39	0.91

ตาราง 4 (ต่อ)

สมรรถภาพของผู้บริหาร โรงเรียนในการจัด ดำเนินการนิเทศ ภายใน	ในโรงเรียน ขนาดเล็ก		ในโรงเรียน ขนาดกลาง		ในโรงเรียน ขนาดใหญ่		ในโรงเรียน รวมทุกขนาด	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ทักษะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด</u>								
ขั้นเตรียมการ	3.09	0.86	3.44	0.93	3.53	0.90	3.47	0.91
ขั้นวางแผน	3.10	0.85	3.38	0.91	3.50	0.92	3.44	0.92
ขั้นปฏิบัติการ	3.20	0.81	3.40	0.88	3.51	0.91	3.46	0.90
ขั้นประเมินผล	3.10	0.83	3.36	0.87	3.47	0.90	3.41	0.90
รวม	3.18	0.84	3.39	0.90	3.50	0.91	3.45	0.91

จากตาราง 4 แสดงว่า เมื่อพิจารณาตามทักษะของฝ่ายผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยสรุปและในแต่ละขั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีสมรรถภาพในทุกขั้นสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศ โดยรวมทุกขั้นและแต่ละขั้นอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาตามทักษะของฝ่ายครูผู้สอน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 3 ขนาดมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศโดยรวมและแต่ละขั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีสมรรถภาพในทุก ๆ ขั้นในระดับใกล้เคียงกัน และสูงกว่าสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

เมื่อพิจารณาตามทักษะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศโดยสรุปและในทุกชั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีสมรรถภาพในแต่ละชั้นสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศ ในแต่ละชั้นใกล้เคียงกัน โดยมีสมรรถภาพในขั้นวางแผนกับขั้นประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ($x = 3.50$ และ $x = 3.47$ ตามลำดับ) ส่วนขั้นเตรียมการและขั้นปฏิบัติการ มีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก ($x = 3.53$ และ $x = 3.51$ ตามลำดับ) ซึ่งจะเห็นว่าค่าเฉลี่ยแสดงสมรรถภาพ 2 ชั้นนี้ มีค่าเกินเกณฑ์ ปานกลางอยู่น้อยมากเพียง .03 และ .01 เท่านั้น ซึ่งอาจจะถือได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพใน 2 ชั้นนี้อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

จึงอาจสรุปว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนโดยสรุปและในแต่ละชั้นอยู่ในระดับปานกลางใกล้เคียงระดับมากทุกชั้น

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดต่าง ๆ ทั้ง 3 ขนาด ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ชั้นเตรียมการ ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ชั้นเตรียมการ</u>								
1. การกำหนดความมุ่งหมายและนโยบายชัดเจนในการจัดนิเทศภายในโรงเรียน	3.07	0.79	3.68	0.80	3.77	0.74	3.69	0.78
2. การประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ของการนิเทศภายในโรงเรียน	3.30	0.83	3.62	0.86	3.86	0.83	3.75	0.74
3. การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักการกระบวนการและวิธีการนิเทศภายในโรงเรียนให้แก่ครู	3.14	0.76	3.54	0.89	3.70	0.80	3.60	0.83

ตาราง 5 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. การช่วยให้ครูรู้สึกเต็มใจ และเชื่อมั่นในการที่จะ ช่วยกันพัฒนาการจัด การเรียนการสอน	3.53	0.69	3.77	0.87	3.80	0.74	3.80	0.77
5. การจัดเตรียม วิธีการ สำรวจปัญหา และการ ประเมินความต้องการ ของครู-อาจารย์เพื่อ เป็นแนวทางในการ วางแผนการนิเทศภายใน โรงเรียน	3.25	0.79	3.39	0.79	3.57	0.86	3.50	0.84
6. การจัดเตรียมบุคลากรที่ มีความสามารถแท้จริง ในการนิเทศภายใน โรงเรียน เพื่อเป็นหลัก ในการดำเนินการ	3.12	0.85	3.55	0.93	3.56	0.81	3.50	0.86

ตาราง 5 (ต่อ)

การดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
7. การจัดเตรียมวัสดุ สื่อ และเครื่องมือ เพื่อใช้ ในการดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	2.94	0.76	3.68	0.98	3.59	0.85	3.48	0.90
8. การจัดเตรียมงบประมาณ สำหรับใช้ในการดำเนินการ นิเทศภายใน โรงเรียน	2.58	0.94	2.80	1.04	3.19	0.98	3.05	1.05
9. การจัดเตรียมตำรา คู่มือ หลักฐาน เอกสาร ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการ ดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	3.06	0.83	3.44	0.87	3.63	0.87	3.53	0.89

ตาราง 5 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10.การจัดตั้งคณะกรรมการ นิเทศภายในโรงเรียน เพื่อรับผิดชอบดำเนินการ นิเทศภายใน โรงเรียน	2.95	0.81	3.51	0.94	3.67	0.89	3.55	0.93
11.การฝึกอบรมวิธีการนิเทศ แก่ครู-อาจารย์ ภายใน โรงเรียน เพื่อให้ สามารถนิเทศระหว่าง กันเองได้อย่างถูกต้อง และได้ผล	2.80	0.80	3.10	0.92	3.24	0.97	3.16	0.95

ตาราง 5 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
12.การจัดเวลาทำงาน ของครูให้พอเหมาะ สม เพื่อให้ทุกคนมี เวลาพอที่จะร่วมมือกัน ในการนิเทศ	2.84	0.96	3.31	0.92	3.34	0.96	3.28	0.96
รวม	3.09	0.86	3.44	0.93	3.53	0.90	3.47	0.91

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณาตามทักษะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแล้ว พบว่า
สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ รวมทั้งหมดทุกขนาด
ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขึ้นเตรียมการ โดยสรุปรวมอยู่ในระดับปานกลาง
โดยมีสมรรถภาพในเรื่องต่าง ๆ ในระดับมากและปานกลาง เป็นจำนวนอย่างละ 6 เรื่องเท่ากัน
สำหรับเรื่อง que ผู้บริหารโรงเรียนยังมีสมรรถภาพในระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่องการจัดเตรียม วิธี
การสำรวจปัญหา และการประเมินความต้องการของครู-อาจารย์ เพื่อเป็นแนวทางในการ
วางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 5) เรื่องการจัดเตรียมบุคลากรที่มีความสามารถที่

แท้จริง ในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเป็นหลักในการดำเนินการ (ข้อ 6) เรื่องการจัดเตรียมวัสดุ สื่อ และเครื่องมือ เพื่อใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 7) เรื่องการจัดเตรียมงบประมาณสำหรับใช้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 8) เรื่องการศึกษาอบรมวิธีการนิเทศแก่ครู-อาจารย์ ภายในโรงเรียนเพื่อให้สามารถนิเทศระหว่างกันเองได้อย่างถูกต้อง (ข้อ 11) และเรื่องการจัดเวลาทำงานของครูให้เหมาะสม เพื่อให้ทุกคนมีเวลาพอที่จะร่วมมือกันในการนิเทศ (ข้อ 12)

ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นเตรียมการ โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพทุกเรื่องในรายข้อต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น เรื่องการช่วยให้ครูรู้สึกเต็มใจและเชื่อมั่นในการที่จะช่วยกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (ข้อ 4) เพียงข้อเดียวที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ในโรงเรียนขนาดกลาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นดังกล่าว โดยสรุป อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อย อยู่ในระดับมาก ยกเว้น 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดเตรียม วิธีการสำรวจปัญหา และการประเมินความต้องการของครู อาจารย์ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 5) เรื่องการจัดเตรียมงบประมาณสำหรับใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 8) เรื่องการจัดเตรียมตำรา คู่มือหลักฐาน เอกสารที่จำเป็นสำหรับในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 9) เรื่องการฝึกอบรมวิธีการนิเทศแก่ครู - อาจารย์ภายในโรงเรียนเพื่อให้สามารถนิเทศระหว่างกันเอง ได้อย่างถูกต้องและได้ผล (ข้อ 11) และเรื่องการจัดเวลาทำงานให้เหมาะสมเพื่อให้ทุกคนมีเวลาพอที่จะร่วมมือกันในการนิเทศ (ข้อ 12) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียน มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นดังกล่าว โดยสรุปอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับมาก ยกเว้นเพียง 3 เรื่อง ได้แก่

เรื่องการจัดเตรียมงบประมาณสำหรับใช้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 8) เรื่องการฝึกอบรมวิธีการนิเทศแก่ครู -อาจารย์ภายในโรงเรียน เพื่อให้สามารถระหว่างกันเองได้อย่างถูกต้องและได้ผล (ข้อ 11) และเรื่องการจัดเวลาทำงานของครูให้พอเหมาะสมเพื่อให้ทุกคนมีเวลาที่จะร่วมมือกันในการนิเทศ (ข้อ 12) ที่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ทั้ง 3 ขนาด
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในการจัดดำเนินการนิเทศภายใน
โรงเรียน ขึ้นวางแผน ตามทักษะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ขึ้นวางแผน</u>								
1. การทำให้ครู-อาจารย์ ยอมรับว่ามีปัญหาที่ จะต้องร่วมกันแก้ไข	3.34	1.04	3.68	0.77	3.62	0.81	3.59	0.83
2. การสำรวจสภาพปัญหา การเรียนการสอนของ ครู-นักเรียนและความ ต้องการการนิเทศภายใน อย่างทั่วถึง เพื่อเป็น ข้อมูลในการวางแผน	3.32	0.73	3.54	0.85	3.57	0.82	3.54	0.82
3. การวิเคราะห์เพื่อจัด ลำดับความสำคัญของ ปัญหาและความต้องการ ในการดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	3.12	0.84	3.52	0.85	3.44	0.87	3.41	0.87

ตาราง 6 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. การทำให้ทุกฝ่ายยินดีที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ตามข้อมูลและความต้องการที่สำรวจได้	3.25	0.79	3.53	0.90	3.61	0.82	3.55	0.84
5. การจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในแง่ปฏิบัติ	3.21	0.68	3.49	0.88	3.60	0.85	3.60	0.85

ตาราง 6 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. การเลือกกิจกรรมการ นิเทศแต่ละชนิดมาใช้ ได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์แก่ครู ผู้รับการนิเทศ ในแต่ละ ครั้งได้อย่างแท้จริง	3.17	0.74	3.44	0.87	3.47	0.85	3.43	0.85
7. การแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศภายในโรงเรียน เพื่อวางแผนทางและ รับผิดชอบการดำเนินงาน นิเทศภายใน โรงเรียนได้อย่าง เหมาะสม	3.08	0.81	3.46	0.85	3.62	0.82	3.52	0.84

ตาราง 6 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
8. การจัดประชุมครู เพื่อร่วมกันกำหนด พฤติกรรมการสอนที่ดี และมีประโยชน์ต่อการ เรียนรู้ของเด็ก	3.62	0.72	3.59	0.91	3.67	0.89	3.64	0.87
9. การกำหนดหน้าที่ และ สายงานการนิเทศ ภายในโรงเรียน	3.32	0.74	3.48	0.92	3.70	0.88	3.61	0.88
10. การมอบหมายงานการ นิเทศภายในโรงเรียน ให้แก่บุคคล แต่ละฝ่าย ได้อย่างเหมาะสม	3.34	0.77	3.50	0.81	3.67	0.88	3.60	0.86
11. การจัดทบทวนปฏิบัติงาน นิเทศเป็นรายปี รายภาค รายเดือน รายสัปดาห์ ไว้อย่างชัดเจน	3.13	0.86	3.43	1.09	3.80	1.00	3.65	1.03

ตาราง 6 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
12.การจัดทำสื่อ เครื่องมือ นิเทศ ไว้สำหรับการ ดำเนินการนิเทศให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และกิจกรรมการนิเทศ ตามโครงการที่กำหนด	2.88	0.92	3.22	0.93	3.58	0.92	3.43	0.55
13.การวางแผนทางการ ประเมินผลการนิเทศ แต่ละโครงการ	3.08	0.80	3.26	0.88	3.52	0.89	3.42	0.89
14.การกำหนดบุคคลเข้า ร่วมงานนิเทศในแต่ละ โครงการไว้อย่าง เหมาะสม	3.10	0.87	3.39	0.86	3.58	0.88	3.48	0.89
15.การกำหนด วัน เวลา สำหรับการดำเนินการ นิเทศแต่ละโครงการ ไว้อย่างเหมาะสม	2.92	0.80	3.26	0.88	3.61	0.91	3.46	0.93

ตาราง 6 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.
16.การกำหนดค่าใช้จ่ายใน การดำเนินโครงการ ต่าง ๆ ไว้อย่างถูกต้อง	2.61	0.92	2.92	0.86	3.16	0.98	3.05	0.97
17.การจัดหางบประมาณ ใช้จ่ายในการจัด กิจกรรมการนิเทศ ชนิดต่าง ๆ	2.49	0.98	2.81	0.95	3.08	0.99	2.96	1.00
รวม	3.10	0.85	3.38	0.91	3.50	0.92	3.44	0.92

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาตามทักษะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแล้ว พบว่า
สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัด
สมุทรปราการ รวมทุกขนาดในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขึ้นวางแผน โดยสรุป
รวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในรายข้ออยู่ในระดับมากและปานกลาง เป็นจำนวน
พอ ๆ กัน สำหรับเรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียนยังมีสมรรถภาพเพียงในระดับปานกลาง จำนวน 8

เรื่อง ได้แก่ เรื่องการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการจัด
 คำนึงการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 3) เรื่องการเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้
 อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่ครูผู้รับการนิเทศในแต่ละครั้งได้อย่างแท้จริง (ข้อ 6)
 เรื่องการจัดสื่อ เครื่องมือนิเทศไว้สำหรับดำเนินการนิเทศให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและกิจกรรม
 การนิเทศตามโครงการที่กำหนด (ข้อ 12) เรื่องการวางแผนทางประเมินผลการนิเทศแต่ละ
 โครงการ (ข้อ 13) เรื่องการกำหนดบุคลากรเข้าร่วมงานนิเทศในแต่ละโครงการไว้อย่าง
 เหมาะสม (ข้อ 14) เรื่องการกำหนดวัน เวลา สำหรับการดำเนินการนิเทศแต่ละโครงการ
 ไว้อย่างเหมาะสม (ข้อ 15) เรื่องการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการต่าง ๆ
 ไว้อย่างถูกต้อง (ข้อ 16) และเรื่องการจัดหางบประมาณใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมการนิเทศ
 ต่าง ๆ (ข้อ 17)

ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมี
 สมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในชั้นวางแผน โดยสรุปอยู่ในระดับ
 ปานกลาง โดยมีสมรรถภาพเกือบทุกเรื่องในรายชื่อต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง
 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดประชุมครู เพื่อร่วมกันกำหนดพฤติกรรมการสอนที่ดี และมีประโยชน์
 ต่อการเรียนรู้ของเด็ก (ข้อ 8) ที่ปรากฏว่าผู้บริหารมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก และเรื่อง
 การจัดหางบประมาณสำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ (ข้อ 17) ที่ผู้บริหาร
 โรงเรียนมีสมรรถภาพในระดับค่อนข้างน้อย

ในโรงเรียนขนาดกลาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทัศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียน
 มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนในชั้นดังกล่าว โดยสรุปอยู่ในระดับ
 ปานกลาง โดยมีสมรรถภาพเกือบทุกเรื่องในรายชื่อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 5 เรื่อง
 ได้แก่ เรื่องการทำให้ครู-อาจารย์ยอมรับว่ามีปัญหาที่จำเป็นต้องร่วมมือกันแก้ไข (ข้อ 1)
 เรื่องการสำรวจสภาพปัญหาการเรียนการสอนของครู-นักเรียนและความต้องการการนิเทศ
 ภายในอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน (ข้อ 2) เรื่องการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับ
 ของปัญหาและความต้องการในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 3) เรื่องการทำให้
 ทุกฝ่ายยินดีที่จะร่วมมือในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนตามข้อมูลและ

ความต้องการที่สำเร็จได้ (ข้อ 4) และเรื่องการจัดประชุมครู เพื่อร่วมกันกำหนดพฤติกรรม การสอนที่ดีและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก (ข้อ 8) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียน มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นดังกล่าวโดยสรุป อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับมาก ยกเว้น 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 3) เรื่องการเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์แก่ครูผู้รับการนิเทศในแต่ละครั้งได้อย่างแท้จริง (ข้อ 6) เรื่องการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ไว้อย่างถูกต้อง (ข้อ 16) และเรื่องการหางบประมาณใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ (ข้อ 17) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดต่าง ๆ
ทั้ง 3 ขนาด สำนักงานสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการจัดดำเนินการ
นิเทศภายใน โรงเรียนชั้นปฏิบัติการ ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.
<u>ชั้นปฏิบัติการ</u>								
1. การติดตามดูแลให้การ นิเทศภายในโรงเรียน ดำเนินการไปตามลำดับ ขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผน	3.00	0.80	3.27	0.81	3.56	0.91	3.44	0.95
2. การประสานความร่วมมือ เพื่อการปฏิบัติงาน นิเทศดำเนินการได้ตาม ปฏิทินปฏิบัติงานที่ กำหนดไว้	3.10	0.68	3.36	0.77	3.65	0.83	3.53	0.83
3. การสร้างขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานให้เกิด แก่บุคลากรทุกฝ่าย	3.37	0.78	3.61	0.85	3.72	0.87	3.65	0.88

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. การจัดให้มีการสังเกต การสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการสอน ตามความต้องการของ ครูแต่ละคนอย่างได้ผล	3.11	0.79	3.30	0.93	3.59	0.94	3.47	0.95
5. การสนับสนุนให้ใช้ เครื่องมือบันทึก พฤติกรรมการสอน เพื่อ ประโยชน์ในการให้คำ ปรึกษาแก่ครูอย่างได้ผล	3.07	0.95	3.33	0.86	3.49	0.90	3.41	0.91
6. การใช้กระบวนการกลุ่ม ในการดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	3.02	0.79	3.59	0.84	3.42	0.89	3.34	0.88
7. การส่งเสริมความ สัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน ครู เพื่อช่วยให้บรรลุ ผลสำเร็จ	3.49	0.75	3.70	0.90	3.74	0.85	3.70	0.86

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.
8. การจัดให้มีการประชุม สัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและ ประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานนิเทศภายใน โรงเรียนร่วมกัน	3.04	0.86	3.28	0.84	3.44	0.92	3.36	0.91
9. การจัดเชิญวิทยากร มาให้ความรู้ เป็นครั้งเป็นคราวตาม ความจำเป็นและความ ต้องการของผู้รับการ นิเทศ	2.45	1.11	2.58	0.98	3.00	1.07	2.85	1.08
10. การส่งเสริมให้ครูผู้สอน ใช้สื่อการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับบทเรียน	3.54	0.81	3.56	0.88	3.74	0.81	3.68	0.83

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
11. การปฏิบัติการนิเทศโดย มุ่งให้ครูเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการสอนไปใน ทางที่ดีมีประโยชน์แก่ นักเรียนมากขึ้น	3.35	0.73	3.50	0.91	3.77	0.75	3.66	0.81.
12. การจัดบริการสื่อ การเรียนการสอนให้แก่ ครูผู้สอนได้ใช้ตามความ ต้องการของครู	3.37	0.75	3.50	0.84	3.72	0.82	3.63	0.84
13. การใช้เทคนิคการนิเทศ ให้เหมาะสมกับผู้รับการ นิเทศแต่ละคนและ/หรือ แต่ละกลุ่มผู้รับการนิเทศ	3.15	0.85	3.30	0.80	3.55	0.64	3.45	0.85

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
14.การจัดกิจกรรมการ นิเทศอย่างหลากหลาย (เช่น จัดหาหนังสือ ตำราวิชาชีพครูมาให้ อ่าน พาไปศึกษาดูงาน นอกสถานที่ การเชิญ วิทยากรมาบรรยาย ฯลฯ เพื่อให้ครูพัฒนาความ สามารถในวิชาชีพ	2.95	0.91	3.37	0.85	3.40	0.95	3.34	0.94
15.การจัดบรรยากาศ การดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียนเพื่อ ให้ทุกฝ่ายทำงานได้ สะดวกและสบายใจ	3.17	0.67	3.42	0.86	3.58	0.79	3.49	0.82
16.การใช้เทคนิคให้คำ ปรึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหา และพัฒนาการแก่ครู	3.26	0.71	3.49	0.90	3.61	0.79	3.55	0.83

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
17.การส่งเสริมให้ครูจัด ประชุมนิเทศ เพื่อให้ ข้อมูลย้อนกลับระหว่าง กันและกันอย่างได้ผล	3.04	0.76	3.19	0.95	3.35	0.89	3.30	0.90
18.การพัฒนาการนิเทศ ภายในโรงเรียนที่ส่งผล ให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผล ทางการเรียนสูงขึ้นเป็น ลำดับ	3.32	0.66	3.52	0.90	3.60	0.80	3.55	0.82
19.การนิเทศที่ส่งผลให้ นักเรียนมีคุณภาพ ดีขึ้น (เชื่อมั่นใน ตนเอง คิดเป็น ทำเป็น รับผิดชอบ ตนเองได้)	3.42	0.61	3.43	0.86	3.60	0.82	3.54	0.82

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
20.การนิเทศเพื่อให้ครู สามารถจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้ อย่างหลากหลาย	3.29	0.79	3.56	0.86	3.69	0.79	3.61	0.82
21.การสนับสนุนให้ครูพัฒนา ทักษะการสอนที่มีผลดีต่อ การเรียนรู้ของเด็ก นักเรียน (เช่น ทักษะ การเสริมแรง ทักษะ ในการใช้คำถามที่มีคุณค่า ทักษะสนับสนุนเด็กทำงาน กลุ่ม)	3.52	0.76	3.57	0.87	3.69	0.78	3.61	0.80

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
22.การพัฒนาครู-อาจารย์ให้ เป็นผู้นำทางวิชาความรู้ เกี่ยวกับการเป็นครูมาใช้ ในการปฏิบัติการสอน และ พยายามพัฒนาตนเอง ให้ ก้าวหน้าในวิชาชีพครูอยู่ เสมอ	3.55	0.71	3.62	0.85	3.79	0.65	3.73	0.80
รวม	3.20	0.81	3.40	0.88	3.51	0.91	3.46	0.90

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า

สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ รวมทั้งหมดทุกขนาด ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขึ้น
ปฏิบัติการ โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเรื่องต่าง ๆ รวบรวมรายชื่อ
รวม 12 ข้อ อยู่ในระดับมาก และอีกใน 10 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่องการติดตาม

ดูแลให้การนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินไปได้ตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผน (ข้อ 1) เรื่องการจัดให้มีการสังเกตการสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการสอนตามความต้องการของครูแต่ละคนอย่างได้ผล (ข้อ 4) เรื่องการสนับสนุนให้ใช้เครื่องมือบันทึกพฤติกรรมการสอน เพื่อประโยชน์ในการให้คำปรึกษาแก่ครูอย่างได้ผล (ข้อ 5) เรื่องการใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 6) เรื่องการจัดให้มีการประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน (ข้อ 8) เรื่องการจัดเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราวตามความจำเป็นและความต้องการของผู้รับการนิเทศ (ข้อ 9) เรื่องการใช้เทคนิคการนิเทศให้เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศแต่ละคนและ/หรือแต่ละกลุ่มผู้รับการนิเทศ (ข้อ 13) เรื่องการจัดกิจกรรมนิเทศอย่างหลากหลาย (เช่น จัดหาหนังสือ ตำราวิชาชีพครูมาให้อ่าน พาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย ฯลฯ เพื่อให้ครูพัฒนาความรู้ความสามารถในวิชาชีพ (ข้อ 14) เรื่องการจัดบรรยายภาคการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อให้ทุกฝ่ายทำงานได้สะดวกและสบายใจ (ข้อ 15) การส่งเสริมให้ครูจัดประชุมนิเทศเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกันและกันอย่างได้ผล (ข้อ 17)

ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียน ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในชั้นดังกล่าว โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อย อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 3 เรื่อง ที่มีสมรรถภาพในระดับมาก ได้แก่ เรื่องการส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการสอนให้พอเหมาะกับบทเรียน (ข้อ 10) เรื่องการสนับสนุนให้ครูพัฒนาการสอนที่ดีมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน (เช่น ทักษะการเสริมแรง ทักษะในการใช้คำถามที่มีคุณค่า ทักษะสนับสนุนเด็กทำงานกลุ่ม) (ข้อ 21) และเรื่องการพัฒนาครู-อาจารย์ให้เป็นผู้นำวิชาความรู้เกี่ยวกับการเป็นครูมาใช้ในการปฏิบัติการสอน และพยายามพัฒนาตนเอง ให้ก้าวหน้าในวิชาชีพครูอยู่เสมอ (ข้อ 22)

ในโรงเรียนขนาดกลาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียน มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในชั้นดังกล่าว โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 8 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้เกิดแก่บุคลากรทุกฝ่าย (ข้อ 3) เรื่อง

การใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 6) เรื่องการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนครูเพื่อช่วยให้งานบรรลุผลสำเร็จ (ข้อ 7) เรื่องส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการเรียนการสอนให้พอเหมาะกับบทเรียน (ข้อ 10) เรื่องการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเป็นลำดับ (ข้อ 18) เรื่องการนิเทศเพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลาย (ข้อ 20) เรื่องการสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน (เช่น ทักษะการเสริมแรง ทักษะในการใช้คำถามที่มีคุณค่า ทักษะสนับสนุนเด็กทำงานกลุ่ม) (ข้อ 21) และเรื่องการพัฒนาครู-อาจารย์ให้เป็นผู้นำวิชาความรู้เกี่ยวกับการเป็นครูมาใช้ในการปฏิบัติการสอน และพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าวิชาชีพอยู่เสมอ (ข้อ 22) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพ

ในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพ ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นดังกล่าวโดยสรุปอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายชื่ออยู่ในระดับมาก ยกเว้น 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง การสนับสนุนให้ใช้เครื่องมือบันทึกพฤติกรรมการเรียนการสอน เพื่อประโยชน์ในการให้คำปรึกษาแก่ครูอย่างได้ผล (ข้อ 5) เรื่องการใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 6) เรื่องการจัดให้มีการประชุม สัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการนิเทศภายในร่วมกัน (ข้อ 8) เรื่องการจัดเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราวตามความจำเป็นและตามความต้องการของผู้รับการนิเทศ (ข้อ 9) เรื่องการจัดกิจกรรมการนิเทศอย่างหลากหลาย (เช่น จัดหนังสือ ตำราวิชาชีพครูมาให้อ่าน พาไปศึกษานอกสถานที่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย ฯลฯ เพื่อให้ครูพัฒนาความรู้ความสามารถในวิชาชีพ) (ข้อ 14) และเรื่องส่งเสริมให้ครูจัดประชุมนิเทศ เพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกันและกันอย่างได้ผล (ข้อ 17) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดต่าง ๆ
ทั้ง 3 ขนาด สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการจัดดำเนินการนิเทศ
ภายในโรงเรียน ขึ้นประเมินผล ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ขึ้นประเมินผลการนิเทศ</u>								
1. การแต่งตั้งคณะกรรมการที่เหมาะสม เพื่อติดตามประเมินผล การนิเทศภายใน โรงเรียน	3.08	0.84	3.42	0.88	3.57	0.87	3.49	0.88
2. การจัดให้บุคลากรภายใน โรงเรียนมีส่วนร่วมใน การประเมินผล การดา- เนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนอย่างทั่วถึง	3.12	0.87	3.46	0.88	3.41	0.89	3.47	0.91
3. การเลือกใช้เครื่องมือ ประเมินโครงการนิเทศ ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ได้อย่างเหมาะสม	3.04	0.82	3.33	0.93	3.53	0.84	3.43	0.89

ตาราง 8 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.
4. การช่วยให้ทุกฝ่ายสรุป ผลการประเมิน โครงการและปัญหา อุปสรรคในการดำเนิน การนิเทศไว้อย่างถูกต้อง ตามความเป็นจริง	3.02	0.80	3.31	0.87	3.56	0.89	3.45	0.90
5. การสนับสนุนให้ครูนำผล การประเมินมาใช้ในการ การปรับปรุงพัฒนาการ ดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน	3.18	0.84	3.42	0.88	3.67	0.82	3.56	0.81

ตาราง 8 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. การจัดให้มีการทำ รายงานผล การดำเนิน งานนิเทศภายใน โรงเรียนเป็นระยะ และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้ทราบ อย่าง ต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน	2.85	0.84	3.21	0.86	3.01	0.92	3.38	0.93
7. การจัดให้มีการประเมิน ความก้าวหน้าในการ สอนของครูที่เกิดจาก การนิเทศ	2.96	0.80	3.16	0.88	3.42	0.86	3.32	0.83
8. การประเมินผลการเรียน การสอนของนักเรียนอัน เป็นผลจากการนิเทศ	3.23	0.82	3.44	0.86	3.61	0.86	3.52	0.87

ตาราง 8 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
9. การประเมินประโยชน์ ของหลักสูตรที่มีต่อ นักเรียน (อันเป็นผลจาก การนิเทศ)	3.11	0.80	3.27	0.89	3.44	0.88	3.37	0.89
10. การประเมินความ เพียงพอของการนิเทศ ตามความต้องการของ ครู	2.96	0.91	3.24	0.84	3.38	0.90	3.30	0.91
11. การประเมินประโยชน์ ของการนิเทศที่ครูได้รับ	3.11	0.81	3.34	0.85	3.48	0.87	3.41	0.87
12. การประเมินความร่วมมือ ของครูที่มีต่อการนิเทศ	3.18	0.89	3.33	0.87	3.50	0.84	3.43	0.85

ตาราง 8 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 46)		ขนาดกลาง (N = 98)		ขนาดใหญ่ (N = 339)		รวมทุกขนาด (N = 483)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
13.การประเมินพฤติกรรม ของนักเรียน (อันเป็น ผลจากการนิเทศภายใน โรงเรียน) ว่ามีการ เปลี่ยนแปลงไปในทาง ที่ดีขึ้น (คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ให้ดีขึ้น ตามลำดับ)	3.25	0.81	3.41	0.90	3.54	0.85	3.48	0.87
14.การส่งเสริมให้ครู ประเมินการสอนของ ตนเองอยู่เสมอ	3.26	0.84	3.54	0.94	3.71	0.85	3.56	0.87
รวม	3.10	0.83	3.36	0.87	3.47	0.90	3.41	0.90

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาตามทักษะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า

สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดสมุทรปราการรวมทั้งหมดทุกขนาด ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขึ้นประเมินผล โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 3 เรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในระดับมาก ได้แก่ เรื่อง การสนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 5) เรื่องการประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียนอันเป็นผลจากการนิเทศ (ข้อ 8) และเรื่องการส่งเสริมให้ครูประเมินการสอนของตนเองอยู่เสมอ (ข้อ 14)

ในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทักษะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นประเมินผล โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง

ในโรงเรียนขนาดกลาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทักษะว่าผู้บริหารโรงเรียน มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นประเมินผล โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการส่งเสริมให้ครูประเมินการสอนของตนเองอยู่เสมอ (ข้อ 14) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในระดับมาก

ในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทักษะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการ ในขั้นประเมินผล โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเรื่องต่าง ๆ ในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลางและระดับมากเป็นจำนวนอย่างละ 7 ข้อ เท่ากัน สำหรับเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนยังมีสมรรถภาพเพียงระดับปานกลาง 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดให้บุคลากรภายในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างทั่วถึง (ข้อ 2) เรื่องการจัดให้มีการทบทวนผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นระยะเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบอย่างต่อเนื่องเป็น

ปัจจุบัน (ข้อ 6) เรื่องการจัดให้มีการประเมินความก้าวหน้าในการสอนของครูที่เกิดจากการ
นิเทศ (ข้อ 7) เรื่องการประเมินประโยชน์ของหลักสูตรที่มีต่อนักเรียน (อันเป็นผลจากการ
นิเทศ) (ข้อ 9) เรื่องการประเมินความเพียงพอของการนิเทศตามความต้องการของครู
(ข้อ 10) เรื่องการประเมินประโยชน์ของการนิเทศที่ครูได้รับ (ข้อ 11) และเรื่องการ
ประเมินความร่วมมือของครูที่มีต่อการนิเทศ (ข้อ 14)

ตาราง 9 แสดงการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ทั้ง 3 ขนาด
ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ชั้นเตรียมการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน

การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ชั้นเตรียมการ</u>								
1. การกำหนดความมุ่งหมาย และนโยบายชัดเจน ในการจัดการนิเทศภายใน โรงเรียน	3.00	0.71	3.69	0.75	3.90	0.67	3.76	0.74
2. การประชาสัมพันธ์ให้ บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็น ความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของการ นิเทศภายในโรงเรียน	3.29	0.77	3.53	0.88	4.01	0.82	3.82	0.81
3. การส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในหลักการ กระบวนการและวิธีการ นิเทศภายในโรงเรียน ให้แก่ครู	3.06	0.66	3.50	0.88	3.81	0.76	3.66	0.81

ตาราง 9 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. การช่วยให้ครูรู้สึกเต็มใจ และเชื่อมั่นในการที่จะ ช่วยกันพัฒนาการจัด การเรียนการสอน	3.47	0.51	3.72	0.91	3.89	0.68	3.80	0.73
5. การจัดเตรียม วิธีการ สำรวจปัญหา และการ ประเมินความต้องการ ของครู-อาจารย์เพื่อ เป็นแนวทางในการ วางแผนการนิเทศภายใน โรงเรียน	3.29	0.85	3.33	0.76	3.66	0.82	3.54	0.81
6. การจัดเตรียมบุคลากรที่ มีความสามารถแท้จริง ในการนิเทศภายใน โรงเรียน เพื่อเป็นหลัก ในการดำเนินการ	3.06	0.90	3.47	1.03	3.68	0.73	3.56	0.84

ตาราง 9 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
7. การจัดเตรียมวัสดุ สื่อ และเครื่องมือ เพื่อใช้ ในการดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	2.59	0.71	3.42	0.97	3.69	0.81	3.50	0.90
8. การจัดเตรียมงบประมาณ สำหรับใช้ในการดำเนินการนิเทศภายใน โรงเรียน	2.47	0.80	2.75	0.94	3.22	0.99	3.03	0.99
9. การจัดเตรียมตำรา คู่มือ หลักฐาน เอกสาร ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการ ดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	2.88	0.86	3.33	0.86	3.70	0.81	3.53	0.86

ตาราง 9 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10.การจัดตั้งคณะกรรมการ นิเทศภายในโรงเรียน เพื่อรับผิดชอบดำเนินการ นิเทศภายใน โรงเรียน	2.82	0.73	3.44	0.97	3.75	0.85	3.58	0.91
11.การฝึกอบรมวิธีการนิเทศ แก่ครู-อาจารย์ ภายใน โรงเรียน เพื่อให้ สามารถนิเทศระหว่าง กันเองได้อย่างถูกต้อง และได้ผล	2.59	0.71	3.06	0.98	3.31	0.97	3.17	0.97

ตาราง 9 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
12.การจัดเวลาทำงาน ของครูให้พอเหมาะ สม เพื่อให้ทุกคนมี เวลาพอที่จะร่วมมือกัน ในการนิเทศ	2.82	0.95	3.22	0.99	3.42	0.93	3.31	0.95
รวม	2.95	0.81	3.87	0.94	3.67	0.85	3.52	0.90

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มนี้มีทัศนะว่า

สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมทั้งหมดทุกขนาด ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
ขั้นเตรียมการ โดยสรุปอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ใน
ระดับมาก ยกเว้นเพียง 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดเตรียมงบประมาณสำหรับการ
ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 8) เรื่องการฝึกอบรมวิธีการนิเทศแก่ครู-อาจารย์

ภายในโรงเรียนเพื่อให้สามารถนิเทศระหว่างกันเองได้อย่างถูกต้องและได้ผล (ข้อ 11) และเรื่องการจัดเวลาทำงานของครูให้พอเหมาะสมเพื่อให้ทุกคนมีเวลาพอที่จะร่วมมือกันนิเทศ (ข้อ 12) ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นเตรียมการ โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดเตรียมงบประมาณสำหรับในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 8) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ในโรงเรียนขนาดกลาง ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นเตรียมการ โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพเกือบทั้งหมดทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการกำหนดความมุ่งหมาย และนโยบายชัดเจน ในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 1) เรื่องการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นความสำคัญความจำเป็นและประโยชน์ของการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 2) และเรื่องการช่วยให้ครูรู้สึกเต็มใจและเชื่อมั่นในการที่จะช่วยกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (ข้อ 4) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นเตรียมการ โดยสรุปอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับมากเกือบทั้งหมด ยกเว้น 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดเตรียมงบประมาณสำหรับใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 8) เรื่องการฝึกอบรมวิธีการนิเทศแก่ครู-อาจารย์ภายในโรงเรียนเพื่อให้สามารถนิเทศระหว่างกันเองได้อย่างถูกต้องและได้ผล (ข้อ 11) และเรื่องการจัดเวลาทำงานของครูให้พอเหมาะสมเพื่อให้ทุกคนมีเวลาพอที่จะร่วมมือกันในการนิเทศ (ข้อ 12) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ทั้ง 3 ขนาด
ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขึ้นวางแผน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน

การดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ขึ้นวางแผน</u>								
1. การทำให้ครู-อาจารย์ ยอมรับว่ามีปัญหาที่ จำต้องร่วมกันแก้ไข	3.29	0.92	3.67	0.76	3.80	0.75	3.71	0.78
2. การสำรวจสภาพปัญหา การเรียนการสอนของ ครู-นักเรียนและความ ต้องการการนิเทศภายใน อย่างทั่วถึง เพื่อเป็น ข้อมูลในการวางแผน	3.35	0.70	3.56	0.81	3.74	0.71	3.66	0.73
3. การวิเคราะห์เพื่อจัด ลำดับความสำคัญของ ปัญหาและความต้องการ ในการดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	3.23	0.83	3.56	0.88	3.64	0.83	3.56	0.85

ตาราง 10 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. การทำให้ทุกฝ่ายยินดีที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ตามข้อมูลและความต้องการที่สำรวจได้	3.29	0.85	3.58	0.91	3.79	0.76	3.69	0.81
5. การจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในแง่ปฏิบัติ	3.35	0.70	3.58	0.85	3.85	0.82	3.73	0.82

ตาราง 10 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. การเลือกกิจกรรมการ นิเทศแต่ละชนิดมาใช้ ได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์แก่ครู ผู้รับการนิเทศ ในแต่ละ ครั้งได้อย่างแท้จริง	3.23	0.66	3.61	0.90	3.65	0.78	3.59	0.81
7. การแต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศภายในโรงเรียน เพื่อวางแผนทางและ รับผิดชอบการดำเนิน งานนิเทศภายใน โรงเรียนได้อย่าง เหมาะสม	3.06	0.75	3.42	0.87	3.75	0.77	3.60	0.82

ตาราง 10 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
8. การจัดประชุมครู เพื่อร่วมกันกำหนด พฤติกรรมการสอนที่ดี และมีประโยชน์ต่อการ เรียนรู้ของเด็ก	3.71	0.69	3.50	0.91	3.80	0.84	3.72	0.83
9. การกำหนดหน้าที่ และ สายงานการนิเทศ ภายในโรงเรียน	3.47	0.62	3.47	0.88	3.79	0.81	3.68	0.81
10. การมอบหมายงานการ นิเทศภายในโรงเรียน ให้แก่บุคคล แต่ละฝ่าย ได้อย่างเหมาะสม	3.47	0.72	3.53	0.84	3.77	0.83	3.68	0.82
11. การจัดทบทวนปฏิบัติงาน นิเทศเป็นรายปี รายภาค รายเดือน รายสัปดาห์ ไว้อย่างชัดเจน	3.29	0.92	3.33	1.07	3.91	0.98	3.71	1.02

ตาราง 10 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
12.การจัดทำสื่อ เครื่องมือ นิเทศ ไว้สำหรับการ ดำเนินการนิเทศให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และกิจกรรมการนิเทศ ตามโครงการที่กำหนด	3.06	0.90	3.17	0.94	3.76	0.89	3.55	0.95
13.การวางแผนทางการ ประเมินผลการนิเทศ แต่ละโครงการ	3.12	0.78	3.19	0.79	3.59	0.91	3.45	0.89
14.การกำหนดบุคคลเข้า ร่วมงานนิเทศในแต่ละ โครงการไว้อย่าง เหมาะสม	3.12	0.86	3.31	0.89	3.65	0.83	3.51	0.87
15.การกำหนดวัน เวลา สำหรับการดำเนินการ นิเทศแต่ละโครงการ ไว้อย่างเหมาะสม	2.94	0.83	3.14	0.90	3.76	0.85	3.53	0.91

ตาราง 10 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
16.การกำหนดค่าใช้จ่ายใน การดำเนินโครงการ ต่าง ๆ ให้อย่างถูกต้อง	2.53	1.07	2.86	0.80	3.23	0.96	3.07	0.97
17.การจัดหางบประมาณ ใช้จ่ายในการจัด กิจกรรมการนิเทศ ชนิดต่าง ๆ	2.35	1.06	2.72	0.88	3.16	1.03	2.97	1.03
รวม	3.17	0.86	3.37	0.90	3.68	0.87	3.56	0.88

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า

สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมทั้งหมดทุกขนาดในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
ชั้นวางแผน โดยสรุปอยู่ในระดับมาก ยกเว้น 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการวางแผนทางการประเมิน
ผลการนิเทศแต่ละโครงการ (ข้อ 13) เรื่องการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ
ต่าง ๆ ไว้อย่างถูกต้อง (ข้อ 16) และเรื่องการจัดทางงบประมาณใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม
การนิเทศชนิดต่าง ๆ (ข้อ 17) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายใน
โรงเรียน ในชั้นวางแผน โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่อง
อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 1 เรื่อง การจัดทางงบประมาณใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมการนิเทศ
ชนิดต่าง ๆ (ข้อ 17) เท่านั้น ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

โรงเรียนขนาดกลาง ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายใน
โรงเรียน ในชั้นวางแผน โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเรื่องต่าง ๆ รายข้อ
ย่อยอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกเรื่อง ยกเว้น 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการทำให้ครู-อาจารย์
ยอมรับว่ามีปัญหาที่จำเป็นต้องร่วมกันแก้ไข (ข้อ 1) เรื่องการสำรวจสภาพปัญหาการเรียน
การสอนของครู-นักเรียนและความต้องการการนิเทศภายในอย่างทั่วถึงเพื่อเป็นข้อมูลในการ
วางแผน (ข้อ 2) เรื่องการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ
ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 3) เรื่องการทำให้ทุกฝ่ายยินดีที่จะมีส่วนร่วม
ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ตามข้อมูลและความต้องการที่สำรวจได้
(ข้อ 4) เรื่องการจัดโครงการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้
ในแง่ปฏิบัติ (ข้อ 5) เรื่องการเลือกกิจกรรมนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิด
ประโยชน์แก่ครู ผู้รับการนิเทศในแต่ละครั้งอย่างแท้จริง (ข้อ 6) และเรื่องการมอบหมายงาน
การนิเทศภายในโรงเรียนให้แก่บุคคลแต่ละฝ่ายได้อย่างเหมาะสม (ข้อ 10) ที่ผู้บริหารโรงเรียน
มีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ชี้แจงแผน โดยสรุปอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพในเรื่องต่าง ๆ รายข้อย่อยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นเพียง 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ ไว้อย่างถูกต้อง (ข้อ 16) และเรื่องการจัดงบประมาณใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ (ข้อ 17) เท่านั้น ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ทั้ง 3 ขนาด
ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นปฏิบัติการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ขั้นปฏิบัติการ</u>								
1. การติดตามดูแลให้การ นิเทศภายในโรงเรียน ดำเนินไปได้ตามลำดับ ขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผน	2.76	0.90	3.14	0.83	3.65	0.88	3.44	0.92
2. การประสานความร่วมมือ เพื่อให้การปฏิบัติงาน นิเทศดำเนินไปได้ตาม ปฏิทินปฏิบัติงานที่ กำหนดไว้	3.12	0.60	3.28	0.78	3.81	0.77	3.61	0.80
3. การสร้างขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานให้เกิด แก่บุคลากรทุกฝ่าย	3.29	0.77	3.58	0.81	3.98	0.76	3.81	0.80

ตาราง 11 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. การจัดให้มีการสังเกต การสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการสอน ตามความต้องการของ ครูแต่ละคนอย่างได้ผล	3.12	0.70	3.17	1.06	3.72	0.91	3.53	0.96
5. การสนับสนุนให้ใช้ เครื่องมือบันทึก พฤติกรรมการสอน เพื่อ ประโยชน์ในการให้คำ ปรึกษาแก่ครูอย่างได้ผล	3.06	0.97	3.19	0.89	3.56	0.89	3.42	0.91
6. การใช้กระบวนการกลุ่ม ในการดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	3.18	0.81	3.17	0.88	3.54	0.86	3.42	0.87
7. การส่งเสริมความ สัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน ครู เพื่อช่วยให้งานบรรลุ ผลสำเร็จ	3.53	0.72	3.61	0.80	3.90	0.79	3.80	0.80

ตาราง 11 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
8. การจัดให้มีการประชุม สัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและ ประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานนิเทศภายใน โรงเรียนร่วมกัน	3.00	0.87	3.25	0.87	3.61	0.90	3.46	0.91
9. การจัดเชิญวิทยากร มาให้ความรู้เป็นครั้ง คราวตามความ จำเป็นและความ ต้องการของผู้รับ การนิเทศ	2.41	1.23	2.47	1.00	3.16	1.06	2.92	1.10
10. การส่งเสริมให้ครูผู้สอน ใช้สื่อการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับบทเรียน	3.59	0.87	3.50	0.91	3.87	0.73	3.75	0.80

ตาราง 11 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
11. การปฏิบัติการนิเทศโดย มุ่งให้ครูเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการสอนไปใน ทางที่ดีมีประโยชน์แก่ นักเรียนมากขึ้น	3.53	0.80	3.39	0.96	3.94	0.62	3.77	0.76.
12. การจัดบริการสื่อ การเรียนการสอนให้แก่ ครูผู้สอนได้ใช้ตามความ ต้องการของครู	3.53	0.72	3.47	0.91	3.93	0.67	3.78	0.76
13. การใช้เทคนิคการนิเทศ ให้เหมาะสมกับผู้รับการ นิเทศแต่ละคนและ/หรือ แต่ละกลุ่มผู้รับการนิเทศ	3.29	0.85	3.33	0.83	3.80	0.73	3.63	0.79

ตาราง 11 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
14.การจัดกิจกรรมการ นิเทศอย่างหลากหลาย (เช่น จัดหาหนังสือ ตำราวิชาชีพครูมาให้ อ่าน พาไปศึกษาดูงาน นอกสถานที่ การเชิญ วิทยากรมาบรรยาย ฯลฯ เพื่อให้ครูพัฒนาความรู้ ความสามารถในวิชาชีพ	3.00	1.00	3.42	0.94	3.62	0.87	3.51	0.92
15.การจัดบรรยากาศ การดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียนเพื่อ ให้ทุกฝ่ายทำงานได้ สะดวกและสบายใจ	3.23	0.66	3.39	0.93	3.83	0.67	3.66	0.77
16.การใช้เทคนิคให้คำ ปรึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหา และพัฒนาการสอนแก่ครู	3.23	0.66	3.53	0.91	3.90	0.69	3.75	0.77

ตาราง 11 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
17.การส่งเสริมให้ครูจัด ประชุมนิเทศ เพื่อให้ ข้อมูลป้อนกลับระหว่าง กันและกันอย่างได้ผล	3.00	0.87	3.17	1.00	3.55	0.82	3.45	0.89
18.การพัฒนาการนิเทศ ภายในโรงเรียนที่ส่งผล ให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผล ทางการเรียนสูงขึ้น เป็น ลำดับ	3.35	0.61	3.56	0.94	3.80	0.73	3.70	0.78
19.การนิเทศที่ส่งผลให้ นักเรียนมีบุคลิกภาพ ดีขึ้น (เชื่อมั่นใน ตนเอง คิดเป็น ทำเป็น รับผิดชอบ ตนเองได้)	3.53	0.62	3.47	0.94	3.78	0.73	3.68	0.78

ตาราง 11 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
20.การนิเทศเพื่อให้ครู สามารถจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้ อย่างหลากหลาย	3.29	0.69	3.64	0.93	3.90	0.74	3.77	0.80
21.การสนับสนุนให้ครูพัฒนา ทักษะการสอนที่มีผลดีต่อ การเรียนรู้ของเด็ก นักเรียน (เช่น ทักษะ การเสริมแรง ทักษะ ในการใช้คำถามที่มีคุณค่า ทักษะสนับสนุนเด็กทำงาน กลุ่ม)	3.65	0.70	3.53	0.91	3.80	0.73	3.72	0.77

ตาราง 11 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
22.การพัฒนาครู-อาจารย์ให้ เป็นผู้นำทางวิชาความรู้ เกี่ยวกับการเป็นครูมาใช้ ในการปฏิบัติการสอน และ พยายามพัฒนาตนเอง ให้ ก้าวหน้าในวิชาชีพครูอยู่ เสมอ	3.65	0.79	3.61	0.93	3.96	0.71	3.85	0.78
รวม	3.24	0.84	3.36	0.93	3.76	0.81	3.61	0.87

จากตาราง 11 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนแล้ว พบว่า

สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ รวมทั้งหมดทุกขนาด ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขึ้นปฏิบัติการโดยสรุปอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายข้อต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ยกเว้น 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง การติดตามดูแลให้การนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินไปได้ตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผน (ข้อ 1) เรื่องการสนับสนุนให้ใช้เครื่องมือบันทึกพฤติกรรม การสอน เพื่อประโยชน์ในการให้คำปรึกษาแก่ครูได้อย่างได้ผล (ข้อ 5) เรื่องการใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 6) เรื่องการจัดให้มีการประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน (ข้อ 8) เรื่องจัดเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราว ตามความจำเป็นและความต้องการของผู้รับการนิเทศ (ข้อ 9) และเรื่องการส่งเสริมให้ครูจัดประชุมนิเทศเพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับระหว่างกันและกันได้อย่างได้ผล (ข้อ 17) เท่านั้น ผู้ที่บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขึ้นปฏิบัติการโดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเกือบทั้งหมดทุกเรื่องในรายข้อต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนครูเพื่อช่วยทำงานบรรลุผลสำเร็จ (ข้อ 7) เรื่องการส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนให้พอเหมาะกับบทเรียน (ข้อ 10) เรื่องการปฏิบัติการนิเทศมุ่งให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดีมีประโยชน์แก่นักเรียนมากขึ้น (ข้อ 11) เรื่องการจัดบริการสื่อการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอนได้ตามความต้องการของครู (ข้อ 12) เรื่องการนิเทศที่ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพที่ดีขึ้น (เชื่อมั่นในตนเอง คิดเป็น ทำเป็น รับผิดชอบตนเองได้) (ข้อ 19) เรื่องการสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (เช่น ทักษะเสริมแรง ทักษะในการใช้คำถามที่มีคุณค่า ทักษะสนับสนุนเด็กทำงานกลุ่ม) (ข้อ 21) และเรื่องการพัฒนาครู-อาจารย์ให้เป็นผู้นำวิชาความรู้เกี่ยวกับการเป็นครู มาใช้ในการปฏิบัติการสอน และพยายามพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในวิชาชีพของ

ครูอยู่เสมอ (ข้อ 22) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องการจัด
 วิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราวตามความจำเป็นและความต้องการของผู้รับการนิเทศ
 (ข้อ 9) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศ
 ภายในโรงเรียน ในชั้นปฏิบัติการโดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่อง
 ในรายข้อต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการสร้างขวัญกำลังใจ
 ในการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์แก่บุคลากรทุกฝ่าย (ข้อ 3) เรื่องการส่งเสริมความสัมพันธ์
 อันดีระหว่างเพื่อนครูเพื่อช่วยทำงานบรรลุผลสำเร็จ (ข้อ 7) เรื่องการใช้เทคนิคให้คำปรึกษา
 เพื่อช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาการสอนแก่ครู (ข้อ 16) เรื่องการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน
 ที่ส่งผลให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงขึ้นเป็นลำดับ (ข้อ 18) เรื่องการนิเทศเพื่อให้ครู
 สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลาย (ข้อ 20) เรื่องการสนับสนุนให้ครูพัฒนา
 ทักษะการสอนที่มีผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน (ข้อ 21) และเรื่องการพัฒนาครู-อาจารย์
 ให้เป็นผู้นำวิชาความรู้เกี่ยวกับการเป็นครูมาใช้ในการปฏิบัติการสอนและพยายามพัฒนาตนเอง
 ให้ก้าวหน้าในวิชาชีพครูอยู่เสมอ (ข้อ 22) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก
 ส่วนสมรรถภาพในเรื่องการจัดวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราวตามความจำเป็นและ
 ความต้องการของผู้รับการนิเทศ (ข้อ 9) ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนเมื่ออยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ส่วนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศ
 ภายในโรงเรียน ในชั้นปฏิบัติการ โดยสรุปและในทุกเรื่องอยู่ในระดับมาก ยกเว้น 1 เรื่อง
 การจัดวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราวตามความจำเป็นและความต้องการของผู้รับการ
 นิเทศ (ข้อ 9) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ทั้ง 3 ขนาด
ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ชั้นประเมินผล ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ชั้นประเมินผลการนิเทศ</u>								
1. การแต่งตั้งคณะ กรรมการที่เหมาะสม เพื่อติดตามประเมินผล การนิเทศภายใน โรงเรียน	3.06	0.90	3.44	0.94	3.73	0.85	3.59	0.90
2. การจัดให้บุคลากรภายใน โรงเรียนมีส่วนร่วมใน การประเมิน การดำเนินการ งานนิเทศภายใน โรงเรียนอย่างทั่วถึง	2.94	0.83	3.47	1.00	3.73	0.85	3.58	0.91
3. การเลือกใช้เครื่องมือ ประเมินโครงการนิเทศ ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ได้อย่างเหมาะสม	3.00	0.71	3.25	1.08	3.75	0.78	3.55	0.89

ตาราง 12 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. การช่วยให้ทุกฝ่ายสรุป ผลการประเมิน โครงการและปัญหา อุปสรรคในการดำเนิน การนิเทศได้อย่างถูกต้อง ตามความเป็นจริง	2.94	0.83	3.33	0.93	3.73	0.85	3.56	0.90
5. การสนับสนุนให้ครูนำผล การประเมินมาใช้ในการ การปรับปรุงพัฒนาการ ดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน	3.18	0.80	3.42	0.91	3.85	0.70	3.67	0.81

ตาราง 12 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. การจัดให้มีการทำ รายงานผล การดำเนิน งานนิเทศภายใน โรงเรียนเป็นระยะ และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้อง ข้อได้ทราบ อย่าง ต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน	2.76	0.83	3.19	0.89	3.65	0.89	3.45	0.93
7. การจัดให้มีการประเมิน ความก้าวหน้าในการ สอนของครูที่เกิดจาก การนิเทศ	2.82	0.73	3.08	0.94	3.52	0.79	3.35	0.85
8. การประเมินผลการเรียน การสอนของนักเรียนอัน เป็นผลจากการนิเทศ	3.12	0.78	3.31	0.86	3.77	0.77	3.59	0.83

ตาราง 12 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
9. การประเมินประโยชน์ ของหลักสูตรที่มีต่อ นักเรียน (อันเป็นผลจาก การนิเทศ)	2.94	0.75	3.33	0.93	3.59	0.83	3.46	0.86
10.การประเมินความ เพียงพอของการนิเทศ ตามความต้องการของ ครู	2.82	0.88	3.25	0.87	3.53	0.84	3.39	0.88
11.การประเมินประโยชน์ ของการนิเทศที่ครูได้รับ	3.00	0.71	3.31	0.86	3.65	0.80	3.50	0.83
12.การประเมินความร่วมมือ ของครูที่มีต่อการนิเทศ	3.18	0.88	3.31	0.79	3.59	0.77	3.48	0.79

ตาราง 12 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 17)		ขนาดกลาง (N = 36)		ขนาดใหญ่ (N = 105)		รวมทุกขนาด (N = 158)	
	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.	X	S.D.
13.การประเมินพฤติกรรม ของนักเรียน (อันเป็น ผลจากการนิเทศภายใน โรงเรียน) ว่ามีการ เปลี่ยนแปลงไปในทาง ที่ดีขึ้น (คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ให้ดีขึ้น ตามลำดับ)	3.29	0.85	3.42	0.84	3.70	0.76	3.59	0.80
14.การส่งเสริมให้ครู ประเมินการสอนของ ตนเองอยู่เสมอ	3.18	0.95	3.61	0.84	3.84	0.81	3.78	0.85
รวม	3.02	0.82	3.34	0.90	3.69	0.81	3.54	0.86

จากตาราง 12 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนแล้ว พบว่า

สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการทั้งหมดทุกขนาด ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขึ้นประเมินผล
โดยสรุปอยู่ในระดับมาก โดยมีสมรรถภาพเรื่องต่าง ๆ รายข้อส่วนใหญ่ 8 ข้อ อยู่ในระดับมาก
ส่วนอีก 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดให้มีการทราขายงานผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน
เป็นระยะและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน (ข้อ 6) เรื่องการจัด
ให้มีการประเมินความก้าวหน้าในการสอนของครูที่เกิดจากการนิเทศ (ข้อ 7) เรื่องการ
ประเมินผลประโยชน์ของหลักสูตรที่มีต่อนักเรียน (อันเป็นผลมาจากการนิเทศ) (ข้อ 9)
เรื่องการประเมินความเพียงพอของการนิเทศตามความต้องการของครู (ข้อ 10) เรื่องการ
ประเมินผลประโยชน์ของการนิเทศที่ครูได้รับ (ข้อ 11) และเรื่องการประเมินความร่วมมือ
ของครูที่มีต่อการนิเทศ (ข้อ 12) ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายใน
โรงเรียนในขั้นประเมินผล โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลางและถ้าพิจารณาสมรรถภาพในเรื่อง
ต่าง ๆ ในรายข้อย่อยพบว่าทุกเรื่องอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกันทั้งหมด

ในโรงเรียนขนาดกลาง ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายใน
โรงเรียน ในขั้นประเมินผล โดยสรุปและในรายแต่ละข้ออยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง
1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการส่งเสริมให้ครูประเมินการสอนของตนเองอยู่เสมอ (ข้อ 14) ที่ผู้
บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศ
ภายในโรงเรียน ในขั้นประเมินผล โดยสรุปและแต่ละเรื่องในรายข้อย่อยทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ทั้ง 3 ขนาด
ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นเตรียมการ ตามทัศนะของครูผู้สอน

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ขั้นเตรียมการ</u>								
1. การกำหนดความมุ่งหมาย และนโยบายชัดเจน ในการจัดนิเทศภายใน โรงเรียน	3.41	0.87	3.68	0.84	3.63	0.80	3.62	0.82
2. การประชาสัมพันธ์ให้ บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็น ความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ของการ นิเทศภายในโรงเรียน	3.31	0.89	3.71	0.89	3.70	0.84	3.67	0.66
3. การส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในหลักการ กระบวนการและวิธีการ นิเทศภายในโรงเรียน ให้แก่ครู	3.21	0.86	3.58	0.90	3.58	0.83	3.54	0.85

ตาราง 13 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. การช่วยให้ครูรู้สึกเต็มใจ และเชื่อมั่นในการที่จะ ช่วยกันพัฒนาการจัด การเรียนการสอน	3.58	0.78	3.82	0.82	3.70	0.79	3.69	0.89
5. การจัดเตรียม วิธีการ สำรวจปัญหา และการ ประเมินความต้องการ ของครู-อาจารย์เพื่อ เป็นแนวทางในการ วางแผนการนิเทศภายใน โรงเรียน	3.21	0.73	3.45	0.82	3.48	0.89	3.45	0.87
6. การจัดเตรียมบุคลากรที่ มีความสามารถแท้จริง ในการนิเทศภายใน โรงเรียน เพื่อเป็นหลัก ในการดำเนินการ	3.17	0.80	3.43	0.83	3.43	0.89	3.34	0.88

ตาราง 13 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
7. การจัดเตรียมวัสดุ สื่อ และเครื่องมือ เพื่อใช้ ในการดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	3.28	0.80	3.39	0.98	3.48	0.89	3.45	0.90
8. การจัดเตรียมงบประมาณ สำหรับใช้ในการดำเนินการ นิเทศภายใน โรงเรียน	2.69	1.07	2.85	1.14	3.15	0.96	3.06	1.10
9. การจัดเตรียมตำรา คู่มือ หลักฐาน เอกสาร ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการ ดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	3.24	0.79	3.55	0.88	3.55	0.93	3.52	0.91

ตาราง 13 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10.การจัดตั้งคณะกรรมการ นิเทศภายในโรงเรียน เพื่อรับผิดชอบดำเนินการ นิเทศภายใน โรงเรียน	3.07	0.88	3.58	0.91	3.58	0.93	3.52	0.94
11.การฝึกอบรมวิธีการนิเทศ แก่ครู-อาจารย์ ภายใน โรงเรียน เพื่อให้ สามารถนิเทศระหว่าง กันเองได้อย่างถูกต้อง และได้ผล	3.00	0.89	3.13	0.86	3.17	0.96	3.14	0.93

ตาราง 13 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
12.การจัดเวลาทำงาน ของครูให้พอเหมาะ สม เพื่อให้ทุกคนมี เวลาพอที่จะร่วมมือกัน ในการนิเทศ	2.86	0.96	3.40	0.84	3.25	0.98	3.24	0.96
รวม	3.17	0.88	3.48	0.93	3.47	0.91	3.45	0.91

จากตาราง 13 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของครูผู้สอนแล้ว พบว่า

สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ รวมทั้งขนาดในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขึ้นเตรียมการ
โดยสรุปและเกือบทุกเรื่องในรายชื่อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง
การกำหนดความมุ่งหมายและนโยบายชัดเจนในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 1)
เรื่องการประชุมสัมมนาให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นความสำคัญความจำเป็นและประโยชน์
ของการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 2) เรื่องการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักการ
กระบวนการและวิธีการนิเทศภายในโรงเรียนให้แก่ครู (ข้อ 3) เรื่องการช่วยให้ครูรู้สึก
เต็มใจและเชื่อมั่นในการที่จะช่วยกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (ข้อ 4) เรื่องการจัด
เตรียมตำรา คู่มือ หลักฐานเอกสารที่จำเป็นสำหรับใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
(ข้อ 9) และเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อรับผิดชอบดำเนินการ
นิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 10) ที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ในโรงเรียนขนาดเล็ก ครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัด
ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นเตรียมการ โดยสรุปและในเกือบทุกเรื่อง ในรายชื่อย่อย
อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการช่วยให้ครูรู้สึกเต็มใจและเชื่อมั่น
ในการที่จะช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอน (ข้อ 4) ที่ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมี
สมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ในโรงเรียนขนาดกลาง ครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัด
ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นเตรียมการ โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมี
สมรรถภาพในเรื่องต่าง ๆ ตามรายชื่อย่อยอยู่ในระดับมาก และระดับปานกลางเป็นจำนวน
เท่า ๆ กัน อย่างละ 6 ข้อ สำหรับเรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียนยังมีสมรรถภาพเพียงในระดับ
ปานกลาง 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดเตรียม วิธีการสำรวจปัญหาและการประเมิน
ความต้องการของครู-อาจารย์เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน
(ข้อ 5) เรื่องการจัดเตรียมบุคลากรที่มีความสามารถแท้จริงในการนิเทศภายในโรงเรียน
เพื่อเป็นหลักในการดำเนินการ (ข้อ 6) เรื่องการเตรียมวัสดุ สื่อ และเครื่องมือ เพื่อใช้ใน

การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 7) เรื่องการจัดเตรียมงบประมาณสำหรับใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 8) เรื่องการฝึกอบรมวิธีการนิเทศแก่ครู-อาจารย์ภายในโรงเรียนเพื่อให้สามารถนิเทศระหว่างกันเองได้อย่างถูกต้องและได้ผล (ข้อ 11) และเรื่องการจัดเวลาทำงานของครูให้พอเหมาะสม เพื่อให้ทุกคนมีเวลาพอที่จะร่วมมือกันในการนิเทศ (ข้อ 12)

ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ในขั้นเตรียมการ โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีเรื่องในรายข้อย่อยที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในระดับมากและในระดับปานกลาง เป็นจำนวนอย่างละเท่ากัน สำหรับเรื่องที่ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับปานกลาง 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดเตรียม วิธีการสำรวจปัญหา และการประเมินความต้องการของครู-อาจารย์ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 5) เรื่องการจัดเตรียมบุคลากรที่มีความสามารถแท้จริงในการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อเป็นการดำเนินการ (ข้อ 6) เรื่องการจัดเตรียมวัสดุ สื่อ และเครื่องมือเพื่อใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 7) เรื่องการจัดเตรียมงบประมาณสำหรับใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 8) เรื่องการฝึกอบรมวิธีการนิเทศแก่ครู-อาจารย์ภายในโรงเรียนเพื่อให้สามารถนิเทศกันเองได้อย่างถูกต้องและได้ผล (ข้อ 11) และเรื่องการจัดเวลาทำงานของครูให้พอเหมาะสม เพื่อให้ครูทุกคนมีเวลาพอที่จะร่วมมือกันในการนิเทศ (ข้อ 12)

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ทั้ง 3 ขนาด
ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขึ้นวางแผน ตามทัศนะของครูผู้สอน 1

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ขึ้นวางแผน</u>								
1. การทำให้ครู-อาจารย์ ยอมรับว่ามีปัญหาที่ จะต้องร่วมกันแก้ไข	3.34	1.04	3.68	0.78	3.44	0.86	3.47	0.87
2. การสำรวจสภาพปัญหา การเรียนการสอนของ ครู-นักเรียนและความ ต้องการการนิเทศภายใน อย่างทั่วถึง เพื่อเป็น ข้อมูลในการวางแผน	3.28	0.75	3.52	0.88	3.40	0.92	3.41	0.90
3. การวิเคราะห์เพื่อจัด ลำดับความสำคัญของ ปัญหาและความต้องการ ในการดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	3.00	0.84	3.47	0.82	3.24	0.90	3.25	0.80

ตาราง 14 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. การทำให้ทุกฝ่ายยินดีที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ตามข้อมูลและความต้องการที่สำรวจได้	3.21	0.73	3.47	0.88	3.42	0.88	3.41	0.80
5. การจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในแง่ปฏิบัติ	3.07	0.65	3.39	0.91	3.35	0.87	3.46	0.87

ตาราง 14 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. การเลือกกิจกรรมการ นิเทศแต่ละชนิดมาใช้ ได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์แก่ครู ผู้รับการนิเทศ ในแต่ละ ครั้งได้อย่างแท้จริง	3.10	0.82	3.27	0.83	3.28	0.91	3.26	0.80
7. การแต่งตั้งคณะกรรมการ การนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อวางแผนทางและ รับผิดชอบการดำเนิน งานนิเทศภายใน โรงเรียนได้อย่าง เหมาะสม	3.10	0.86	3.50	0.82	3.49	0.87	3.46	0.86

ตาราง 14 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
8. การจัดประชุมครู เพื่อร่วมกันกำหนด พฤติกรรมการสอนที่ดี และมีประโยชน์ต่อการ เรียนรู้ของเด็ก	3.52	0.74	3.68	0.90	3.58	0.94	3.56	0.91
9. การกำหนดหน้าที่ และ สายงานการนิเทศ ภายในโรงเรียน	3.17	0.85	3.48	0.95	3.60	0.94	3.54	0.91
10. การมอบหมายงานการ นิเทศภายในโรงเรียน ให้แก่บุคคล แต่ละฝ่าย ได้อย่างเหมาะสม	3.21	0.82	3.47	0.78	3.56	0.93	3.51	0.91
11. การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน นิเทศเป็นรายปี รายภาค รายเดือน รายสัปดาห์ ไว้อย่างชัดเจน	2.96	0.83	3.52	1.11	3.68	1.01	3.58	1.00

ตาราง 14 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
12.การจัดทำสื่อ เครื่องมือ นิเทศ ไว้สำหรับการ ดำเนินการนิเทศให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และกิจกรรมการนิเทศ ตามโครงการที่กำหนด	2.69	0.93	3.27	0.91	3.39	0.94	3.30	0.90
13.การวางแผนทางการ ประเมินผลการนิเทศ แต่ละโครงการ	3.03	0.82	3.32	0.97	3.45	0.86	3.39	0.80
14.การกำหนดบุคคลเข้า ร่วมงานนิเทศในแต่ละ โครงการไว้อย่าง เหมาะสม	3.07	0.88	3.47	0.82	3.50	0.93	3.45	0.90
15.การกำหนดวัน เวลา สำหรับการดำเนินการ นิเทศแต่ละโครงการ ไว้อย่างเหมาะสม	2.90	0.77	3.37	0.85	3.46	0.97	3.39	0.95

ตาราง 14 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
16.การกำหนดค่าใช้จ่ายใน การดำเนินโครงการ ต่าง ๆ ไว้อย่างถูกต้อง	2.69	0.76	2.97	0.92	3.08	0.99	3.02	0.96
17.การจัดหางบประมาณ ใช้จ่ายในการจัด กิจกรรมการนิเทศ ชนิดต่าง ๆ	2.62	0.90	2.89	1.01	3.00	0.94	2.95	0.96
รวม	3.06	0.85	3.40	0.91	3.42	0.94	3.38	0.93

จากตาราง 14 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของฝ่ายครูผู้สอนแล้ว พบว่า

สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ รวมทั้งหมดทุกขนาด ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ขึ้นวางแผน โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดประชุมครู เพื่อร่วมกันกำหนดพฤติกรรมการสอนที่ดีและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก (ข้อ 8) เรื่องการกำหนดหน้าที่และสายงานการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 9) เรื่องการมอบหมายงานการนิเทศภายในโรงเรียนให้แก่บุคคลแต่ละฝ่ายได้อย่างเหมาะสม (ข้อ 10) และเรื่องการจัดปฏิทินปฏิบัติงานนิเทศเป็นรายปี รายภาค รายเดือน รายสัปดาห์ไว้อย่างชัดเจน (ข้อ 11) ที่ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ในโรงเรียนขนาดเล็ก ครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในขึ้นวางแผน โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดประชุมครู เพื่อร่วมกันกำหนดพฤติกรรมการสอนที่ดีและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก (ข้อ 8) ที่ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ในโรงเรียนขนาดกลาง ครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในขึ้นวางแผน โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการทำให้ครู - อาจารย์ยอมรับว่า มีปัญหาที่จำเป็นต้องร่วมมือกันแก้ไข (ข้อ 1) การสำรวจสภาพปัญหาของการเรียนการสอนของครู-นักเรียน และความต้องการการนิเทศภายในอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน (ข้อ 2) เรื่องการจัดเตรียมประชุมครู เพื่อร่วมกันกำหนดพฤติกรรมการสอนที่ดีและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ของเด็ก (ข้อ 8) และเรื่องการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานนิเทศเป็นรายปี รายภาค รายเดือน รายสัปดาห์ไว้อย่างชัดเจน (ข้อ 11) ที่ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ส่วนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพใน
 ขั้ววางแผน โดยสรุปดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายชื่อ
 ย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดประชุมครูเพื่อร่วมกันกำหนด
 พฤติกรรมการสอนที่ดีและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก (ข้อ 8) เรื่องการกำหนดหน้าที่
 และสายงานการนิเทศภายในโรงเรียน (ข้อ 9) เรื่องการมอบหมายงานการนิเทศใน
 โรงเรียนให้แก่บุคคลแต่ละฝ่ายได้อย่างเหมาะสม (ข้อ 10) และเรื่องการจัดทำปฏิทิน รายปี
 รายภาค รายเดือน รายสัปดาห์อย่างชัดเจน (ข้อ 11) ที่ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมี
 สมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ทั้ง 3 ขนาด
ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ชั้นปฏิบัติงาน ตามทัศนะของครูผู้สอน

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ชั้นปฏิบัติการ</u>								
1. การติดตามดูแลให้การ นิเทศภายในโรงเรียน ดำเนินไปได้ตามลำดับ ขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผน	3.24	0.69	3.40	0.78	3.46	0.94	3.43	0.89
2. การประสานความร่วมมือ เพื่อให้การปฏิบัติงาน นิเทศดำเนินไปได้ตาม ปฏิทินปฏิบัติงานที่ กำหนดไว้	3.07	0.75	3.43	0.76	3.49	0.89	3.44	0.86
3. การสร้างขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานให้เกิด แก่บุคลากรทุกฝ่าย	3.45	0.78	3.63	0.89	3.45	0.98	3.48	0.95

ตาราง 15 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. การจัดให้มีการสังเกต การสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการสอน ตามความต้องการของ ครูแต่ละคนอย่างได้ผล	3.10	0.87	3.43	0.80	3.45	0.97	3.41	0.93
5. การสนับสนุนให้ใช้ เครื่องมือบันทึก พฤติกรรมการสอน เพื่อ ประโยชน์ในการให้คำ ปรึกษาแก่ครูอย่างได้ผล	3.07	0.92	3.47	0.82	3.42	0.91	3.40	0.90
6. การใช้กระบวนการกลุ่ม ในการดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	2.86	0.76	3.92	0.80	3.30	0.91	3.26	0.89
7. การส่งเสริมความ สัมพันธ์อันดีระหว่าง เพื่อนครู เพื่อช่วยให้งาน บรรลุผลสำเร็จ	3.45	0.78	3.79	0.99	3.57	0.90	3.60	0.91

ตาราง 15 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
8. การจัดให้มีการประชุม สัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและ ประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานนิเทศภายใน โรงเรียนร่วมกับ	3.07	0.84	3.31	0.80	3.27	0.93	3.29	0.90
9. การจัดเชิญวิทยากร มาให้ความรู้เป็นครั้ง เป็นครั้งเป็นคราวตาม ความจำเป็นและความ ต้องการของผู้รับการ นิเทศ	2.48	0.99	2.68	0.97	2.83	1.07	2.77	1.50
10. การส่งเสริมให้ครูผู้สอน ใช้สื่อการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับบทเรียน	3.48	0.74	3.61	0.84	3.61	0.88	3.60	0.86

ตาราง 15 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
11. การปฏิบัติการนิเทศโดย มุ่งให้ครูเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการสอนไปใน ทางที่ดีมีประโยชน์แก่ นักเรียนมากขึ้น	3.17	0.66	3.60	0.86	3.59	0.87	3.55	0.85
12. การจัดบริการสื่อ การเรียนการสอนให้แก่ ครูผู้สอนได้ใช้ตามความ ต้องการของครู	3.21	0.77	3.53	0.76	3.51	0.97	3.48	0.92
13. การใช้เทคนิคการนิเทศ ให้เหมาะสมกับผู้รับการ นิเทศแต่ละคนและ/หรือ แต่ละกลุ่มผู้รับการนิเทศ	3.00	0.84	3.27	0.77	3.30	0.94	3.27	0.90

ตาราง 15 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
14.การจัดกิจกรรมการ นิเทศอย่างหลากหลาย (เช่น จัดหาหนังสือ ตำราวิชาชีพครูมาให้ อ่าน พาไปศึกษาดูงาน นอกสถานที่ การเชิญ วิทยากรมาบรรยาย ฯลฯ เพื่อให้ครูพัฒนาความรู้ ความสามารถในวิชาชีพ	2.90	0.82	3.32	0.76	3.17	1.02	3.17	0.96
15.การจัดบรรยากาศ การดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียนเพื่อ ให้ทุกฝ่ายทำงานได้ สะดวกและสบายใจ	3.10	0.67	3.44	0.78	3.33	0.91	3.32	0.87
16.การใช้เทคนิคให้คำปรึกษา เพื่อช่วยแก้ปัญหาและพัฒนา การสอนแก่ครู	3.28	0.75	3.45	0.88	3.32	0.89	3.34	0.88

ตาราง 15 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
17.การส่งเสริมให้ครูจัด ประชุมนิเทศ เพื่อให้ ข้อมูลย้อนกลับระหว่าง กันและกันอย่างได้ผล	3.07	0.65	3.21	0.89	3.15	0.95	3.15	0.91
18.การพัฒนาการนิเทศ ภายในโรงเรียนที่ส่งผล ให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผล ทางการเรียนสูงขึ้นเป็น ลำดับ	3.28	0.70	3.47	0.86	3.39	0.86	3.40	0.85
19.การนิเทศที่ส่งผลให้ นักเรียนมีบุคลิกภาพ ดีขึ้น (เชื่อมั่นใน ตนเอง คิดเป็น ทำเป็น รับผิดชอบ ตนเองได้)	3.31	0.60	3.39	0.89	3.42	0.91	3.40	0.86

ตาราง 15 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
20.การนิเทศเพื่อให้ครู สามารถจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้ อย่างหลากหลาย	3.28	0.88	3.48	0.78	3.47	0.84	3.45	0.83
21.การสนับสนุนให้ครูพัฒนา ทักษะการสอนที่มีผลดีต่อ การเรียนรู้ของเด็ก นักเรียน (เช่น ทักษะ การเสริมแรง ทักษะ ในการใช้คำถามที่มีคุณค่า ทักษะสนับสนุนเด็กทำงาน กลุ่ม)	3.38	0.82	3.61	0.82	3.57	0.82	3.56	0.82

ตาราง 15 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
22.การพัฒนาครู-อาจารย์ให้ เป็นผู้นำวิชาความรู้ เกี่ยวกับการเป็นครูมาใช้ ในการปฏิบัติการสอน และ พยายามพัฒนาตนเอง ให้ ก้าวหน้าในวิชาชีพครูอยู่ เสมอ	3.45	0.63	3.63	0.77	3.62	0.58	3.60	0.82
รวม	3.17	0.80	3.43	0.85	3.40	0.93	3.39	0.91

จากตาราง 15 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของครูผู้สอนแล้ว พบว่า
 สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดสมุทรปราการ รวมทั้งหมดทุกขนาด ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
 ขึ้นปฏิบัติการ โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพเกือบทุกเรื่องในรายชื่อย่อย
 อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 5 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่าง
 เพื่อนครูเพื่อช่วยให้งานบรรลุผลสำเร็จ (ข้อ 7) เรื่องการส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้สื่อสาร
 การเรียนการสอนให้พอเหมาะสมกับบทเรียน (ข้อ 10) เรื่องการปฏิบัติการนิเทศโดยมุ่งให้มี
 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดีมีประโยชน์แก่นักเรียน (ข้อ 11) เรื่องการ
 สนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะการสอนที่มีผลดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (เช่น ทักษะเสริมแรงทักษะ
 ในการใช้คำถามที่มีคุณค่า ทักษะสนับสนุนเด็กทำงานกลุ่ม) (ข้อ 21) และเรื่องการพัฒนาครู-
 อาจารย์ให้เป็นผู้นำวิชาความรู้เกี่ยวกับการเป็นครูมาใช้ในการปฏิบัติการสอนและพยายามพัฒนา
 ตนเองให้ก้าวหน้าในวิชาชีพครูอยู่เสมอ (ข้อ 22) ที่ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมี
 สมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ในโรงเรียนขนาดเล็ก ครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในขั้นดังกล่าว
 โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายชื่อย่อยอยู่ในระดับ
 ปานกลาง ยกเว้นเพียง 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราว
 ตามความจำเป็นและตามความต้องการของผู้รับการนิเทศ (ข้อ 9) ที่ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหาร
 โรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ในโรงเรียนขนาดกลาง ครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการ
 นิเทศดังกล่าว โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพเกือบทุกเรื่องในรายชื่อย่อย
 อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 8 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน
 ให้แก่บุคลากรทุกฝ่าย (ข้อ 3) เรื่องการใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการนิเทศภายใน
 โรงเรียน (ข้อ 6) เรื่องการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนครูเพื่อช่วยให้งานบรรลุ
 ผลสำเร็จ (ข้อ 7) เรื่องการส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้สื่อการเรียนให้เหมาะสมกับบทเรียน
 (ข้อ 10) เรื่องการปฏิบัติการนิเทศโดยมุ่งให้ครูเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดี

มีประโยชน์แก่นักเรียนมากขึ้น (ข้อ 11) เรื่องการจัดบริการสื่อการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอนไปในทางที่ดีมีประโยชน์แก่นักเรียนมากขึ้น (ข้อ 12) เรื่องการสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน (เช่น ทักษะการเสริมแรงทักษะในการที่ใช้คำถามที่มีคุณค่า ทักษะการสนับสนุนเด็กทำงานกลุ่ม) (ข้อ 21) และเรื่องการพัฒนาครู-อาจารย์ให้เป็นผู้นำวิชาความรู้เกี่ยวกับการเป็นครูมาใช้ในการปฏิบัติการสอน และพยายามพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในวิชาชีพครูอยู่เสมอ (ข้อ 22) ที่ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ส่วนในโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า ครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการนิเทศ ขึ้นดังกล่าว โดยสรุป อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อย อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น 6 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนครู เพื่อช่วยให้งานบรรลุผลสำเร็จ (ข้อ 7) การส่งเสริมให้ครูผู้สอน ใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน (ข้อ 10) การปฏิบัติการนิเทศโดยมุ่งให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดีมีประโยชน์แก่นักเรียนมากขึ้น (ข้อ 11) การบริการสื่อการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอนตามความต้องการ (ข้อ 12) การสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก (ข้อ 21) และการพัฒนาครู-อาจารย์ให้เป็นผู้นำวิชาความรู้เกี่ยวกับการเป็นครูมาใช้ในการปฏิบัติการสอน และพยายามพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในวิชาชีพครูอยู่เสมอ (ข้อ 22) ที่ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ทั้ง 3 ขนาด ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ชั้นประถมศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน

การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ชั้นประถมศึกษา</u>								
1. การแต่งตั้งคณะกรรมการที่เหมาะสมเพื่อติดตามประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน	3.10	0.77	3.39	0.82	3.41	0.88	3.38	0.86
2. การจัดให้บุคลากรภายในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างทั่วถึง	3.30	0.91	3.45	0.76	3.38	0.92	3.36	0.90
3. การเลือกใช้เครื่องมือประเมินโครงการนิเทศต่าง ๆ ภายในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม	3.07	0.92	3.40	0.78	3.30	0.90	3.30	0.88

ตาราง 16 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. การช่วยให้ทุกฝ่ายสรุป ผลการประเมิน โครงการและปัญหา อุปสรรคในการดำเนิน การนิเทศไว้อย่างถูกต้อง ตามความเป็นจริง	3.10	0.77	3.29	0.80	3.38	0.92	3.34	0.89
5. การสนับสนุนให้ครูนำผล การประเมินมาใช้ในการ การปรับปรุงพัฒนาการ ดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน	3.17	0.80	3.42	0.82	3.48	0.93	3.44	0.80

ตาราง 16 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. การจัดให้มีการทำ รายงานผล การดำเนิน งานนิเทศภายใน โรงเรียนเป็นระยะ และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้ทราบ อย่าง ต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน	2.93	0.84	3.23	0.82	2.36	0.95	3.30	0.92
7. การจัดให้มีการประเมิน ความก้าวหน้าในการ สอนของครูที่เกิดจาก การนิเทศ	3.10	0.86	3.24	0.82	3.31	0.93	2.28	0.80
8. การประเมินผลการเรียน การสอนของนักเรียนอัน เป็นผลจากการนิเทศ	3.34	0.85	3.56	0.86	3.44	0.94	3.45	0.91

ตาราง 16 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
9. การประเมินประโยชน์ ของหลักสูตรที่มีต่อ นักเรียน (อันเป็นผลจาก การนิเทศ)	3.28	0.84	3.24	0.84	3.29	0.93	3.28	0.91
10. การประเมินความ เพียงพอของการนิเทศ ตามความต้องการของ ครู	3.10	0.94	3.23	0.80	3.22	0.96	3.21	0.93
11. การประเมินประโยชน์ ของการนิเทศที่ครูได้รับ	3.21	0.90	3.37	0.83	3.31	0.93	3.31	0.91
12. การประเมินความร่วมมือ ของครูที่มีต่อการนิเทศ	3.17	0.89	3.35	0.94	3.40	0.91	3.37	0.91

ตาราง 16 (ต่อ)

การจัดดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน							
	ขนาดเล็ก (N = 29)		ขนาดกลาง (N = 62)		ขนาดใหญ่ (N = 234)		รวมทุกขนาด (N = 325)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
13.การประเมินพฤติกรรม ของนักเรียน (อันเป็น ผลจากการนิเทศภายใน โรงเรียน) ว่ามีการ เปลี่ยนแปลงไปในทาง ที่ดีขึ้น (คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาคือ ให้ดีขึ้น ตามลำดับ)	3.21	0.77	3.39	0.96	3.38	0.93	3.37	0.93
14.การส่งเสริมให้ครู ประเมินการสอนของ ตนเองอยู่เสมอ	3.34	0.72	3.47	1.04	3.58	0.89	3.54	0.90
รวม	3.16	0.84	3.37	0.85	3.37	0.92	3.35	0.90

จากตาราง 16 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของครูผู้สอนแล้ว พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการรวมทั้งหมดทุกขนาด มีสมรรถภาพในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ขึ้นประเมินผล โดยสรุปอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการส่งเสริมให้ครูประเมินผลการสอนของตนเองเสมอ (ข้อ 14) ที่ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพ อยู่ในระดับมาก

สำหรับในโรงเรียนขนาดเล็ก ครูผู้สอน มีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการนิเทศชั้นดังกล่าว โดยสรุปรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง

ในโรงเรียนขนาดกลาง ครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียน มีสมรรถภาพในการนิเทศชั้นดังกล่าว โดยสรุปและในทุกเรื่องตามรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียนอันเนื่องมาจาก ผลการนิเทศ (ข้อ 8) ที่ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก

ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียน มีสมรรถภาพในการนิเทศชั้นดังกล่าว โดยสรุป อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีสมรรถภาพในเกือบทุกเรื่องในรายข้อย่อยอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 1 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการส่งเสริมให้ครูประเมินการสอนของตนเองอยู่เสมอ (ข้อ 14) ครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพ อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2

เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงาน
การศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนที่มีขนาด
แตกต่างกัน 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

ตาราง 17 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ในการจัด
ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ตามทัศนะผู้บริหาร					
ระหว่างกลุ่ม	2	6.94	3.47	10.05	.0001**
ภายในกลุ่ม	155	53.52	.35		
ทั้งหมด	157	60.46			

จากตาราง 17 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนแล้ว พบว่า ผู้บริหาร
โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการ
นิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อวิเคราะห์
ความแตกต่างในสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน แต่ละขนาดเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ
Newman Keule ปรากฏได้ผลตามตาราง 18 ดังต่อไปนี้

ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน แต่ละขนาด เป็นรายคู่ ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก 3.12	-		
ขนาดกลาง 3.35	.23	-	
ขนาดใหญ่ 3.70	.58*	.35*	

จากตาราง 18 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มากับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีสมรรถภาพ ในการจัดดำเนินการนิเทศไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการจัด
 ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนตามทัศนะของครู
 ผู้สอน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ตามทัศนะครูผู้สอน					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.96	0.98	2.08	.1269
ภายในกลุ่ม	322	151.57	.47		
ทั้งหมด	324	153.53			

จากตาราง 19 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของครูผู้สอนแล้ว พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน
 ทั้ง 3 ขนาด มีสมรรถภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการจัด
 ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนตามทัศนะของ
 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ตามทัศนะกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด					
ระหว่างกลุ่ม	2	5.79	2.90	6.57	.0015**
ภายในกลุ่ม	480	211.65	.44		
ทั้งหมด	482	217.44			

จากตาราง 20 เมื่อพิจารณาตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า ผู้บริหาร
 โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสมรรถภาพในการจัด
 ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อ
 วิเคราะห์ความแตกต่างในสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน แต่ละขนาดเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ
 Newman Keule ปรากฏตามตาราง 21 ดังต่อไปนี้

ตาราง 21 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ในการจัด
 ค่าเนิการนิเทศภายในโรงเรียน แต่ละขนาดเป็นรายคู่ ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ขนาดเล็ก 3.13	-		
ขนาดกลาง 3.39	.26*	-	
ขนาดใหญ่ 3.50	.37*	.11	-

จากตาราง 21 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทัศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่
 กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก
 มีสมรรถภาพในการจัดค่าเนิการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีสมรรถภาพในการจัดค่าเนิการ
 นิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 165 คน และครูผู้สอน 341 คน รวม 506 คน ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมานี้ ได้มาจากกลุ่มประชากร โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดให้เลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ชั้น คือ ชั้นเตรียมการ ชั้นวางแผน ชั้นปฏิบัติการ และชั้นประเมินผล แบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 506 ฉบับ ได้รับคืนมา 483 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.45

การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้ใช้วิธีการทางสถิติ คำนวณหาค่าต่าง ๆ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม Statistical Package for Social Science (SPSS) ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย รายข้อและค่าเฉลี่ยรวม ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ เบสท์ (Best) ที่กำหนดไว้ 5 ระดับ คือน้อยที่สุด ค่อนข้างน้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด เพื่อให้รู้ว่า สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับใด

2. เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้สูตร F - test เมื่อ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธี Newman Keuls Method

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนโดยสรุป และในแต่ละขั้นทั้ง 4 ขั้นได้แก่ขั้นเตรียมการ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ และขั้นประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศ

ภายในโรงเรียนโดยสรุปและในแต่ละชั้นทั้ง 4 ชั้น อยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนโดยสรุป และในแต่ละชั้นทั้ง 4 ชั้นอยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อพิจารณาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ขนาดได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน พบว่า

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนทุกชั้น ทั้ง 4 ชั้น อยู่ในระดับปานกลางโดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสมรรถภาพในทุกชั้นใกล้เคียงระดับมาก และสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีสมรรถภาพทุกชั้นสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนทุกชั้น ทั้ง 4 ชั้น อยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกชั้นทั้ง 4 ชั้น

กลุ่มครูผู้สอน มีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาด ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ต่างมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนทุกชั้นทั้ง 4 ชั้น อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกันทั้งหมด

3. เมื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน พบว่า

ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่กับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ส่วนในทัศนะของครูผู้สอน ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด 3 ขนาด มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ซึ่งได้ผลการศึกษาตามที่สรุปไว้แล้วนั้น มีเรื่องและประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ควรนำมาวิเคราะห์และอภิปรายดังต่อไปนี้

1.1 จากการวิเคราะห์ทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยสรุปรวมทุกชั้นตอน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนทุกชั้น ได้แก่ ชั้นเตรียมการ ชั้นวางแผน ชั้นปฏิบัติการ และชั้นประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถ้าพิจารณาคุณค่าเฉลี่ยแสดงสมรรถภาพของการนิเทศแต่ละชั้น จะพบว่า เป็นค่าเฉลี่ยที่ค่อนข้างสูง เกือบจะถึงระดับมากแสดงว่าการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการมีการพัฒนามาได้ค่อนข้างมากแล้ว การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาเช่นนี้คงจะเป็นเพราะว่าปัจจุบันนี้การนิเทศภายในโรงเรียนได้รับความสนใจเร่งรัดพัฒนาให้มีการปฏิบัติจริงมากขึ้น ดังจะเห็นได้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้การสนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างจริงจัง โดยจัดให้มีการประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนเป็นระยะเกือบทุกปี จัดรูปแบบนิเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนต่าง ๆ ได้นำไปใช้ มีการสร้างเครื่องมือการนิเทศ ตลอดจนมีการติดตามผลการดำเนินการนิเทศของโรงเรียนต่าง ๆ มาโดยตลอด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา โดยสำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติได้เล็งเห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะได้ผลดีนั้น จะต้องพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นผู้นำคนสำคัญ ให้ความรู้ความสามารถในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 2 - 3) สำหรับจังหวัดสมุทรปราการก็ได้จัดให้มีการประชุมอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนเป็นประจำ ในเกือบทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัมมนาจะมีการเสนอแนะให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปใช้เป็นแนวทางในการติดตามผลการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา จากความพยายามของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ที่จะพัฒนาการปฏิบัติการสอนและงานต่าง ๆ ให้ก้าวหน้าดังกล่าว มีผลทำให้ผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ ได้รับความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการนิเทศภายในโรงเรียนเพิ่มขึ้นตลอดมาเป็นอย่างดี เนื่องจากจังหวัดสมุทรปราการเป็นจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่เป็นจำนวนมากประชากรที่อาศัยอยู่อย่างหนาแน่นในจังหวัดนี้ส่วนใหญ่ก็เป็นผู้นิเทศทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี จึงทำให้การนิเทศเพื่อพัฒนางานในโรงเรียนได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการไปได้ด้วยดี ประกอบกับจังหวัดสมุทรปราการอยู่ใกล้เขตชานเมืองหลวง ซึ่งเป็นศูนย์กลางการศึกษาจึงเป็นโอกาสให้ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติมได้ไม่ยากนักทำให้สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนพัฒนาเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ซึ่งน่าจะหวังได้ว่าสมรรถภาพในการจัดนิเทศภายในโรงเรียนที่มีอยู่ในระดับปานกลางในขณะนี้ ในอนาคตคงจะก้าวหน้าไปสู่ระดับที่สูงขึ้น หากทุกฝ่ายให้ความร่วมมือกันต่อไป

1.2 การที่ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาทุกชั้น ได้แก่ ชั้นเตรียมการ ชั้นวางแผน ชั้นปฏิบัติการ และชั้นประเมินผล มากกว่าสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีค่าเฉลี่ยเกือบถึงระดับมาก การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้คงจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้เคยผ่านงานการบริหารและการนิเทศงานโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กมาแล้ว เป็นระยะเวลานานทำให้เป็นผู้มีประสบการณ์และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ในโรงเรียนทุกขนาดได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารโรงเรียนขนาดนี้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งในการ

บริหารงานเป็นระยะเวลายาวนานก่อนที่จะได้เป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้น ส่วนมากจะเคย
 ได้รับความศึกษาอบรมเกี่ยวกับการพัฒนา การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียนหลาย ๆ ครั้ง
 มาแล้วดังจะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการ
 ประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เห็นความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง ก็ได้เริ่ม
 ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการพัฒนาด้านสื่อสาร เทคโนโลยี โดยจัดให้มีการประชุมอบรม
 สัมมนาและได้มีโอกาสไปดูงานทั้งในประเทศ และต่างประเทศกันเป็นจำนวนมาก ตลอดจนได้ไป
 ศึกษาต่อในระดับสูง เพื่อให้สามารถรับผิดชอบงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ให้ทันกับการขยายตัว
 ทางสังคมและเศรษฐกิจ ในด้านการบริหาร และการนิเทศ ได้เน้นให้มีการปฏิบัติควบคู่กันไป
 ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบกับปี พ.ศ. 2530 สำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ ได้สร้างเครื่องมือกำกับติดตามการประเมินผลการบริหารโรงเรียน
 โดยเน้นกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อนำไปปฏิบัติในการจัดดำเนินการนิเทศภายใน
 โรงเรียน ของตนเองให้ได้ผลดียิ่งขึ้น และได้มีการอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับก่อน
 เข้าสู่ตำแหน่ง ซึ่งในหลักสูตรได้กำหนดให้มีการอบรมเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
 ไว้ด้วยทุกครั้ง เนื่องจากถือว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่ขาดเสียมิได้ นอกจากนี้สำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังได้วางแผนปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน
 ประถมศึกษาอย่างมีระบบให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปปฏิบัติในโรงเรียนโดยเน้นย้ำให้ผู้บริหาร
 โรงเรียนเห็นความสำคัญเรื่องนี้ และให้เอาใจใส่ในการดำเนินการนิเทศภายในเพิ่มขึ้นมากกว่า
 เดิม นอกจากนี้กรมวิชาการ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังได้มีการ
 ติดตามประเมินผลการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดของตนอยู่ตลอดเวลา จากการที่
 กระทรวงศึกษาธิการได้มุ่งติดตามและพัฒนางานนิเทศภายในของโรงเรียนต่าง ๆ มาเป็นเวลา
 หลายปี โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งผู้บริหารเคยเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและขนาด
 กลางมาก่อน ซึ่งจะต้องเป็นผู้เคยได้รับการอบรมที่กระทรวงศึกษาธิการจัดขึ้นมาแล้วตลอดเวลา
 เป็นจำนวนหลาย ๆ ครั้ง ตลอดจนการพัฒนางานนิเทศด้วยรูปแบบอื่น ๆ ของกรมต่าง ๆ ในสังกัด
 กระทรวงศึกษาธิการ ทำให้ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องเร่งรัดพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความ
 สามารถในการนิเทศภายในโรงเรียนมาตลอดเวลาของการเป็นผู้บริหารในช่วงตั้งแต่ พ.ศ. 2529

เป็นต้นมา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถภาพในการจัดการนิเทศภายใน โรงเรียนค่อนข้างมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็กซึ่งเข้ามารับตำแหน่ง การบริหารเป็นเวลาไม่นานนัก นอกจากนี้สภาพของโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งส่วนมากตั้งอยู่ในเมือง ที่มีความเจริญทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมค่อนข้างมาก ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของ โรงเรียนรวมถึงการนิเทศมีความคล่องตัว และประสบผลสำเร็จได้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งส่วนมากตั้งอยู่ในชนบทที่ห่างไกลความเจริญ ประกอบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มักจะได้รับงบประมาณค่อนข้างมาก และได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน จากชุมชนซึ่งมีฐานะทาง เศรษฐกิจค่อนข้างดีทำให้การดำเนินการนิเทศเป็นไปได้อย่างดี ในด้านบุคลากรส่วนใหญ่ของ โรงเรียนขนาดนี้ ก็มักจะมีจำนวนอัตรากำลังครูค่อนข้างจะครบตามระบบสายงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ ในโรงเรียน เช่น สายการปฏิบัติการสอน สายสนับสนุนการสอน สายงานบริการ และสายงาน ธุรการ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะมีจำนวนเพียงพอแล้ว ครูโรงเรียนใหญ่มักจะมีคุณภาพสูงกว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากได้มีโอกาสได้รับการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ใน ตัวเมืองโดยทั่วไป มักจะมีความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการศึกษาการสื่อสาร การคมนาคม ทำให้บุคลากรโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งพักอาศัยอยู่ในตัวเมืองมีโอกาสดูหังรายการ เกี่ยวกับการศึกษาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่จัดขึ้นทางวิทยุและโทรทัศน์ ได้มากกว่า นอกจากนี้ การที่โรงเรียนมีงบประมาณค่อนข้างเพียงพอนี้ทำให้โรงเรียนสามารถจัดหาซื้อตำรา เอกสาร และสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ มาพัฒนาการสอน และงานต่าง ๆ ของโรงเรียนได้มาก ทำให้โรงเรียนขนาดใหญ่มีการพัฒนาการเรียนการสอน โดยทดลองรูปแบบการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้ก้าวหน้าทันความเจริญของโลกปัจจุบันได้มากกว่า

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายครูผู้สอน มีทัศนะว่าผู้บริหาร โรงเรียนทุกขนาด ทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนเล็ก มีสมรรถภาพ ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกันทั้งหมด ซึ่งต่างจาก ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนที่เห็นว่า สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาดในการจัดดำเนินการ นิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก การที่ปรากฏเช่นนี้ทำให้เห็นว่าทั้ง 2 ฝ่ายมีทัศนะต่อ สมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนไม่ตรงกันซึ่งมีปัญหา

ว่าสมรรถภาพที่แท้จริงในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยความเป็นจริงนั้นอยู่ในระดับใด การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้คงจะเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ เช่น การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า สมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากนั้น อาจจะเป็นความเห็นที่มีลักษณะเอนเอียงเข้าข้างตนเองหรืออาจเป็นเพราะว่าฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนมีขอบข่ายการปฏิบัติงานที่กว้างขวางมีหน้าที่ที่จะต้องคอยดูแลรับผิดชอบจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนครอบคลุมงานทุกชั้นทุกระดับและยังมีหน้าที่ต้องศึกษาเพื่อพัฒนางานให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ทำให้รู้สึกว่าตัวผู้บริหารเองมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา ส่วนครูผู้สอนนั้นมีขอบข่ายในการปฏิบัติงานอยู่ในขอบเขตจำกัดเฉพาะในชั้นในระดับชั้น หรือสาขาวิชาที่ตนรับผิดชอบเท่านั้น ไม่ค่อยมีโอกาสดูแลทั่วถึงถึงลักษณะการดำเนินการนิเทศทั่วไปของโรงเรียน จึงไม่ทราบรายละเอียด การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนมากนัก ในสภาพเช่นนี้ถ้าหากโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การนิเทศเป็นที่รับทราบกันอย่างทั่วถึง เป็นระยะ ๆ แล้วก็จะย่อมจะทำให้ฝ่ายครูผู้สอน ไม่ทราบความก้าวหน้าหรือความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของการนิเทศเท่าที่ควรซึ่งย่อมหมายถึงทำให้ขาดความรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่องานนิเทศภายในโรงเรียนอีกด้วย คงจะด้วยสาเหตุดังกล่าวที่ทำให้ทัศนะของครูผู้สอนแตกต่างไปจากทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างฝ่ายครูผู้สอนเมื่ออยู่เป็นจำนวนมากกว่าฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนอยู่มาก และเป็นฝ่ายรับผลงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยตรงจึงสมควรที่จะต้องให้ความสำคัญต่อทัศนะของฝ่ายครูผู้สอนเป็นอย่างมากด้วย อนึ่งจากผลสรุปของการวิจัยนี้ ก็ปรากฏว่าสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาด แม้จะอยู่ในระดับปานกลางแต่ก็มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูงเกือบถึงระดับมากอยู่แล้ว โดยค่าเฉลี่ยทัศนะของกลุ่มตัวอย่างฝ่ายครูผู้สอนกับของฝ่ายผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกันมากนัก

4. จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนน้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ จากผลการวิจัยข้อนี้หากพิจารณาถึงสมรรถภาพในเรื่องต่าง ๆ ของแต่ละขั้นตอนของการนิเทศภายในโรงเรียน ก็จะพบว่ามีย่อยหลายเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ

ค่อนข้างต่ำ เช่น ในขั้นเตรียมการ จะพบว่าสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนจะยังค่อนข้างน้อย ในเรื่องการจัดเตรียมงบประมาณสำหรับใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เรื่องการฝึกอบรมวิธีการนิเทศแก่ครู - อาจารย์ ภายในโรงเรียนเพื่อให้สามารถนิเทศระหว่างกันเองได้อย่างถูกต้องและได้ผล เรื่องการจัดเวลาทำงานของครูให้พอเหมาะสมเพื่อให้ทุกคนมีเวลาพอที่จะร่วมมือกันในการนิเทศ เรื่องการจัดเตรียมวัสดุ สื่อ และเครื่องมือ เพื่อใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน เรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อรับผิดชอบดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับขั้นวางแผนก็ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพค่อนข้างน้อยอยู่หลายเรื่องเช่นเดียวกันได้แก่เรื่องการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ไว้อย่างถูกต้อง เรื่องการจัดทำสื่อเครื่องมือนิเทศ ไว้สำหรับดำเนินการนิเทศให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและกิจกรรมการนิเทศตามโครงการที่กำหนด เรื่องการกำหนดวัน เวลา สำหรับดำเนินการนิเทศแต่ละโครงการไว้อย่างเหมาะสม เรื่องการจัดทางงบประมาณใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ ส่วนในขั้นปฏิบัติการ พบว่าสมรรถภาพผู้บริหารยังมีน้อยในเรื่องการจัดเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราวตามความจำเป็นและความต้องการของผู้รับการนิเทศ เรื่องการจัดกิจกรรมการนิเทศอย่างหลากหลาย (เช่น จัดหาหนังสือ ตำราวิชาชีพครูมาให้อ่าน พาไปดูงานนอกสถานที่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย ฯลฯ) เพื่อให้ครูพัฒนาความรู้ความสามารถในวิชาชีพ เรื่องการติดตามดูแลให้การนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินไปได้ตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้แผน เรื่องการใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เรื่องการจัดให้มีการประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน เรื่องการส่งเสริมให้ครูจัดประชุมนิเทศเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกันและกันอย่างได้ผล และในขั้นสุดท้าย ได้แก่ ขั้นประเมินผล ก็พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในเรื่องต่อไปนี้ค่อนข้างน้อยเช่นเดียวกัน กล่าวคือ เรื่องการจัดให้มีการทบทวนรายงานผล การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นระยะและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน เรื่องการจัดให้มีการประเมินผลความก้าวหน้า ในการสอนของครูที่เกิดจากการนิเทศ เรื่องการประเมินความเพียงพอของการนิเทศตามความต้องการของครู จากผล การวิจัยที่พบว่า สมรรถภาพในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในระดับ

ค่อนข้างต่ำกว่าข้ออื่น ๆ อยู่มากนั้น หากพิจารณาจากสภาพของโรงเรียนขนาดเล็กเท่าที่เป็นอยู่จริงจะพบว่ามีเหตุผลหลายประการที่น่าจะเป็นเหตุให้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กนี้มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนน้อยกว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ กล่าวคือผู้บริหารเองในโรงเรียนขนาดเล็กนี้ส่วนมากจะเป็นผู้บริหารที่เพิ่งเข้าสู่ตำแหน่งการบริหารใหม่ยังขาดประสบการณ์ในด้านการบริหารในระดับการศึกษาขาดการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนางานในหน้าที่ ทำให้ความรู้ความสามารถ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญในการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ได้เป็นไปเท่าที่ควร ไม่เหมือนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งส่วนมากคัดมาจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียนรวมทั้งการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างมาก นอกจากนี้การนิเทศงานในโรงเรียนขนาดเล็กนั้นยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่ทำให้การดำเนินงานมีความเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เช่นปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรภายในโรงเรียนที่มีอยู่อย่างจำกัด และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการสอน และงานอื่นไม่ทันเทียมกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ปัญหางบประมาณก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่เป็นอุปสรรคในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กนี้มักจะได้รับงบประมาณค่อนข้างจำกัด และขาดการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นซึ่งส่วนมากคือการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดีอยู่แล้ว นอกจากนี้ด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนประเภทนี้มีขนาดเล็ก และมีจำนวนจำกัดไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมนิเทศได้เท่าที่ควรประกอบกับโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในชนบทที่ห่างไกล ทำให้การติดต่อสื่อสาร และการคมนาคมกับแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เป็นไปได้ยาก อุปสรรคต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจจะทำให้การดำเนินการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ การจะเชิญวิทยากร การนำครูไปศึกษาดูงาน การจัดหนังสือตำราให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเอง จัดเวลาให้ครูประชุมร่วมพัฒนากันเองบ่อย ๆ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการนิเทศอื่น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของครูมักจะประสบอุปสรรคอันเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา ทำให้การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่เกี่ยวกับการนิเทศเต็มไปด้วยปัญหาอุปสรรค จึงเป็นผลให้การพัฒนาสมรรถภาพในด้านการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปด้วยความยากลำบาก

สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนสูงกว่าสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถภาพสูงเกือบถึงขั้นระดับมากแม้กระนั้นก็ตาม หากพิจารณาในรายละเอียดในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละขั้นแล้ว จะพบว่ามีบางเรื่องที่ยังปรากฏว่าสมรรถภาพของโรงเรียน 2 ระดับนี้ยังค่อนข้างต่ำ ควรได้รับการแก้ไข กล่าวคือโรงเรียนขนาดกลางปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียน ยังมีสมรรถภาพในบางเรื่องค่อนข้างต่ำ ได้แก่ เรื่องการจัดเตรียมงบประมาณสำหรับการใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เรื่องการฝึกอบรมวิธีการนิเทศแก่ครู อาจารย์ภายในโรงเรียน เพื่อสามารถนิเทศระหว่างกันเอง ได้อย่างถูกต้องและได้ผล เรื่องการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ไว้อย่างถูกต้อง เรื่องการจัดหางบประมาณใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ เรื่องการจัดเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราวตามความจำเป็น และความต้องการของผู้รับการนิเทศ

ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่ ปรากฏว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่บ้างเล็กน้อย ในเรื่องต่อไปนี้ เรื่องการจัดหางบประมาณใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ เรื่องการจัดเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราวตามความจำเป็นและตามความต้องการของผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นปัญหาเดียวกันกับปัญหาของโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

จากผลการวิจัยที่ทำให้ทราบรายละเอียดของสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนที่ยังเป็นปัญหายังคงกล่าวมานี้ นับว่าเป็นเรื่องผู้บริหารการประถมศึกษาทุกระดับควรให้ความสนใจเพื่อจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางแก้ไขและพัฒนางานการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการให้ก้าวหน้า เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของครูต่อไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กซึ่งพบว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนในขั้นตอนต่าง ๆ อยู่ค่อนข้างมากนั้น เห็นสมควรที่ผู้บริหารการประถมศึกษาในระดับต่าง ๆ ควรจะได้ให้ความสนใจช่วยเหลือแก้ไขปัญหานี้ให้เป็นกรณีพิเศษโดยเร็ว เพื่อยกระดับสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน และการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับ

โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยอาจจะช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณหรือวิธีการแสวงหาผู้สนับสนุนด้านงบประมาณและช่วยเหลือให้โรงเรียนได้มีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการนิเทศไปให้บริการแก่โรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อโรงเรียนจะได้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาวิธีการจัดดำเนินการนิเทศในชั้นต่าง ๆ ทั้ง 4 ชั้น ให้ก้าวหน้าเกิดประโยชน์แก่การปฏิบัติการสอนของครูได้อย่างจริงจังเป็นประโยชน์ต่อการสร้างคุณภาพของนักเรียนให้ได้ผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่องสมรรถภาพของผู้บริหารในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนควรวางแผนในการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และกำหนดงบประมาณในการดำเนินการนิเทศตลอดปีการศึกษาให้ชัดเจน การชี้แจงในการของบประมาณจะต้องมีความน่าเชื่อถือ
2. โรงเรียนควรจัดเวลา และจัดหาหรือจัดเตรียมวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศอย่างแท้จริงมาให้ความรู้แก่ครูเพื่อให้มีความสามารถในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ
3. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ควรจัดสัมมนาปฏิบัติการ เชิญผู้เชี่ยวชาญ ด้านวัสดุ สื่อ เครื่องมือต่าง ๆ มาช่วยให้ความรู้ในด้านการผลิต และแนะนำวิธีการใช้ ตลอดจนเน้นย้ำ และติดตามดูแลการใช้สื่อประกอบการสอนของครูอย่างจริงจัง
4. ผู้บริหารทุกระดับควรติดตามผลการนิเทศและจัดทำรายงานผลการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างจริงจัง
5. โรงเรียนควรประเมินความเพียงพอของกิจกรรมการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นระยะ ๆ และควรประเมินประโยชน์ที่ครู-อาจารย์ได้รับจากกิจกรรมเหล่านั้นด้วย

ข้อเสนอแนะในการทาวิจัยเพิ่มเติม

1. ควรศึกษาสภาพปัญหาในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ให้ได้ทราบอย่างชัดเจน
2. ควรศึกษาวิธีดำเนินการ และความเพียงพอในการจัดกิจกรรม การนิเทศชนิดต่าง ๆ ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ, สำนักงาน. ข้อมูลและสารสนเทศ ปีการศึกษา 2534.

ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ, 2534. (เอกสารลำดับที่ 5/2534.) อัดสำเนา.

_____. คู่มือการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ. 2535. อัดสำเนา.

_____. รายงานคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2533. 2534. (เอกสารลำดับที่ 8/2534.) อัดสำเนา.

_____. เอกสารวิเคราะห์หัตถการการตกชั้น ปีการศึกษา 2533 ฝ่ายวิจัยและประเมินผลการศึกษา. 2534. (เอกสารอันดับที่ 10/2534.) อัดสำเนา.

_____. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2533.

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. หลักการของหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

(ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. กรอบนโยบายกิจกรรมและวงเงิน

งบประมาณกองนโยบายและแผน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2532.

_____. การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2530.

_____. คู่มือนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :

หน่วยศึกษานิเทศก์, 2527.

_____. รายงานการวิจัย กองการวิจัยและการวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2530.

ฉลอง ปิ่นทอง. "การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน," มิตรครู. 9(12) : 14 -

17 ; 15 พฤษภาคม 2527.

ชลอ จันทกรุล. บทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนจังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์

ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

- รัชพงษ์ สุวรรณรักษ์. ความช่วยเหลือที่ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาต้องการจากพื้นที่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. ปรินท์มานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ชาร์รี่ มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, ม.ป.ป.
- _____. สารานุกรมศึกษานิเทศก์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, 2530.
- ชาอุทัย อาจีนสมาจาร. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.
- _____. "ครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษากับการปรับปรุงการเรียนการสอน," สารพัฒนาหลักสูตร. (46) : 6 - 10 ; มกราคม 2529.
- _____. "หลักการและประเมินผลโปรแกรมการนิเทศการศึกษา," สารพัฒนาหลักสูตร. (30) : 42 - 46 ; สิงหาคม - กันยายน 2527.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. หลักการเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- นิพนธ์ ไทยพานิช. การนิเทศแบบคลินิค. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- _____. "การนิเทศภายในโรงเรียนและการนิเทศแบบคลินิค," เอกสารชุดฝึกอบรมภาคบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ท., 2530. อัดสำเนา.
- ประชา สิกขปัญญา. การปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักบริหารโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2523.

- ภิญโญ สาธร. "ผู้นำกับการนิเทศ," วิทยาจารย์. 9(1) : 46 - 47 ; กรกฎาคม - กันยายน 2523.
- มาลี คล้ายชม. ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2531.
- วัชรินทร์ แสงศัพท์. สภาพการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- สัจจ อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.
- _____. การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- สมจิตร อุดม. สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- สมพล ธงศิลา. กระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- สันติ ธรรมบำรุง. หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2526.
- ลีปนันท เกตุทัต. "การปฏิรูปการศึกษา," รายงานของคณะกรรมการวางแผนปฏิรูป การศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518.

สุขุม สวาสดิ์. "บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศการศึกษา," วารสารศึกษาศาสตร์.

10(3) : 16 - 25 ; มิถุนายน - กันยายน 2529.

สุนทร ไคลมี. การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

สุพิชญา อีระกุล กาญจนนา ศรีภาพสินธุ์ และวิจิตร (อีระกุล) วรุตบางกูร. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิสนเศ, 2524.

อรนันท โปธิหน่อทอง. "ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีบทบาทอย่างไร ในการนิเทศภายในโรงเรียนของตนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา," ท้องถิ่น. 27(4) : 69 - 75 ; เมษายน 2530.

อาคม จันทสุนทร. "การนิเทศภายในโรงเรียน," เอกสารเรื่องการส่งเสริมการนิเทศภายในประเทศไทย. 25 - 30 ; กรกฎาคม 2527. อัดสำเนา.

_____. "การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน," มิตรครู. 28(5) : 19 - 21 ; มีนาคม 2529.

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์. หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2528.

Best, John W. Research in Education. 3rd ed. India : Prentice-Hall, 1981.

Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company, 1951.

Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1975.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Journal of Educational and Psychological Measurement. 1970.

Mark, Jame R., Emery Stoop and Joice King Stoop. Hand Book of Educational Supervision : A Guide for the Practitioner. 2nd ed. Boston : Allyn and Bacon, Inc, 1978.

Minor, Gwynn J. Theory and Practice of Supervision. New York : Dodd Mead & Company, 1964.

Spears, Harold F. Improving the Supervision of Instruction. New York : Prentice - Hall, 1967.

Tilahum, Beyene M. "The Kind of School Supervision Needed in Developing Countries Case Study Ethiopia," Dissertation Abstracts International. 2168 - A ; January, 1983.

Wayne, Bullies Elnur. "Perception of Elementary School Concerning Their Role in Supervision," Dissertation Abstracts International. 1293 - A ; 1980.

ภาคผนวก

ที่ ทม.1007/2728

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 ตุลาคม 2535

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายชรัตน์ สินธุสอาด เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง สมรรถภาพของผู้บริหารในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ ประธาน

ผศ.สุกัญญา ศิยะสุวรรณ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอ
ความร่วมมือจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ โดยให้
ผู้บริหารโรงเรียน และครูตอบแทนสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2535 เพื่อเป็นข้อมูล
ในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และ
ขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริกาน พูลสุวรรณ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร.258-4119

ที่ ศธ 1465.05/3071

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระสมุทรเจดีย์

โรงเรียนพระสมุทรเจดีย์ 10290

18 พฤศจิกายน 2535

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรื่อง ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน

ด้วยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการแจ้งว่า บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขอบความอนุเคราะห์ให้ นายชรัตน์ สีนุสอาด นิสิตรระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา เข้าศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระสมุทรเจดีย์ ในหัวข้อเรื่อง "สมรรถภาพของผู้บริหารในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ" ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2535 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จึงขอให้โรงเรียนอำนวยความสะดวกให้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

เอี่ยม รัศมีวงษ์จันทร์

(นายเอี่ยม รัศมีวงษ์จันทร์)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพระสมุทรเจดีย์

งานบริหารทั่วไป

โทร.4258586

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ

10 พฤศจิกายน 2535

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์การตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้บริหารโรงเรียน/ครู-อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นายชรัตน์ สินธุสอาด นิสิตปริญญาโทบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง
"สมรรถภาพของผู้บริหารในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ" เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นแนวความคิดแก่ผู้ปฏิบัติงาน
การศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามด้วยและ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายชรัตน์ สินธุสอาด)

นิสิตปริญญาโทบัณฑิต

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถภาพของผู้บริหารในการจัด
 ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่ง
 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ ซึ่งจะถามรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลของ

ผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับ

ตัวท่าน

1. ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้บริหารโรงเรียน

ครูผู้สอน

2. โรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานอยู่มีจำนวนนักเรียน

ไม่เกิน 120 คน

ระหว่าง 121 - 300 คน

ตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ในการจัด
ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนตามขั้นตอนต่าง ๆ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นวางแผน
ขั้นปฏิบัติการ และขั้นประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปและพิจารณาว่า

ตัวท่านเอง (ในกรณีที่ผู้ตอบเป็นผู้บริหารโรงเรียน)

ผู้บริหารของท่าน (ในกรณีที่ผู้ตอบเป็นครูผู้สอน)

มีความสามารถดำเนินการในแต่ละเรื่องมากน้อยเพียงใด แล้วโปรดกา เครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องว่างด้านขวามือ ที่ท่านเห็นว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อ	การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับสมรรถภาพของผู้บริหาร				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	ค่อนข้าง น้อย	น้อย ที่สุด
1.	การกำหนดความมุ่งหมาย และนโยบายชัดเจน ในการจัดนิเทศภายในโรงเรียน					
2.	การประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็น ความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ของ การนิเทศภายในโรงเรียน					
3.	การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักการ กระบวนการและวิธีการนิเทศภายในโรงเรียน ให้แก่ครู					

ข้อ	การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับสมรรถภาพของผู้บริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
4.	การช่วยให้ครูรู้สึกเต็มใจและเชื่อมั่นในการที่จะช่วยกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
5.	การจัดเตรียม วิธีการสำรวจปัญหา และการประเมินความต้องการของครู-อาจารย์เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน					
6.	การจัดเตรียมบุคลากรที่มีความสามารถแท้จริงในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเป็นหลักในการดำเนินการ					
7.	การจัดเตรียมวัสดุ สื่อ และเครื่องมือ เพื่อใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ...					
8.	การจัดเตรียมงบประมาณสำหรับใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน					
9.	การจัดเตรียมตำราคู่มือ หลักฐาน เอกสารที่จำเป็นสำหรับใช้ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน					
10.	การจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อรับผิดชอบดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน.					

ข้อ	การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับสมรรถภาพของผู้บริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
11.	การฝึกอบรมวิธีการนิเทศแก่ครู-อาจารย์ภายในโรงเรียน เพื่อให้สามารถนิเทศระหว่างกันเอง ได้อย่างถูกต้องและได้ผล...					
12.	การจัดเวลาทำงานของครูให้พอเหมาะสม เพื่อให้ทุกคนมีเวลาพอที่จะร่วมมือกันในการนิเทศ					
	<u>ขั้นวางแผน</u>					
1.	การทำให้ครู-อาจารย์ยอมรับว่ามีปัญหาที่ต้องร่วมกันแก้ไข					
2.	การสำรวจสภาพปัญหาการเรียนการสอนของครู-นักเรียนและความต้องการการนิเทศภายในอย่างทั่วถึง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน					
3.	การวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน					
4.	การทำให้ทุกฝ่ายยินดีที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนตามข้อมูลและความต้องการที่สำรวจได้					

ข้อ	การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับสมรรถภาพของผู้บริหาร				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	ค่อนข้าง น้อย	น้อย ที่สุด
5.	การจัดทำโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ให้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้น่า ปฏิบัติ					
6.	การเลือกกิจกรรมการนิเทศแต่ละชนิดมาใช้ได้ อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์แก่ครูผู้รับการ นิเทศ ในแต่ละครั้งได้อย่างแท้จริง					
7.	การแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อวางแผนทางและรับผิดชอบการ ดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่าง เหมาะสม					
8.	การจัดประชุมครูเพื่อร่วมกันกำหนดพฤติกรรม การสอนที่ดีและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก					
9.	การกำหนดหน้าที่ และสายงานการนิเทศภายใน โรงเรียน					
10.	การมอบหมายงานการนิเทศภายในโรงเรียน ให้แก่บุคคล แต่ละฝ่ายได้อย่างเหมาะสม					
11.	การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานนิเทศเป็น รายปี รายภาค รายเดือนรายสัปดาห์ไว้อย่างชัดเจน					

ข้อ	การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับสมรรถภาพของผู้บริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
12.	การจัดทำสื่อ เครื่องมือนิเทศไว้สำหรับการดำเนินการนิเทศให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและกิจกรรมการนิเทศตามโครงการที่กำหนด					
13.	การวางแผนทางการประเมินผลการนิเทศแต่ละโครงการ					
14.	การกำหนดบุคคลเข้าร่วมงานนิเทศในแต่ละโครงการไว้อย่างเหมาะสม					
15.	การกำหนดวัน เวลา สำหรับการดำเนินการนิเทศแต่ละโครงการไว้อย่างเหมาะสม					
16.	การกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ไว้อย่างถูกต้อง					
17.	การจัดหางบประมาณใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมการนิเทศชนิดต่าง ๆ					
	<u>ขั้นปฏิบัติการ</u>					
1.	การติดตามดูแลให้การนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินไปได้ตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผน.					
2.	การประสานความร่วมมือเพื่อให้การปฏิบัติงานนิเทศดำเนินไปได้ตามปฏิทินปฏิบัติงานที่กำหนดให้					

ข้อ	การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับสมรรถภาพของผู้บริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
3.	การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้เกิดแก่บุคลากรทุกฝ่าย					
4.	การจัดให้มีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการสอนตามความต้องการของครูแต่ละคนอย่างได้ผล					
5.	การสนับสนุนให้ใช้เครื่องมือบันทึกพฤติกรรมการสอน เพื่อประโยชน์ในการให้คำปรึกษาแก่ครูอย่างได้ผล					
6.	การใช้กระบวนการกลุ่มในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน					
7.	การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน ครู เพื่อช่วยให้งานบรรลุผลสำเร็จ					
8.	การจัดให้มีการประชุม สัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน					
9.	การจัดเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เป็นครั้งคราวตามความจำเป็นและความต้องการของผู้รับการนิเทศ					

ข้อ	การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับสมรรถภาพของผู้บริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
10.	การส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน					
11.	การปฏิบัติการนิเทศโดยมุ่งให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนไปในทางที่ดีมีประโยชน์แก่นักเรียนมากขึ้น					
12.	การจัดบริการสื่อการเรียนการสอนให้แก่ครูผู้สอนได้ใช้ตามความต้องการของครู					
13.	การใช้เทคนิคการนิเทศให้เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศแต่ละคนและ/หรือแต่ละกลุ่มผู้รับการนิเทศ					
14.	การจัดกิจกรรมการนิเทศอย่างหลากหลาย (เช่น จัดหาหนังสือตำราวิชาชีพครูมาให้อ่าน พาไปศึกษาดูงานภายนอกสถานที่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย ฯลฯ เพื่อให้ครูพัฒนา ความรู้ ความสามารถในการวิชาชีพ					
15.	การจัดบรรยากาศการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อให้ทุกฝ่ายทำงานได้สะดวกและสบายใจ					

ข้อ	การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับสมรรถภาพของผู้บริหาร				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	ค่อนข้าง น้อย	น้อย ที่สุด
16.	การใช้เทคนิคให้คำปรึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาการสอนแก่ครู					
17.	การส่งเสริมให้ครูจัดประชุมนิเทศเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างกันและกันอย่างได้ผล					
18.	การพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงขึ้นเป็นลำดับ					
19.	การนิเทศที่ส่งผลให้นักเรียนมีบุคลิกภาพดีขึ้น (เชื่อมั่นในตนเอง คิดเป็นทำเป็น รับผิดชอบตนเองได้)					
20.	การนิเทศเพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย					
21.	การสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน (เช่น ทักษะการเสริมแรง ทักษะในการใช้คำถามที่มีคุณค่าทักษะสนับสนุนเด็กทำงานกลุ่ม)					

ข้อ	การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับสมรรถภาพของผู้บริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
22.	การพัฒนาครู-อาจารย์ให้เป็นผู้นำวิชาความรู้เกี่ยวกับการเป็นครูมาใช้ในการปฏิบัติการสอน และพยายามพัฒนาตนเอง ให้ก้าวหน้าในวิชาชีพ					
	ครูอยู่เสมอ					
	<u>ขั้นประเมินผลการนิเทศ</u>					
1.	การแต่งตั้งคณะกรรมการที่เหมาะสมเพื่อติดตามประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน					
2.	การจัดให้บุคลากรภายในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างทั่วถึง					
3.	การเลือกใช้เครื่องมือประเมินโครงการนิเทศต่าง ๆ ภายในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม					
4.	การช่วยให้ทุกฝ่ายสรุปผลการประเมินโครงการและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการนิเทศไว้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง ...					

ข้อ	การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับสมรรถภาพของผู้บริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
5.	การสนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน					
6.	การจัดให้มีการทํารายงานผล การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นระยะ และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน					
7.	การจัดให้มีการประเมินความก้าวหน้าในการสอนของครูที่เกิดจากการนิเทศ					
8.	การประเมินผลการเรียนการสอนของนักเรียนอันเป็นผลจากการนิเทศ					
9.	การประเมินประโยชน์ของหลักสูตรที่มีต่อนักเรียน (อันเป็นผลจากการนิเทศ)					
10.	การประเมินความเพียงพอของการนิเทศตามความต้องการของครู					
11.	การประเมินประโยชน์ของการนิเทศที่ครูได้รับ					

ข้อ	การจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับสมรรถภาพของผู้บริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อยที่สุด
12.	การประเมินความร่วมมือของครูที่มีต่อการนิเทศ					
13.	การประเมินพฤติกรรมของนักเรียน (อันเป็นผลจากการนิเทศภายในโรงเรียน) ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น (คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ให้ดีขึ้น ตามลำดับ)					
14.	การส่งเสริมให้ครูประเมินการสอนของตนเองอยู่เสมอ					

ขอขอบพระคุณ

ชรัตน์ สินธุสอาด

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือให้การแนะนำในการท้าววิจัย
ครั้งนี้ จำนวน 5 ท่าน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม รอดประเสริฐ	ภาคบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี
2. อาจารย์เคโซ บุญภักดี	ศึกษานิเทศก์ 9 ผู้อำนวยการ
สำนักงานขยายโอกาสทาง
การศึกษาพื้นฐาน สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ
3. อาจารย์เบญจลักษณ์ สุขโคกกิจ	ศึกษานิเทศก์ กองวิชาการ
สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ
4. อาจารย์ปราวดี ปราบริปู	ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ
5. อาจารย์ศรีประภา สอนิรันดร์	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายชรัตน์ ชื่อสกุล สินธุสอาด

เกิดวันที่ 15 เดือนกันยายน พุทธศักราช 2487

สถานที่เกิด ตำบลนาเกลือ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 26/5 ซอยเทศบาล 12 ถนนสุขุมวิท ตำบลปากน้ำ

อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ่อมพระจุลจอมเกล้า

อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ่อมพระจุลจอมเกล้า อำเภอพระสมุทรเจดีย์

จังหวัดสมุทรปราการ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2508

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา จากวิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง
จังหวัดราชบุรี

พ.ศ. 2512

ประกาศนียบัตรวิชาครูพิเศษมัธยม กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2525

การศึกษามหาบัณฑิต จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

พ.ศ. 2536

การศึกษามหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร กรุงเทพฯ :

สมรรถภาพของผู้บริหารในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

บทคัดย่อ

ของ

ชรัตน์ สินธุสอาด

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

กันยายน 2536

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน 158 คน และครูผู้สอน 325 คน รวมทั้งสิ้น 483 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดให้เลือกตอบ (Check List) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานและ F-test

ผลการศึกษาค้นพบว่า

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีทัศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลางโดยมีสมรรถภาพในแต่ละขั้นได้แก่ ขั้นเตรียมการ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ และขั้นประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางทุกขั้น และ

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และ ขนาดเล็ก มีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ระดับปานกลาง โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถภาพเกือบถึงระดับมาก ซึ่งสูงกว่าสมรรถภาพผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีสมรรถภาพสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน ขนาดเล็ก

ผู้บริหารโรงเรียนมีทัศนะว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถภาพในการจัด ดำเนินการนิเทศอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีสมรรถภาพ ในระดับปานกลางและผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีสมรรถภาพแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียน ขนาดกลางและผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนครูผู้สอนมีทัศนะว่าผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาดมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการ นิเทศภายในโรงเรียน โดยสรุปและในแต่ละขั้นอยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหารโรงเรียน ทุกขนาดมีสมรรถภาพในการจัดดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

THE SUPERVISORY MANAGEMENT COMPETENCY OF THE PRIMARY SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF SAMUT-PRAKAN
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

CHARAT SINTHUSAARD

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

September 1993

The purpose of this study was to investigate the internal school supervisory management competency of the administrators of the primary schools under The Office of the Samut-prakan Provincial Primary Education.

The samples consisted of 158 primary school administrators and 325 teachers which made the total 483. The rating-scale questionnaire constructed by the researcher was used as the data collecting instrument. The fundamental statistics and F-test were employed in the data analysis.

The major findings were as follows: The internal school supervisory management competency of the primary school administrators was at moderate level. The competency of each of the four management steps : the preparing, the planning, the operating and the evaluating was also at moderate level.

The supervisory management competency of the administrators of all three school sizes : the large, the medium and the small ones were at moderate level, while the competency of the large size school administrators was almost at high level, which was higher than the competency of the medium size school administrators. And the competency of the medium size school administrators was higher than the competency of the small size school administrators.

By the administrators' point of view : the whole and each step of the supervisory management competency of the large size school administrators were at high level, while the competency of the medium and small size school administrators were only at moderate level. The

.05 level of statistically significant difference was found between the competency of the large and the medium size school administrators, and between the competency of the large and the small size school administrators.

And by the teachers' view, it was found that : the whole and each step of the supervisory management competency of the administrators of all three school sizes were at moderate level, and there were no statistically significant difference among the competencies of the administrators of those three school sizes.